

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Vitas Parallelas Graecè & Latinè

Plutarchus

Francofurti, 1620

Agis et Cleomenes

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1340)

PLVTARCHI

Vitæ comparatæ

AGIDIS ET CLEO-

MENIS,

ac

TIBERII ET CAII

GRACCHORVM.

AGIS ET CLEOMENES.

ON absurdè neq; malè compositam quidã aduersus ambitiosos existimant Ixionis fabulam: quòd scilicet pro Iunone nubem complexus sit, atq; ita geniti Centauri. quippe cum gloria hi tanquam virtutis simulacro habentes consuetudinem, nihil sincerè agunt vel constanter: verùm aliàs aliis rapti studiis, & motus sequentes alios, res gerunt adulterinas & minutas multas: sicut Sophoclis pastores de gregibus suis dicunt,

Seruiamus his qui iure nobis subiacent, Ac mos gerendus his sit & tacentibus.

Quod reuera illis vsuuenit pro multitudinis libidine & appetitu qui rempublicam gerunt, ancillantes & pedissequi, vt dominatores in concionibus & magistratus appellentur. Vt enim proretæ, quamuis ea quæ ante cursam sunt, prospectent melius quam gubernatores, respiciunt tamen illos, atque ab iis exequuntur imperata: perinde qui rempublicam tractant, & gloriam spectant, ministri sunt plebis, licet appellatione fruantur magistratuum. nam consummatus quidem & plenè bonus nihil omnino requirat gloriam, nisi quatenus aditum per autoritatem ad res gerendas tribuat. At iuueni etiamnum & gloriæ cupido, ex honestis factis nonnihil concedendum sit gloriari atque sese venditare: siquidem nascentes in ea ætate & suppullulantes virtutes, vt Theophrastus autor est, rectè factorum fulciuntur laudibus, adulescuntque in reliquum animo excitatæ. Immodicum verò, cum vbique lubricum, tum in ciuilibus ambitionibus est perniciosum. aufert enim in infamiam & furorem manifestum eos qui potestatem sunt magnam adepti, quum non, honestum quod est, volunt esse gloriosum, sed quod est gloriosum, idem bonum ducunt. Sicut igitur Antipatrum Phocion postulantem ab se remparum honestam, Non vales, inquit, Phocionem amicam simul & adulatorem habere: hoc, vel simile quid, ad multitudinem dicendum sit, Non potestis eundem habere & ducem & asseclam. quandoquidem tum eueniat idem quod draconi: cuius refert fabula dissidentem à capite caudã vicissim postulauisse ducere,

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

Βίοι τῶν ἑλλήνων

ΑΓΙΔΟΣ ΚΑΙ ΚΛΕΟ-

ΜΕΝΟΥΣ,

καὶ

Β ΤΙΒΕΡΙΟΥ ΚΑΙ ΓΑΪΟΥ

ΓΡΑΚΧΩΝ.

ΑΓΙΣ ΚΑΙ ΚΛΕΟΜΕΝΗΣ.

Υκ απόπως πνές εσδὲ φαύλως συκείσται, πρὸς τοὺς φιλοδόξους ὑπνοοῦσι τὸν ὅτι τῷ Ἰξίῳ μύθον, ὡς δὴ λέγοντι τὴν νεφέλην ἀπὸ τῆς Ἥρας, καὶ τῆς κενταύρων οὐτοῦς ἡμορμίων. καὶ γὰρ οὗτοι τῆς ἀρετῆς ὡς τῶν εἰδώλων ἵνι, τῆ

δύξῃ στρώνοντες, οὐδὲν εἰλικρινές ἐστὶ ὁμοιοσηρμύμιον, ἀλλὰ νόθα καὶ μικτὰ πολλὰ πρᾶξιόντιν, ἄλλοτε ἄλλας φερόμενοι, ζήλοισ καὶ πάθεισιν ἐπαχλουθουῦτες. ὅσῳ οἱ Σοφοκλέους βοτῆρες ὅτι τῆς ποιμνίων λέγουσιν,

Τούτοις γδόντες δεσπόται δουλόμην, Καὶ τῆς δὲ ἀνάγκη καὶ σιωπώντων κλύειν.

ὅσῳ ἀληθῶς οἱ πρὸς ἐπιθυμίας ὄχλων καὶ ὀρμαῖς πολιτόμηντοι πάροισι, δουλόοντες καὶ ἀχλουθουῦτες,

δύξῃ στρώνοντες, οὐδὲν εἰλικρινές ἐστὶ ὁμοιοσηρμύμιον, ἀλλὰ νόθα καὶ μικτὰ πολλὰ πρᾶξιόντιν, ἄλλοτε ἄλλας φερόμενοι, ζήλοισ καὶ πάθεισιν ἐπαχλουθουῦτες. ὅσῳ οἱ Σοφοκλέους βοτῆρες ὅτι τῆς ποιμνίων λέγουσιν,

Ε μνημα γδ ἐν τοῖς τηλικούτοις αἰ ἀρεταὶ καὶ βλαστὰ αἰουσαι, τὸ, τεκαλορθουμένον (ὡς φησι Θεόφραστος) ὅτι βεβαιωῦνται τοῖς ἐπαύοισ, καὶ ὅ λαιπὸν αὐξοῦνται μὲν φρονημάτων ἐπαχλουθουῦται. ὅ ἄγαθον, πάλαι καὶ μὲν ὅπισθαλῆς, ἐν ἧ ταῖς πολιτικαῖς φιλοσημίας ὀλέθριον. ἐκφέρει γδ εἰς μνημῖαν καὶ πρᾶξιόντιν ὑπαχλουθουῦται, ὅμοιος μεγάλης ἐπιλαβομένοισ, ὅταν μὴ ὅ καλὸν, ἐνδύξον εἶ) γελωσιν, ἀλλ' ἀγαθὸν ἠγῶνται ὅ ἐνδύξον εἶ). ὡς τῶν οἶων Φωκίων πρὸς Ἀντιπατρον ἀξιουῦντά π παρ' αὐτῆς μὴ καλὸν, Οὐδὲν ἄσασα (εἶπεν) ἄμα καὶ φίλων Φωκίων γρηῶσαι καὶ χέλακι τὸ το

λεκτέον ἢ ὁμοίον τι τούτω πρὸς τοὺς πολλοὺς, Οὐδὲν ἄσασα τὸν αὐτὸν ἔχον καὶ ἀρχοῦσα καὶ ἀχλουθουῦτον. ἐπεὶ συμβαίνει γε καὶ οὕτως ὅ τῶ δρᾶξιόντιν, οὐ φησὶν ὁ μύθος τὴν οὐρανὸν τῆ κεφαλῇ τασιάσασα, ἀξιουῦν ἠγεῖσθαι πρὸς μέρες,

qui etiam in Marte apud Megalopolim ab Aristodemone tyrano fufus cecidit, vxore relicta pręgnante. Virilis sexus stirpe edita, Cleonymi filius tutor Leonidas fuit. Illo ante pubertatem defuncto regnum ad hunc recidit, non admodum ciuibus acceptum. Quauis enim omnibus iam ob reipub. corruptelam iuxta deflectentibus, erat tamen veterum institutorū in Leonida conspicua enormitas. nempe diu in aulis satrapicis volutatus fuerat, & sequutus Seleucū: mox factum inde in Gręcorum rempublicam & legitimū regnū parum scitē transtulit. Agis verò ita longē excessit indole & magnitudine animi non hunc modò, sed & qui ab Agefilao magno regnauerunt prope omnes, vt quem nondum vigesimum ætatis annum excessisset, & enutritus esset in opibus & deliciis muliebribus matris Agefistratę & Archidamię auix, quę in Lacedæmoniis erant pecuniosissimę, statim voluptatibus bellum indixerit, ac ne indulgeret eximie formę venustati, detracto qui adesse videbatur corpori fuce, cultuq; exuto & reiecto omni magnifico, in palliolo sese ostētare, cęnas, balnea, victum Laconicum quæreret: iactaretq; nihil desiderare regnum se, nisi leges id per se & maiorum institutionē reciperet. Incunabula quidem corruptionis & morbi resp. habuit Lacedæmoniorum, ab eo ferme tempore quo euerso Atheniensium imperio refecerunt se auro & argento. Verum quum retinerentur tamen sortes hereditatum, quarum Lycurgus seruari in successionebus numerum sanxit, & pater filio sortem suam relinqueret: idem ordo & æqualitas vtcunq; permanens, ciuitatem ex aliis alleuauit peccatis. Vt verò ephorus fuit vir factiosus quidem, sed præfractis & acerbis moribus, Epitadeus nomine: hic similtate ei cum filio exorta, rhetram promulgauit, ius vt cuique esset hereditatem suam & sortem, cuicumque vellet, & inter viuos donandi, & relinquendi testamento. Atque hic quidem, quò irę suę priuatę indulgeret, eam tulit legem: quam auaritia consultrice comprobantes & sciscitantes alii, optimum ordinem conuulserunt. nam citra delectum iam possessiones quærebant præualescentes, propinquos pellentes successionebus, breuiq; opulencia ad paucos confluente, occupauit ciuitatem inopia, quę, expulsis bonis artibus, occupationem illiberalem traxit secum in sordidis cum inuidia & odio locupletium. Superauerunt ergo non plus septingenti Spartiatę, atque horum fuerunt fortasse centum qui agrum & sortem tenerent: reliqua turba inops & abiecta residebat cum illis in vrbe. hæc & bella foris illata ignauiter segniterque propellebat, & semper opportunitatem aliquam captabat mutationis ac rerum nouarum. Quapropter operę precium, vt erat, existimans Agis exæquare & frequentare ciuitatem, animos periclitatus est ciuium. Ac iuuentus mox præter spem præbens ei aures, accinxit se ad virtutem, vestis modo vitam libertatis causa mutans. Maioribus vero natu, vt qui prouecti ad corruptionem erant, accidit plerisque, velut ad dominum ex fuga retracti, vt timerent & expauescerent Lycurgum. itaque infectabantur deplorantem reipub. statum Agim,

A ἀπέθανε δὲ καὶ Σόσι, ἡττηθὲς μάχῃ παρὰ Μεγάλῳ πόλιν ὑπὸ Ἀριστοδήμου τῷ τυραννικοῦ, καὶ ἀλιπὸν ἐκώμονα τὴν γυναικᾶ. παιδίου δὲ ἀρρένου γηρομένου Λεωνίδας ὁ Κλεωνύμου τῷ ἐπιτροπῷ ἔχεν. εἶπε, ὅτι ἐν ἡλικίᾳ γήρατος, τελευτήσας, οὕτως εἰς αὐτὸν ἡ βασιλεία περὶ ἦλθεν ἔπειτα τοῖς πολίταις διάρμωσον ὄντα. καὶ ἔπειτα γὰρ ἐκκεκλιέτων ἦδη τῇ διαφθορᾷ ἔπιπολιτεύματος ὁμαλῶς ἀπέμεινεν, ἡ δὲ πρὸς τὴν Λεωνίδα τῷ πατρὶ ἔπιπολιτεύσεως ἐκδιαιτήσεως, ἄτε δὲ χρόνον εἰληδὴ ἡμῶν πολὺν ἐν αὐλαῖς σατραπικαῖς, καὶ τεθεραπύθη Σέλδων· εἶτα τὸν ἐκείθεν ὄκνον εἰς Ἑλλήνικα πρᾶγματα καὶ νόμιμον ἀρχὴν, ἐκ ἐμμελῶς μεταφέροντι. ὁ δὲ Ἄγης οὕτω πολὺ παρήλασεν δύσφρα καὶ φρονηματι ψυχῆς οὐ μόνον τοῦτον, ἀλλὰ σχεδὸν ἀπὸ πάντων ὅσοι μετ' Ἀγισίλοιο τὸν μέγαν ἐβασίλευσαν, ὥστε μήπω γεροντῶς εἰχρῶν ἔπος, (ὅτε δραμμένος ὁ πλούτοις καὶ θυφῶς γυναικῶν, τῆς τε μητρὸς Ἀγισιστρατῆς, καὶ τῆς μάμμης Ἀρχιδამίας, αἱ πλείστα πρᾶγματα Λακεδαιμονίων ἐκείτω) πρὸς τὰς ἡδονὰς διῆς ἀποχεύεσθαι, καὶ ὁ μὴ ἐπιτετέφρα μάλιστα τῇ χεῖρι τῆς μορφῆς, ὡρεῖσιν ὀδοκροῦντα πεισάσας τῶ σώματος. καὶ πᾶσαι ἐκδὲς καὶ διαφρογῶν πολυτέλεια, ἐκκαλωπίζεσθαι ὡς τελευτῶν, καὶ δειπνα καὶ λουβρᾶ καὶ διαίτας Λακωνικὰς ζητεῖν· καὶ λέγειν ὡς οὐδὲν δεοῖτο τῆς βασιλείας εἰ μὴ δι' αὐτὸν ἀγαλῆφοιο τοῖς νόμοις καὶ τῷ πάτριον ἀγωνίῳ. ἀρχὴν μὲν οὖν διαφθορῆς καὶ τῆ νοσῆν, ἔχε τὰ πρᾶγματα τῷ Λακεδαιμονίων, σχεδὸν ἀπ' οὗ τῷ Ἀθηνῶν καταλύσαντες ἡγεμονίαν, χρισίου τε καὶ ἀρχαῖς κατέπλησαν αὐτοῖς. οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ τὸν οἶκον ὃν ὁ Λυκέρης ὤρεσε φυλάττειν, τὸν ἀριθμὸν ἐπὶ τῆς διαδοχῆς, καὶ πᾶσιν παρὰ τὸν κληρὸν ἀπολιπόντος, ἀμφοτέρωσιν ἡ τάξις αὐτῆ καὶ ἰσότης διαμείρουσα, τῷ πόλιν ἐκ τῶ ἄλλων ἀνέφερον ἀμύρτημάτων. ἐφορέσας δὲ πρὸς αὐτὸν διωκτῶς, αὐτῆ δὲ καὶ χαλεπὸς τὸν ἔργον, Ἐπιτάδου ὄνομα, πρὸς τὸν γόν αὐτῶ γηρομένου διαφθορῆς, ῥήσαν ἔγραψεν, ἔχειναι τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ τὸν κληρὸν ὡς πρὸς ἔτελοι, καὶ ζῶντα διώκει καὶ καταλιπεῖν διαπρήτῳ. Σόσι μὲν οὖν αὐτὸ πῆν ἡμῶν ἀποπιμπλας ἴδιον, εἰσηνεγκε τὸν νόμον· οἱ δὲ ἄλλοι πλεονεξίας ἕνεκα δόξανδροι καὶ κυρώσαντες, ἀπώλεσαν τῷ ἀρχῆν κατὰ σῶν. ἐκ τῶν γὰρ ἀφῆδως ἦδη παρωθωῦντες οἱ διωκτῆ τοῖς πρὸς ἡκόντας ἐκ τῶ διαδοχῶν· καὶ τὰ χυ τῆς ἀπορίας εἰς ὀλίγοις συρρῦσις, πεινία τὴ πόλιν κατέχεν, ἀελοθεῖαν τῷ καλῶν καὶ ἀρχολίαν ἐπιφύρουσα μετὰ φθόνου καὶ διεμυρίας πρὸς τοῖς ἔχοντας. ἀπελείφθησαν οὖν ἐσθακοσίων οὐ πλείονες Σπαρτιάται· καὶ τούτων ἴσως ἕκατον ἦσαν οἱ γῆν κεκτημένοι καὶ κληρὸν· ὁ δὲ ἄλλος ὄχλος ἀπορῶς καὶ ἀπίμος ἐν τῇ πόλει παρεκείθη, τοῖς μὲν ἔξωθεν πολέμοις ἀρχῶς καὶ ἀπορῶσιν ἀμυρόνδρος, αἰεὶ δὲ πῆν χερὸν ἐπιτηρῶν μετὰ βολῆς καὶ μετὰ σάσεως τῷ παρόντων. διὰ τῶν τα δὲ καλὸν ὁ Ἄγης (ὡς πρὸς τῷ) ποιούμενος, δέισσασα ἡ ἀναπληρῶσαι τῷ πόλιν, ἐπέφρατο τῷ ἀνδραπῶν. οἱ μὲν οὖν νεοίτα χυ καὶ παρ' ἐλπίδας ὑπέκουσαν αὐτῶ, καὶ σιωπεδύσαντο πρὸς τῷ ἀρχῆν, ὡς πρὸς ἐσθῆτα τῷ διαγτανεπ' ἐλοθεῖα συμμετὰ ἀλλοιότες. τῷ ὁ πρὸς εὐτε-

ρων, αἱ τε δὲ πόρρω διαφθορῆς γερονότων, σιωέβαινε τοῖς πλείοσις, ὡς πρὸς ἐπὶ δεσποτικῶ ἀρχῆν οἱ ἐκ δραμοῦ δειδένα καὶ τε ἔμειν τὸν Λυκέρην· καὶ κατήπλοντο τοῦ Ἄγιδος ὀδυρομένου τὰ παρόντα πρᾶγματα.

quod ultra eos limites, in quindecim millia: atque hæ finitimis, qui arma ferre possent, diuiderentur: quæ intra illos terminos sint, ipsis Spartiatis. hi ut supplerentur ex finitimis peregrinis, qui liberaliter & ingenuè instituti forent, præterea ætate atq; robore florent: ut autē ii in quindecim contribuerentur conuiuia, partim quadrageni, partim ducenti in singula: item victū more maiorū haberent. Hac promulgata rhetra, quū senatus sententiis dissideret, aduocauit Lyfander populi conciliū; vbi & ipse differuit, & Mandroclidas Agefilauſque orauerunt populum, ne permitterent vt per paucos qui ipsum ob delicias suas deludant, ciuitatis Spartanæ conculcicaretur maiestas: sed in superiorum oraculorum reuocarentur memoriam, monentiū, auaritiā vt tanquam pestem Sparta declinarent: illorum quoq; recentium Pasiphaes. Templum & oraculū Thalamiis celebre erat Pasiphaes, quam Atlantidum vnam Ioue prognatarum tradunt quidam fuisse, atq; edidisse Ammonem: nonnulli Priami Cassandram ibi defunctā, quam quod omnibus oracula declararet, πῶς πὸ πῶσι φαίνην τὰ μαντεία, Pasiphaen fuisse dictam. Phylarchus a myclæ filiam, Daphnen nomine, quum fugeret Apollinem, qui stuprum parabat ei offerre, in arborem versam: à quo deo fuisse honoratā, vaticinandique donatam dote. cuius etiam canebant fortes, ediceretur Spartiatis, vt omnia inter eos æquarentur ea lege quam sanxerat quondam Lycurgus. Nouissimus omnium progressus in medium rex Agis, breui oratione reip. ait se, quam institueret, maxima subsidia conferre: primum patrimonium suum in medio ponere aruis & pasuis lautum, in quo insuper pecuniæ signatæ sexcenta talenta sint. Idem facere parentes suas, amicos, necessariosq; qui Spartiatarum sint opulentissimi. Hanc iuuenis celsitudinē animi obstupuit populus, exultauitq; , dicens, solum dignum Sparta regem annis ferè trecentis extitisse. At Leonidas tunc vel maximè reluctatus est. reputans enim coacturos sequi se illos, nec parem gratiam apud ciues relaturum, sed, quum omnes ex æquo facultates suas conferrent, vni attributuros rem auspiciato honorem: rogauit Agim, Ecquid virum iustū Lycurgum & bonum sentiat fuisse. annuente illo, An vnquam igitur, inquit, Lycurgus, vel nouas tabulas concessit, vel ciuitate donauit peregrinos: qui prorsus non putauit sanam ciuitatem peregrinos quæ non abigeret? Huic occurrit Agis, Haud mirari Leonidam se, si, qui peregrè eductus liberos ex nuptiis satrapicis quæsisset, ignoret Lycurgum debita & credita vnā cum nummis ciuitate exterminauisse: iam institutis & vita hospites potius quàm versantes in ciuitatibus peregrinos fuisse auersatum. Etenim illos, inquit, abigebat, non corpora insectans, sed vitam eorum & mores veritus, ne confusi ciuibus, luxus & mollitiæ & compendii imprimerent iis amorem priuati. quando Terpander, Thales, Pherecydes aduenæ, quia eadem ac Lycurgus assiduè canebant ac tractabant, honores habuerunt Sparta eximios. Tu Ecrepen celebras, qui ephorus Phrynidis musici ascia duas ex nouem fides incidit,

τιῶν ἕξω, μυεῖοις πεντακισχίλιοις· καὶ ταῦτα μὴ τοῖς ὀπλοφοροῦντι διωαυαζομένοις τῶν παλαιῶν μετὰ τὴν αἰσθησίν, ἀλλὰ τοῖς Σπαρτιάταις. αἰσθησὶν ἡμεῖς ἔχουσι ἐκ τῶν παλαιῶν καὶ ξένων, ὅσοι ἔσονται μετὰ τὴν αἰσθησίν καὶ χάριτος, ἄλλως τοῖς σώμασι καὶ κατ' ἡλικίαν ἀμύζοντες εἶεν· σκώταξιν ὅ τούτων εἰς πεντηκίδεκα ἡμέρας φιδίτια, καὶ τετε ἀκροῖοις καὶ ἀκροῖοις, καὶ διαταίω εἰσὶν οἱ παλαιῶν, διαταίω. γραφεῖσθε δὲ τῆς ῥήσας, καὶ τῶν γερότων εἰς ταῦτα τῆς γνώμης οὐ συμφερόμενων, ἐκκλησίαν σωμαγαγόν ὁ Λύσανδρος, αὐτὸς τε διελέθη τοῖς πολίταις, καὶ Μανδροκλείδης καὶ Ἀγισίας ἐδέοντο, μὴ δὲ ὀλίγοις ἐβουλεύσασθαι αὐτοῖς, ἀλλὰ εἰς ἔριμνον ὁ ἀξίωμα τῆς Σπάρτης· ἀλλὰ τῶν παλαιῶν χρησμῶν μνημονεύσαι, τῶν φιλοχρημιστικῶν, ὡς ὁλέσθαι τὴν Σπάρτην, φυλάττεσθαι ἀκροῖοις καὶ τῶν ἐναγῶν ἐκ Πασιφάας. ἔσθην ὁ Πασιφάας καὶ μαντεῖον ἔσθην ἐκ Θαλαμείας τιμωμένοις, ἢν πινέσιν ἰσορροπῆσθαι Ἀτλαντίδων μίαν οὐσαν τῶν ἐκ Διός, τὸν Ἀμμωνα τεκεῖν, πινέσθην Ἐκασίδραν τὴν Γειάμου, τελετήσασθαι ἐκ ταῦτα· καὶ ἀγὼ δὲ πᾶσι φαίνην τὰ μαντεία, Πασιφάαν παρὰ τὸν ἀεὶ εἶσαι. ὁ δὲ Φύλαρχος, Ἀμύκλα θυγατέρα, Δάφνιαν τὴν ἑσθην, φησὶν ἐποφύθρησαι Ἀπόλλωνα βουλεύμενον αὐτὴν μιλῶν, καὶ μετὰ βάλουσαι εἰς τὸ φυτὸν, ἐν πῆν τὸ θεοῦ ἡμέρας, καὶ μαντικῶν λαβεῖν δυνάμιν. ἔφασαν οὖν καὶ τὰ πᾶσι φαίνην τὰ μαντεία παρὰ τὴν τοῖς Σπαρτιάταις, ἴσοις ἡμέρας πᾶσι, καὶ ὅν ὁ Λυκούργος ἐξ ἀρχῆς ἔταξεν νόμον. ὅτι πᾶσι ὁ βασιλεὺς ἄγος, εἰς μέσον παρελθὼν, καὶ βραχέα ἀφελθεῖς, ἔφη συμβολὰς δίδοναι τῆς πολιτείας μεγίστας, ἡ καλίστησι. τὴν γὰρ αὐτὸν παλαιῶν οὐσίαν εἰς μέσον πῆναι, πολλὰ μὲν οὐσαν ἐκ τοῖς γεωργουμένοις καὶ νεμομένοις, αἰδὲ ὅ τούτων, ἔξαχθῆσθαι τὰ λατὰ νομίσματα ἔχουσαι. ὁ δὲ αὐτὸ καὶ τὰς μητέρας ποιεῖν, καὶ τοῖς φίλοις καὶ οἰκείοις, πλοισιωτάτοις ὄντας Σπαρτιατῶν. ὁ μὲν οὖν δῆμος ἔξεπλάγη τὴν μεγαλειότητα τῆς νεανίσκου, καὶ παρὰ τὴν ἑσθην, ὡς δὲ ἐτῶν ὁμοειχθῶν πεφνημένος ἀξίου τῆς Σπάρτης βασιλείας. ὁ δὲ Λεωνίδας τότε δὴ μάλιτα παρὰ τὸν ἑσθην ἐφίλονεῖκεσε. λογισόμενος γὰρ ὅτι ταῦτα μὴ αἰσθησὶν ἀδύναται ποιεῖν, οὐ τὴν αὐτὴν ὅ χρεῖν ἔξει παρὰ τοῖς πολίταις, ἀλλὰ πᾶσι οὐμοίως ἀκεκλιῶται κατὰ τὴν ἀδύνατον, μόνῳ τῶν ἀξίων ἀδύνατον παρὰ τὸν ἑσθην τὴν πῆναι, ἢ πᾶσι τὸν ἄγος εἰ δίκαιον ἀδύνατον καὶ ἀδύνατον ἢ γένηται γερονέαι Λυκούργον. ὁμοειχθῶν δὲ ἐκείνου, Πόδ τῶν (ἔφη) Λυκούργος ἢ χρεῖν ἀποχρῆσθαι ἔδωκεν, ἢ ξένοις κατέταξεν εἰς τὴν πολιτείαν, ὅς οὐδὲ ὄλως ἐνόμιζεν ὑγιαίνειν τὴν πόλιν μὴ χρωμένῳ ξεινησίαις; ὁ δὲ ἄγος ἀπεκρίνατο μὴ θαυμάζειν τὸν Λεωνίδα, εἰ τε θραμμένον ἐξένη καὶ πεπαυδοποιημένον ἐκ γάμων Σπαρτιατῶν, ἀγνοεῖ τὸν Λυκούργον, ὅτι ὁ μὲν ἀφείλην καὶ δανείζειν, ἄμα τῶν νομισμάτων σιωεξέβαλεν ἐκ τῆς πόλεως τῶν δὲ οὐ τῆς πόλεως ξένων τοῖς τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ τῆς διαίτης ἀσυμφύτοις μᾶλλον ἔδεις χέρανε. καὶ γὰρ ἐκείνοις ἡλευν, οὐ τοῖς σώμασι πολεμῶν, ἀλλὰ τοῖς βίοις αὐτῶν καὶ τοῖς ἔσθην δειδώς, μὴ σωμαγαζωννόμενοι τοῖς πολίταις, τευ-

Φῆς καὶ μαλακίας καὶ πλεονεξίας ἐν τέκνοις ἔχον. ἐπεὶ Τέρπιδρον τε καὶ Θάλητα, καὶ Φερεκίδην, ξένοις ὄντας, ὅτι τὰ αὐτὰ τῶν Λυκούργου διετέλειον ἄδοντες καὶ φιλοσοφῶντες, ἐν Σπάρτῃ πημνῶναι ἀφελθεῖσθαι. Σὺ δὲ ἔκωρεπῆ μὲν ἐπαμῆς (ἔφησεν) ὅς ἐφορῶντων, Φρυγίδος τῶν μοιστικῶν σκεπάρων τῶν δύο τῶν ἐν ἑσθην χερῶν ἔξετεμε,

„ καὶ τοὺς ἐπὶ Τιμοθέῳ πάλιν ὁ αὐτὸ τῷτο παρῆλθε· ἡμᾶς
 „ ὅ μὲν φη, βυβλίω καὶ πολυτέλειαν καὶ ἀλαζονείαν ἐκ τῆς
 „ Σπαρτῆς ἀναγενομένη· ὡς ὅτι οὐχὶ κακίων ὁ ἐπιμοισικῆ
 „ ἑσάρων καὶ ἑσπῶν, ὅπως ἐν ταῦτα μὴ παρῆλθε, φυλατ-
 „ τῶν, ὅπου ἡμοιομένων βίων καὶ ἑσπῶν ἀμετεία καὶ πλημ-
 „ μέλεια τὴ πόλιν ἀσύμφωνον καὶ ἀνάρμοστον ἑαυτῆ πεποιήκεν.
 „ ἐκ τούτου τὰ μὲν Ἀγιδὶ ὁ πλῆθος ἐπηκολούθησεν· οἱ δὲ
 „ πλοῦστοι τὸν τε Λεωνίδα παρῆλθον μὴ σφᾶς παρῆλθαι,
 „ καὶ τοὺς γέροντας, οἷς ὁ κρείσσον ἔσται παρῆλθαι, εἰς
 „ δεξιὰ καὶ περὶ ἵκοντες, ἴσους ὅσον ἐν πλείονας ἡμέρας
 „ τοὺς ἀποφημιστάμοις ἰὺ ῥήσαν. ὁ δὲ Λύσανδρος ἐπὶ τῷ
 „ ἀρχαῖ ἔχων, ὥρμησε τὸν Λεωνίδα διώκειν καὶ δὴ πῖνα ἰο-
 „ μον παλαμῶν, ὅς ἐκ ἑατὴ Ἡρακλείδω ἐκ γυναικὸς ἀλ-
 „ λαδαπῆς τεκνοδοσῆαι, τὸ ἀπελθόντα τὴ Σπαρτῆς ἐπὶ με-
 „ τοικισμῷ παρῆλθε, ἀποδύσκειν κελῶναι. ταῦτα καὶ τῷ
 „ Λεωνίδου λέγειν ἑτέροις διδάξας, αὐτὸς παρῆλθε με-
 „ τὰ τῶν σωμαρχόντων ὁ σημεῖον. ἐστὶ δὲ τοῖνδε· δι' ἐπὶ ἐπὶ
 „ νέα λαβόντες οἱ ἑφοροὶ νύκτα κατὰ ἑσπῶν καὶ ἀσέλιων, σιω-
 „ πῆ καθεζόμενοι παρῆλθε τὸν οὐρανὸν ἀποβλέποντες. εἰ δὲ οὖν
 „ ἐκ μέσης ἡμέρας εἰς ἑτέραν μέσας ἀστὴρ ἀφῆξῃ, κείνοισι τοὺς
 „ βασιλεῖς, ὡς παρῆλθε ὁ θεῖον ἄξιμαρτάνοντα, καὶ κατὰ πᾶσι
 „ σι τῆς ἀρχῆς, μέγιστος αὐτὸν Δελφῶν ἢ Ὀλυμπίας χρη-
 „ σμὸς ἔλθῃ τοῖς ἡλωκῶσι τῶν βασιλέων βοηθῶν. τούτο δὲ ὁ ση-
 „ μεῖον αὐτὰ γεγονέναι λέγων ὁ Λύσανδρος κρίσιν τὰ Λεωνί-
 „ δα παρῆλθε, καὶ μάρτυρας παρῆλθε, ὡς ἐκ γυναικὸς Ἀ-
 „ σιατῆς, ἰὺ τὴν Σελθίου πῖνος ἑσπῶν αὐτῶν σιωικῶσαν-
 „ τος ἔχε, τεκνοδοσῆαι δύο παῖδια· δις ἑκατόμοις ὅ καὶ μι-
 „ σούμοις ἑσπῶν τῆς γυναικὸς, ἐπὶ ἑσπῶν τῶν ἡλωκῶν οἰ-
 „ καδε, καὶ ἀφῆξῃ ἑσπῶν ἀέλοι ὁ βασιλεῖον· ἀμα δὲ τῆ
 „ δίκη Κλεόμβροτον ἐπέθε τῆς βασιλείας ἀπὸ πῖνα ἑσπῶν,
 „ γαμβρὸν ὄντα τῷ Λεωνίδου, ἡμῶν δὲ τῷ βασιλικῶν. φοβη-
 „ τῆς οὖν ὁ Λεωνίδας, ἰκέτης γίνεται τὴν Χαλκιοῖκου, καὶ σιωι-
 „ κέτῶν ἢ θυγάτηρ τὰ πατρί, τὸν Κλεόμβροτον ἀπολι-
 „ ποδοσῆαι. καλουμένου δὲ παρῆλθε τῷ δίκῳ αὐτῆ, καὶ μὴ κα-
 „ τὰ βασιλείας ἐκείνου, ἀποφημιστάμοι τῷ βασιλείαν τὰ
 „ Κλεομβρότα παρῆλθε. ἐν τούτῳ δὲ ἀρχῆς ὁ Λύσανδρος
 „ ἀπὸ πῖνα, τῷ χρόνῳ διελθόντος. οἱ δὲ κατὰ τῶν ἑσπῶν
 „ ἐφοροὶ, τὸν μὲν Λεωνίδα ἀνέστησαν ἰκετεύοντα, τὰ δὲ Λυσάν-
 „ δρου καὶ τὸν Μανδροκλείδα δίκῳ ἐπῆσαν, ὡς παρῆλθε τὸν νό-
 „ μον χρόνῳ ἀποκοπᾶς καὶ γῆν ἀναδάσασθαι φημιστάμοις.
 „ κινδυνεύοντες οὖν ἐκείνοι, πείθοισι τοὺς βασιλεῖς ὁμοῦ γο-
 „ νομένοις, χαίρειν εἶναι τὰ τῶν ἐφόρων βουλήματα. (τούτο γὰρ
 „ ὁ ἀρχαῖ ἰσχυρῶν ἐκ ἀφῆξῃ τῶν βασιλέων· ὅ τὰ βελ-
 „ ῖονα λέγοντι παρῆλθε τῷ φῆσαν, ὅ τὰ ἀπὸ ἐξῆ
 „ παρῆλθε ὁ συμφῆρον) ἀμφοῖν δὲ ταῦτα βουλομένων, ἀ-
 „ λυτὸν εἶ) τῷ ἐξοσίαν, καὶ παρῆλθε μαχίοντα παρῆλθε
 „ τοὺς βασιλεῖς. ὡν μαχομένων, διατῶν καὶ βραδύειν αὐ-
 „ τοῖς εἶ) παρῆλθε, οὐχὶ πολυπαρῆλθε ὁμοφρονοῦ-
 „ τῶν. οὕτω δὲ πεισθέντες ἀμφοτέροι, καὶ μὲν τῶν φίλων εἰς
 „ ἀγροῦν κατὰ βῆλτες, ἀνέστησαν μὲν ἐκ τῶν δῖφρων τοὺς ἐφόρους,
 „ ἄλλοις δὲ αὐτῶν ἀπέδῆσαν· ὡν εἰς ἰὺ Ἀγισίλαος.
 „ ὁπλίσαντες δὲ τῶν νέων πολλοὺς, καὶ λύσαντες τοὺς δεδεμέ-
 „ νοις, ἐγγύοντο φοβεροὶ τοῖς ἑσπῶν, ὡς πολλοὺς ἀποκτείνουσι. ἀπέθανε δὲ ὁ θεῖος ἑσπῶν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ Λεωνί-
 „ δαν εἰς Τέγεαν ἑσπῶν βουλευθέντος ἀφῆξῃ τῶν Ἀγισίλαου, καὶ πέμψαντος ἐπὶ αὐτὸν εἰς τῷ ἰδὸν ἀ-
 „ δρας, πυθόμοις ὁ Ἀγίς ἑτέροις ἀπέσφλε πῖνοις, οἱ τὸν Λεωνίδα παρῆλθε, ἀσφαλῶς εἰς Τέγεαν κατέστησαν.

illosq; qui in Timotheo id sunt post imitati. nos
 laceras, qui delicias, luxum, insolentiam Sparta
 summouemus: quasi verò non illi quoq; ostenta-
 tionem in musica & luxuriam cauerint, ne ad eã
 progredetur corruptione vitæ & morum vt in-
 æqualitas & imparitas ciuium dissonam secum ci-
 uitatem & discrepantem efficeret. Hinc Agidi ad-
 hæsit plebs. Locupletes Leonidam rogauerūt ne
 destitueret ipsos: tantumq; effecerunt obsecran-
 do & impellendo senatum, cuius potissima vis e-
 rat in præiudicio deliberationis, vt vno suffragio
 qui abrogauerunt rhetram, superarent. At Lyfan-
 der adhuc in magistratu positus, institit Leoni-
 dam arcessere lege quadam vetusta, quæ Hera-
 clidem liberos vetat ex muliere alienigena tolle-
 re: & in eum qui aliò ex Sparta demigraverit, pœ-
 nam sancit capitalem. Hæc quum obiicere alios
 docuisset Leonidæ, ipse cum collegis signum ob-
 seruauit. Id huiuscemodi est: Nono quoque ani-
 no, captata ephori serena nocte & intermestri lu-
 na, confident silentio in cælum intenti. quòd si a-
 liqua ex parte stella in aliam traiecerit, reges iudi-
 cant deos offendisse: iisq; regnum eò vsque abro-
 gant dum fuerit Delphis vel Olympia oraculum
 allatum, quod damnatos subleuet reges. Hoc si-
 gnum oblatum sibi Lyfander iactans, iudiciũ di-
 ctauit Leonidæ, ac testes edidit ex muliere eum
 Asiatica, quam quidam Seleuci præfectus ei col-
 locauerat, duos filios tulisse, ingratum & inuisum
 vxori domum inuitum reuertisse, & successore
 orbem rapuisse regnum. Simul dum eum accu-
 sat, impellit Cleombrotum ad regnum asserendũ,
 generum Leonidæ & stirpis regis. trepidus igitur
 Leonidas supplex ad Chalcicecum refugit. Fuit v-
 nã cum parente in sordibus filia, diuertitq; à Cle-
 ombroto. Citato ad iudicium, quum non stitisset,
 regnum abrogantes contulerunt id Cleombroto.
 Interea exacto tempore Lyfander abiit magistra-
 tu. Tum qui successerunt ephori, supplicem exci-
 tauerunt Leonidam: Lyfandrum autem & Man-
 droclidam in iudiciũ adduxerunt, quòd contra
 leges nouas tabulas & legem agrariã promulgaf-
 sent. Igitur in periculum illi adducti, persuadent
 regibus vt conspirantes ephorum consulta re-
 pudient. nam eius magistratus in regum dissen-
 sione arbitrium esse, quum alter contendat pro bo-
 no publico, vt in sententiam transeant rectius sen-
 tentis. amborum consentientium indissolubi-
 lem esse potestatem, & iniquè dissentire illos à regi-
 bus, quibus dissidèribus arbitrati eis & disceptare
 ius esse, non ingerere se concinentibus. His indu-
 cti ambo, profecti sunt cum amicis in forum, sum-
 moueruntq; ephoros fellis, atque alios eis surro-
 gauerunt, quorum fuit Agesilaus vnus. Iam quum
 armassent frequentem iuuentutem, & soluisent
 custodias, trepidauerunt aduersarii eorum, qua-
 si imminente multorum cæde. Cæterum nihil
 sanguinis factum est, imò verò profugientem Te-
 geam Leonidam quum pararet interficere Age-
 silaus, summitteretque in viam percussiores: re
 comperta misit Agis alios fidos. qui Leonidam
 stipantes deduxerunt eum Tegeam secure.

Ita consilio iis procedente, neq; intercedente aut impediēte vllō, vnus vir omnia Agesilaus euerit & conuulfit: qui pulcherrimam legem atq; Sparta dignissimam fcedissimo morbo labefactauit, auaritia. quum enim possideret latissimum & vberissimum agrum: ære autem alieno multo demersus esset, quia non erat soluendo, neque dimittere inducebat in animum agrum, persuasit Agidi, si vtrunque pariter tentaretur, magnum in ciuitate exoriturum motum: quod si nouis tabulis antedelinuti locupletes forent, facilè eos & placidè accepturos legem agrariam. Idem Lyfandro, qui item seductus ab Agesilao fuit, visum. Ita congestas in forum debitorum syngraphas, quas clara appellant, omnes coaceruatas concremauerunt. sublatam flamma pecuniosi & foeneratores, qui ibi deambulabant, digressi sunt. At Agesilaus, quasi illudens illis, negauit clarius se lumen vel ignem lucidiorem vidisse. Postulante plebe vt ager quoque confestim diuideretur, imperantibusq; hoc regibus, semper Agesilaus, obstacula aliqua interponēdo & causando, tempus protrahēbat, quoad proficiscendum Agidi ad bellum fuit, quum accuissent focii Achæi Lacedæmone auxilia. expectabant enim per fines Megaricos Ætolos in Peloponnesum incurfatos. Ad quod prohibendū prætor Achæorum Aratus delectum habuit, & Ephoris vt mitterent auxilia scripsit. Miserunt illi confestim Agim, alacritate & promptitudine erectum commilitonum. iuuenes enim erant plerique & egeni, iamq; foenore liberati & soluti, atque agri expectantes, si à bello reuertissent, partitionem, impigros præbebant se Agidi, ciuitatibusque erant miraculo, quod citra noxam placideq; & tantum non sine strepitu Peloponnesum transmitterent: vt obstupescerent, reputarentq; animis Græci quæ modestia exercitus Laconici fuisset Agesilao, vel Lyfandro illo, vel prisco duce Leonida, vbi tanta aduersus adolescentem, omnibus ferè ætate inferiorem, militum esset reuerentia & metus. Et verò ipse ille iuuenis qui frugalitate & laboris tolerantia, & quod nihilo splendidius amictus vel vestitus priuato esset, ostentaret se, visendus erat & charus multitudini. Verùm opulentis ingrata nouatio eius erat, metuentibus ne cōmoueret & ad exemplum passim concitaret populos. Coniunctus apud Corinthum Arato Agis, deliberanti etiam tum de pugna & signis cum hostibus cōferendis, præ se tulit insignē alacritatem & audaciam nō vecordē vel stolidam. declarauit enim videri sibi prælio discernendū, neq; intra Peloponnesi portas admittendum bellum: facturum tamen se quod visum esset Arato. quippe grandiorē eum & prætorem esse Achæorum: quibus nō imperator, non dux, sed auxilio venisset vt belli focius. Baton Sinopenis detrectasse Agim refert præliū, quum id vellet Aratus. verùm nō legit hic scripta Arati, qui se de hoc consilio excusat: quod fatius duceret, quia fruges propemodum omnes agricolæ conuexerant, vt hostes accederēt, q̄ Marte de summa iaceret aleam. Postquam igitur defugit Aratus aciē, & laudatos dimisit focios:

A οὕτω ὁ τῆς παρὰ τῆς ἀλλοτρίως ὁδῶν βαδίζουσης, καὶ μηδενὸς ἐπιτακτικῶν μήτε διακαλύοντος, εἰς ἀγῆρ Ἀγισίλαος ἀνέβη περὶ τὰ καὶ διελυμμένα, καὶ κλίσιον νόμον καὶ Λακωνικὰ τὰ ἀρχαῖα νοσημαὶ τῆ φιλοπλουτία διαφθείρας. ἐπεὶ δὲ γὰρ ἐκέκτητο μὲν ἐν τοῖς μάλιστα πολλῶν καὶ ἀγαθῶν χώρων, ὠφέλει δὲ πᾶσι πολλὰ, μήτε διαλύσει διωκόμενος τὰ χρεῖα, μήτε τῶν χώρων παρὰ τὰ βουλόμηνος, ἐπέσει τὸν Ἀγῆν, ὡς ἀμφοτέρων μὲν ἅμα παραπομπῶν μέγας ἔσοιτο πρὸς τῶν πόλιν νεωτερισμός· εἰ δὲ τῆ τῶν χρεῶν ἀφαρέσει παραπομπῆν οἱ κληματαὶ πρὸς τὸν, ἀκάλως αὐτῶν καὶ

B καὶ ἡσυχία ἔσονται οἱ ἀδελφοὶ τῶν ἀναδασίων. ταῦτα δὲ καὶ τοῖς πρὸς τὸν Λύσανδρον ἐδόκει, σιωπῶντα παρωμῶν ὑπὸ τῆ Ἀγισίλαος. καὶ τὰ πρὸς τῶν χρεῶν ἀναγραμματαῖα σιωπῶντα ἔκλυται εἰς ἀρχαῖα, ἀκάλως καὶ κλίσιον, καὶ πρὸς τὰ σιωπῶντα εἰς ἓν, ἐνέστησαν. ἀρχαῖα δὲ φλογός, οἱ μὲν πλοῦστοι καὶ δανεισταὶ, πρὸς τὰς ἀπὸ τῆς, ὁ δὲ Ἀγισίλαος, ὡς ἀρῆ ἐφύβριζον, οὐκ ἔφη λαμπαρότερον ἐσφαχέειν φῶς. ὅσπερ πῦρ ἐκείνου καθαρώτερον. ἀξιουμένων δὲ τῶν πολλῶν καὶ τῶν γῆν δῆλως νέμεσθαι, καὶ τῶν βιοτιλέων οὕτω ποιεῖν κελύοντων, ἀρχαῖα πινὰς ἐμβάλλων ὁ Ἀγισίλαος

C αἰεὶ καὶ παρὰ τῆς λέγων, παρήγαγε τῶν χρεῶν· ἀρχαῖα ἔγραπτα σιωπῶντα ὁ Ἀγῆν, μετὰ παρωμῶν τῆ Ἀχαιῶν, συμμάχων ὄντων, βοήθειαν ἐκ Λακεδαιμόνος. Αἰτωλοὶ γὰρ ἦσαν ὀπίσθιοι διατῆς Μεγαρικῆς ἐμβασίωτες εἰς Πελοπόννησον· καὶ τοῦτο καλύσαν Ἀχαιοί, ὁ τῶν Ἀχαιῶν γρατηγός, ἠδὲ διεξέδιδασκεν, καὶ τοῖς ἐφόροις ἔγραψεν. οἱ δὲ τὸν Ἀγῆν δῆλως ἐξέπεμπον, ἐπηρμένων τῆ φιλοπλουτία καὶ παρὰ τῆς τῶν συφρατευσίμων. νεοὶ γὰρ ὄντες οἱ πλείστοι καὶ πένητες, καὶ τῶν ἀπὸ τῶν χρεῶν ἀδύνατοι ἔχοντες ἤδη, καὶ λελυμένοι, τοῖς δὲ ἀρχαῖα ἐλπίζοντες, αὐτῶν ἐπὶ μελῶσιν ἐκ τῆς γρατείας,

D νεμηθῆσθαι, θαυμασταὶ τῶν Ἀγῆν παρεῖχον ἑαυτοῖς καὶ θέαμα τῆς πόλεως ἦσαν, ἀδελφῶν καὶ παρὰ τῆς καὶ μονοῦ καὶ ἀφορητῆ διαπορτομῶν τῶν Πελοπόννησον. ὡς τε θαυμάζειν καὶ διαλογίζεσθαι τοῖς Ἕλλησιν, οἷος ἦν ἄρα χόσμος Λακωνικῶν γρατευσίμων, Ἀγισίλαον ἔχοντος, ἢ Λύσανδρον ἐκείνον, ἢ Λεωνίδα τὸν παλαμῆν ἠγούμενον· ὅπου παρὰ τῆς μείζονος ὀλίγου δεῖν νεώτατον ἀπὸ τῶν, ἀδύνατος ἔσονται καὶ φόβος ἐστὶ τῶν γρατευσίμων. καὶ μὲν τοῖς καὶ αὐτοῖς ὁ νεαῖστος δὲ τελεῖα καὶ φιλοπλουτία, καὶ τῶν μηδὲν ἰδιώτου λαμπαρότερον ἠμφιέσθαι καὶ ὀπλίεσθαι, σιωπῶντα

E μῶρος, ἀξιουμένων ἡ καὶ ζῆλως ὑπὸ τῶν πολλῶν. ἐπεὶ τοῖς γε πλοῦστοις οὐκ ἠρεσκέν ὁ νεωτερισμός αὐτῶν, δεδιόσι μὴ κίνημα καὶ πρὸς ἀδύνατον τοῖς πρὸς τῆς δῆμοις γῆνται. συμμίζας δὲ τῶν Ἀχαιῶν πρὸς Κόρινθον ὁ Ἀγῆν, ἐπιβουλομένη πρὸς μάχης καὶ πρὸς ἀτάξιας παρὰ τοῖς πολεμίοις, ἐπέδειξεν καὶ παρὰ τῆς πολλῶν, καὶ τὸ μῶρος οὐ μὲν κλίσιον ὅσπερ ἀλόγιστον. ἔφη γὰρ αὐτῶν μὲν δοκεῖν διαμάχεσθαι, καὶ μὴ παρὰ τῆς πόλεμον εἶσω τῶν πύλας τῆς Πελοποννήσου παρὰ τῆς. ποιήσθαι δὲ ὁ δοκῶν Ἀχαιῶν καὶ γὰρ παρὰ τῆς ἔστι, καὶ γρατηγῶν Ἀχαιῶν, οἷς οὐχὶ παρὰ τῆς τῶν ὅσπερ ἠγασόμενος, ἀλλὰ συφρατευσίμων ἦσαν καὶ βοηθήσαν. ὁ δὲ Σινωπῶν Βάτων αὐτὸν οὐκ ἔτελεν μάχεσθαι

Φησὶ τὸν Ἀγῆν, Ἀχαιῶν κελύοντος· οὐκ ἐπιτετυχηκώς οἷς Ἀχαιῶν γέγραφε πρὸς τούτων ἀπολογισόμενος, ὅτι βέλπειν ἠγείτο, τοῖς κερποῖς χρεῶν ἀπὸ τῶν συφρατευσίμων ἠδὲ τῶν γεωργῶν, παρελθεῖν τοῖς πολεμίοις, ἢ μάχην διακινδυνώσασθαι πρὸς τῶν ὄλων. ἐπεὶ δὲ οὖν Ἀχαιῶν ἀπέγνω μάχεσθαι, καὶ τοῖς συμμάχοις ἐπαμείνας διαφθῆκε,

θαυμασθεὶς ὁ Ἄγισ ἀεζόγνηεν, ἢ δὴ τῶν ἐνδόν ἐν Σπάρτῃ ἰόρουσον πολὺν ἐχόντων καὶ μετὰ βολίω. ὁ γὰρ Ἀγισίλαος ἐφορβῶν, ἀπηνθημένους οἷς ἑαπὶ φόνος ἡ πόρτερον, ὁ δὲ ἐνός ἐφείδετο φέροντος ἀρχέλιον ἀδικήματος, ἀλλὰ μὴ τεισ-
 καδέεσθον, ὅτι ἀπαιτούσης τότε τῆς παρῆσθου, παρὰ τὴν
 νενομισμένω τάξιν τῶν χρόνων, ἐπέβαλε τοῖς τέλεσι, καὶ πα-
 ρέωρατῆ, δεδιώς ὅτι οἱ ἀδικουμένοι, καὶ μισοῦμενος ὑπὸ
 πόρτων, ἐβέβη μαχαροφόρος, καὶ φυλαπτόμενος ὑπὸ
 τούτων κατέβαινε εἰς τὸ ἀρχέλιον. καὶ τῶν βασιλέων, τῶ μὲν
 ὅλως κατὰ φρονεῖν, τὸν δὲ Ἄγιν ἐβούλετο δοκεῖν, ἀφ' οὗ τὴν
 συγγένειαν μᾶλλον ἢ ἀφ' οὗ τὴν βασιλείαν, ἐν τῇ ἡμῶν ἴσθη-
 σαι. διέδωκε ὅτι λόγον ὡς καὶ αὐτὸς ἐφορβῶν. διὸ τῶσιν
 ἀποκινδυνώσαντες οἱ ἐχθροὶ, καὶ συσάτες, ὅτι Τεγεας
 ἀναφανδὸν τὸν Λεωνίδα ἐπὶ τῷ ἀρχέλιον κατήγαγεν, ἡδέως
 καὶ τῶν πολλῶν θεασαμένων. (ὡργίζοντο γὰρ πεφρακισμέ-
 νοι, τῆς χάριτος μὴ νουθεσίας) τὸν μὲν οὖν Ἀγισίλαον οὐχὸς
 Ἰππομέδων, δεόμενος τῶν πολιτῶν, καὶ πᾶσι παρῆσθις ὡν
 δι' αἰδραγαθίαν, ὑπέσχετο καὶ διέσωσε. τῶν δὲ βασιλέων
 ὁ μὲν Ἄγισ ἐπὶ τὴν Χαλκίον κατέφυγε, ὁ δὲ Κλεόμβρο-
 πος εἰς τὸ Τεγεάωνος ἱερὸν ἐλθὼν ἰκέτευε· (καὶ γὰρ ἐδοκεῖ
 τούτῳ μᾶλλον ὁ Λεωνίδας χαλεπὸς εἶναι) καὶ παρῆσθι Ἄγιν,
 ὅτι τῶσιν ἀνέθη φρακίαν ἔχων. καὶ κατηγέρει μετ' ὀργῆς,
 ὅτι γαμβρὸς ὡν ἐπεβούλευσεν αὐτῷ, καὶ τὴν βασιλείαν ἀ-
 φείλετο, καὶ σιωπῆσθαι τῆς πατρίδος. ὁ μὲν οὖν Κλεόμ-
 βροτος ὁ δὲ ἐνείχεν εἰπεῖν, ἀλλ' ἢ πορημέρος ἐκάρητο καὶ σιω-
 πῶν· ἢ ὅτι Χειλωνὶς ἢ τῆς Λεωνίδου θυγάτηρ, πόρτερον μὲν
 ἀδικουμένη τῷ πατρὶ σιωπῆσθαι, καὶ τῶν Κλεομβρότου
 τὴν βασιλείαν παρὰ λαβόντος, ἀποστῆσαι τὴν τῶ πατρὸς
 συμφορὴν ἐθεράπευε, καὶ παρὸν μὲν σιωπῆσθαι, φάρον-
 τος ὅτι πειθοῦσα καὶ χαλεπῶς ἔχουσα παρῆσθι τὸν Κλεόμ-
 βροτον διετέλει· τότε δὲ αὐτὸν πάλιν τῆς τύχης συμμέσθαι ἀλ-
 λουσα μὲν τῷ ἀνδρὶ, ἰκέτης ὡφθη καθεζομένη, παρῆσθαι
 καὶ αἰδέσθαι ἐκείνῳ, καὶ τῶν παιδῶν δὲ μὲν εἶθεν, ὅτι εἶθεν
 ὑπὸ αὐτῷ ἔχουσα. θαυμαζόντων δὲ πόρτων, καὶ δα-
 κρυόντων ὅτι τῇ χριστότητι καὶ φιλοσοφίᾳ τῆς γυναικὸς, ἀ-
 φαιμένη τῶν πέπλων καὶ τῆς κόμης ἀτημελῶς ἐχόντων, Ἰσθ-
 το (εἶπεν) ὡς πᾶτερ ἐμοὶ τὸ γῆμα καὶ τὸ ὄψιν, οὐχ ὁ Κλεομ-
 βρότου παρῆσθαι ἐλεος, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν σῶν κακῶν καὶ τῆς
 σῆς φυχῆς μεμνημένῳ μοι σιωπῆσθαι καὶ σιωπῆσθαι τὸ πέν-
 θος. πόρτερον οὖν δεῖ με σοὺ βασιλεύοντος ἐν Σπάρτῃ καὶ νι-
 κῶντος, εἰ κατὰ βίαναι τῶσιν τῆς συμφορῆς; ἢ λαβεῖν ἐ-
 σθῆτα λαμπαρῶν καὶ βασιλικῶν, ὅτι δούσαν ὑπὸ σοὺ τὸν
 παρῆσθιον ἀνδρα φονδύμενον; ὅς εἰ μὴ παραπύσθαι σε,
 μηδὲ πείθῃ τέκνων καὶ γυναικὸς δάκρυσι, χαλεπωτέρων ἢ
 σὺ βούλει δίκην ὑφέξει τῆς κακῆς βουλίας, ὅτι δὴν ἐμὲ τὴν
 φιλαπῆσθαι αὐτῷ παρῆσθαι. τίνι γὰρ ἐμὲ δεῖ ζῆν παρ-
 ῆσθια παρῆσθαι ἄλλας γυναικῶν; ἢ μήτε παρ' ἀνδρὸς δεο-
 μένη μέτε παρῆσθαι ἐλεός ἐστιν; ἀλλὰ καὶ γυνὴ καὶ θυ-
 γῆσθαι σιωπῆσθαι καὶ σιωπῆσθαι τῶσιν ἐμαυτῆς ἐ-
 γρόμην. τούτῳ μὲν οὖν εἰ καὶ πῆσθαι λόγος ὑπερεπῆς, ἐγὼ
 τούτῳ ἀφαιδέμεν, τότε σοὶ σιωπῆσθαι καὶ κατὰ μαρ-
 τυρῆσθαι τῶν ὑπὸ τούτου γηρομένων· σὺ δὲ αὐτῷ τὸ ἀδικήμα ποιεῖς διαπόρθητον, οὐτω μέγα καὶ παρῆσθαι
 ἀποφάντων τὸ βασιλεύειν, ὡς τε δι' αὐτὸ καὶ γαμβροὶ φονδύειν καὶ τέκνων ἀμελεῖν εἶναι δίκην. ἢ μὲν Χειλω-
 νὶς τῶσθαι ποτνωμένη, τὸ, τε παρῆσθαι ὅτι τὴν κεφαλὴν ἐπέθηκε τοῦ Κλεομβρότου, καὶ τὸ βλέμμα
 διεφθαρμένον καὶ σιωπῆσθαι ὑπὸ λύπης παρῆσθαι εἰς τοὺς παρόντας. ὁ δὲ Λεωνίδας ἀφαιδέσθαι τοῖς φίλοις,

A in magna habitus admiratione Agis, retrò signa domi mouit, rebus Spartæ ingenti tumultu & mutatione cōcitatis. Siquidē ephorus tunc Agefilaus exoneratus eo, quo depressus antè fuerat onere, à nullo scelere, quod adferret questū, abhorruit: sed mensē XII quod ambitus anni nō requirebat in presentia, præter vsu receptū temporū ordinē censui intercalauit, exegitq; eius mensis nomine censum indebitum. Quod verò extimesceret læsos, & omnes offendisset, aluit satellites, quibus stipatus descendebat in curiam. Regum alterū semel despiciere, Agim videri volebat propinquitatis potius quàm regni causa suspicere: in super diuulgauit iterum se ephorū fore. Quocirca maturantes periculum adire inimici eius, coitione facta reducerunt palàm Leonidam ex Tegea ad regnū recipiendū. quem plebs quoq; vidit libenter. exarserat enim, q; esset nō diuiso agro delusa. Atq; Agefilaum filius Hippomedon, qui ob strenuitatē omnibus erat charus, exoratis ciuibus clam eduxit vrbe ac seruauit. Reges, Agis ad Chalcicecum cōfugit: Cleombrotus, in æde Neptuni sedebat supplex. nam in eum apparebat grauius incensum Leonidam esse, missq; facto Agide in hunc contendit armis septus, accusauitq; eum infensè, q; gener struxisset sibi insidias, regnoq; spoliatū patria expulisset: Cleombrotus, quod diceret nihil habebat, sed sedebat perplexus mutūsq;. At Chelonis Leonidæ filia, quæ antè paternæ calamitatis fuerat consors, atq; à Cleombroto, vbi accepit regnum, digressa, patris miserā fouerat, fueratq; cū præsentē supplex, cum exulā te in luctu & similitate perstiterat aduersus Cleombrotum: tum verò conuersa fortuna palàm sociam se viti in squalore præbuit, cōseditq; manibus illum cōplexa, filiōsq; hinc inde apud se tenēs. Mirantibus omnibus humanitatē & pietatē mulieris: fordes, squaloremq; suum monstrans, Hunc mihi (pater) inquit, habitum & speciē, nō Cleombroti imposuit miseratio, sed à tuis ærumnis & exilio inueteratus mihi & familiaris mansit luctus. Vtrum igitur te Spartæ superatis aduersariis regnante consensendū mihi in hisce est calamitatibus, an vestis sumēda splendida & regia virum aspicienti, cui nupsit virgo, à te trucidari? qui nisi liberorū & coniugis te lacrymis exoret & placet, grauiora quàm tu petis piacula præbebit consiliorum suorum prauorum. me enim intuebitur sibi charissimam ante oculos suos vitam profundentem. Qua enim fronte cæteras mulieres intuebor, cuius neque vir precantis, neque pater capit misericordiam: sed & vxor & filia ad id sum nata, cum meis vt sim in calamitate & abiectioe? Atque huic quidem si qua honesta causa fuisset, hanc ego quæ tum tibi fui aggregata, facta eius meo premēs testimonio detraxi. Verum tu facinus illius reddis ei egregiè excusabile, qui rem ostendis regnum esse ita grandē & expetendam, vt eius gratia & generos trucidare, & liberos iustum sit postmittere. Hæc Chelonis quiritans, faciem capiti Cleombroti imposuit, oculosque tabescentes & emarcidos ad coronam circumtulit. Leonidas cum amicis colloquutus,

Cleombrotum iussit exulem esse: natam oravit ut remaneret, neq; se, qui adeo diligeret ipsam & viri salutem esset ei largitus, desereret. Non paruit illa tamen, sed exurgenti viro alterum filium tradidit, alterum tenens ipsa, adorata dei ara, cōcessit cum illo in exiliū. Itaq; nisi planè labefactatus Cleombrotus ab inani gloria fuisset, felicitatem duxisset exilium sibi quam regnum vxoris causa maiorem. Cleombroto exacto, & primis ephoris magistratu amoris, atque suffectis aliis, extemplò insidias tendit Leonidas Agidi. Primùm hortatus eū est ut surgeret, atque administraret secum regnū, quasi ciues ei ignouissent. nam deceptum ab Agesilao fuisse iuuenem & gloriae cupidum. Verùm suspectanti ipsum Agidi, neq; loco cedenti, omisit verba dare & deludere. Amphares autem & Demochares, Arcefilausque, adire Agim & colloqui solebant cum eo. Interim etiam ducebant eum secum ex templo ad balneum, lotumq; reducebant in templum. Erant hi omnes familiares eius. Amphares autem vestes quoque & pocula preciosa nuper ab Agesistrata acceperat commodato, quæ ut non redderet, prodere deliberavit regem & fœminas eius parentes. Et verò hic præcipuè seruuisse Leonidæ, & ephoros, inter quos ipse erat, dicitur inflammasse. Quum Agis autem per reliquum temporis permaneret in templo, & sueuisset ad balneum per occasionem descendere: ibi eum, vbi templo excessit, statuerunt arripere, captatoq; articulo, quum lauisset, occurrerunt & salutauerunt eum, comitatique sunt colloquentes & iocantes sicut cum familiari & iuvene. Diuortium obliquum via ad carcerem habebat: ad quod quum peruenissent, Amphares iure magistratus manibus Agidi iniectis, Duco te, inquit, Agi, ad ephoros, ut rationem reipub. gestæ reddas. Demochares autem, homo valens & eminentis statura, obuoluens collum pallio traxit illum. Aliis ex composito impellentibus à tergo, & opitulante Agidi in solitudine nemine, coniiiciunt eum in carcerem. Mox adfuit Leonidas cum magna mercenariorum militum manu, quibus carcerem foris circumfudit. Ephori ad Agim ingressi, senibus, qui eiusdem erant consilii, accitis, tanquam cum eo acturi iudicio, iusserunt eum actionum suarum causam dicere. Ridente illo diffimulantiam istorum, Amphares haud impune ait laturum, pœnasq; daturum temeritatis. Hic alius ephorus, tanquam lenior in Agim & culpæ effugium ostendēs, requisivit, Patraffetne ea Lyfandri & Agesilai coactu. Vbi respondit Agis coactum à nemine, sed æmulatione & exemplo Lycurgi eadē persequutum se instituta: iterum idem rogauit, Ecquid eum pœniteret factorum. negante iuvene, quanuis extrema pericula ante oculos cerneret, pœnitere optimorum consiliorum: damnauerunt eum rei capitalis, imperaueruntque lictoribus ut in Decadem, quam appellant, eum auferrent. Is locus in carcere est in quo iudicatos strangulant. Cernens autem ministros Demochares dubitantes attingere Agim, itemq; mercenarios, qui assistebant, auertentes se & refugientes facinus, ut nefarium & insolens, επιήρισαντο. καὶ τοὺς ὑποκρίτας ἐκέλευον ἀπάγειν εἰς τὴν καλουμένην Δεκάδα. (τοῦτο δὲ ἐστὶν οἴκημα τῆς εἰρκτῆς ὃν ὡς θανατοδοσι τοὺς καταδίκους ἀποπνήθοντες) ὄραν ὅτι τοὺς ὑποκρίτας ὁ Δημοχάρης οὐ πολυμῶντας ἀφάσθαι τοῦ Ἀγίδος, ὁμοίως ὅτι καὶ τῶν μισοφόρων τοὺς παρεστῶτας ἀποσπερομένους καὶ φέροντας τὸ ἔργον,

A τὸν μὲν Κλεόμβροτον ἐκέλευον ἀναστῆναι φεύγειν· τῆς δὲ παιδὸς μὲν ἐδεῖτο, καὶ μὴ καταλιπεῖν αὐτὸν οὕτω φιλοῦντα, καὶ δεδωκῶτα χάριν, τὴν τῆς ἀδελφῆς σωτηρίαν, οὐ μὲν ἐπεισεν, ἀλλ' αἰσάμενος τὰ ἀνδρὶ θάτερον τῶν παιδῶν εἰχθεῖσα, θάτερον δὲ ἀναλαβοῦσα, καὶ παροικησάσα τὸ βωμόν τῆς θεοῦ, σιωπῆσθαι. ὥστε, εἰ μὴ πρὶν διεφθαρμένος ἦν ὑποκρίτης δόξης ὁ Κλεόμβροτος, ἀτύχημα δὲ ἠγήσατο τὸ φυγῆν αὐτῷ τῆς βασιλείας μείζον ἐῖς) Διὰ τὴν γυναικα. μετασησάμενος ὅτι τὸν Κλεόμβροτον ὁ Λεωνίδας, καὶ τοὺς παροῦσιν ἐφόροις ἐκβαλὼν τῆς ἀρχῆς, ἐτέροις δὲ ποιησάμενος, ἀγῶν ἐπεβούλευε τῷ Ἀγίδι· καὶ τῶν μὲν ἐπέφθην αὐτὸν ἀναστῆναι καὶ συμβασιλεύειν, ὡς δεδωκῶτων συγγνώμην τῶν πολιτῶν (σιωπῆσθαι τῶν ἀγαθῶν τῶν Ἀθηναίων, νέον ὄντα καὶ φιλότιμον) ἐκείνου δὲ ὑφορωμένου, καὶ καὶ χάριαν μόνοντος, αὐτὸς μὲν ἐπαύσατο φενακίζων καὶ κατεργασάμενος. Ἀμφάρης δὲ καὶ Δημοχάρης καὶ Ἀρχεσίλαος ἀναβαίνοντες εἰώθησαν αὐτῷ ἀφάσθαι, καὶ ποτε καὶ τῶν ἀλαβοῦντες ἐπὶ τῷ ἱερῷ ἀπὸ τῆς ἱερῆς κατήγαγον, καὶ λουσαμένον, πάλιν εἰς τὸ ἱερὸν κατέστησαν. καὶ ἦσαν πάλιν τοὺς μὲν αὐτῷ σιωπῆσαι, ὅτι Ἀμφάρης, καὶ κερσημῶν, ἐναγῶς ἰμάτια καὶ ποτήρια τῶν πολυτελέων τῶν τῆς Ἀθηναίων ἀφάσθαι, ἐπεβούλευε διὰ τῶν τῶν βασιλεῖ καὶ τοῖς γυναιξίν, ὡς ἀποσπερομένων. καὶ μάλιστα γὰρ αὐτὸς ὑποκρίσθαι τῷ Λεωνίδῃ λέγεσθαι, καὶ παροικησάσθαι ἐφόροις, ὧν καὶ αὐτὸς εἰς ἡμῶν. ἐπεὶ δὲ ὁ Ἀγὶς τὸν μὲν ἄλλον ἐπὶ τῷ ἱερῷ διέτετεβε χρόνον, εἰώθη δὲ καταβαίνειν ὅτι τῶν παρὰ τῷ ἱερῷ ἐκείνου συλλαβεῖν αὐτὸν ἐγώσθη, ἵτα ἔξω τῆς ἱερῆς ἤλθη. καὶ τῶν φυλάξαντες λεγουμένων, ἀπίπτειν καὶ ἠσπασάντο, καὶ συμπροσέστησαν ἅμα ἀφάσθαι μὲν, καὶ παίζοντες ὡς παρὰ σιωπῆσαι καὶ νέον, ἐκείνου δὲ πᾶσι τῆς οὐδοῦ πλαγίαν παρὰ τὸ δεσποτικὸν ἐχούσης, ὡς ἐγίνοντο κατ' αὐτῶν βαδίζοντες, ὁ μὲν Ἀμφάρης, ὅτι τῶν ἀφάσθαι ἄμενος ἔσθαι ἄμενος, Ἀγῶν (εἶπεν) ἐπὶ τῶν ἐφόροις ὡς Ἀγί, λόγον ὑφ' ἑξῆσθαι τῶν πεπολιτῶμένων. ὅτι Δημοχάρης, ἀρωγὸς ὦν καὶ μέγας, ὁ ἰμάτιον ἐκβαλὼν ἐπὶ τὸν βράχηλον, εἶλκεν. ἄλλων δὲ ἐπισησάμενων ὅτι παρὰ τῶν παροικησάσθαι, ὁ δὲ ἑρμῆας οὐσης, ἐμβάλλοισιν αὐτὸν εἰς τὸ δεσποτικὸν. ἀγῶν δὲ παρὰ τὸν μὲν Λεωνίδας μισοφόροις ἔχων πολλοῖς, καὶ τὸ οἴκημα παρ' ἐξῆσθαι ἐξώθη. οἱ δὲ ἐφοροὶ παρὰ τὸ Ἀγί εἰσῆλθον, καὶ τῶν γέροντων εἰς τὸ οἴκημα μεταπεμψάμενοι τοὺς τῶν βυλομένους, ὡς δὴ χρίσθαι αὐτῶν γινόμενης, ἐκέλευον ὑποκρίσθαι τῶν παροικησάμενων ἀπολογεῖσθαι. γελῶσθαι δὲ τῶν νεανίσκου παρὰ τὴν εἰρωνείαν αὐτῶν, ὁ μὲν Ἀμφάρης οἰμωξόμενον ἐκάλεθ, καὶ δίκην ὑφ' ἑξῆσθαι τῆς ἰταμοτιῆς. ἄλλως δὲ τῶν ἐφόρων, ὅτι ἐκείνου τῶν Ἀγίδι, καὶ δέκνυον ἀποφυγῆν τῆς ἀπίας, ἠρώτησεν εἰ αὐτῶν ἐπὶ τῶν Ἀγίδι ἡσπασάντο καὶ Ἀθηναίων βιαθεῖς. ἀποκρινάμενος δὲ τῶν Ἀγίδος, ὡς βιαθεῖς μὲν ὑποκρίσθαι, ζηλῶν δὲ καὶ μιμούμενος τὸν Λυκούργον, ἐπὶ τὴν αὐτῶν ἐλθοι πολιτείαν, πάλιν ὁ αὐτὸς ἠρώτησεν εἰ μετανοοῖ τῶν παροικησάμενοις. φησάντος δὲ τῶν νεανίσκου μὴ μετανοεῖν ὅτι τοὺς καλλίστα βεβουλαμένους, καὶ πᾶσι τῶν πεισομένων αὐτὸν ἴδῃ, θάλασσαν αὐτῶν κατεπλήρισαντο. καὶ τοὺς ὑποκρίτας ἐκέλευον ἀπάγειν εἰς τὴν καλουμένην Δεκάδα. (τοῦτο δὲ ἐστὶν οἴκημα τῆς εἰρκτῆς ὃν ὡς θανατοδοσι τοὺς καταδίκους ἀποπνήθοντες) ὄραν ὅτι τοὺς ὑποκρίτας ὁ Δημοχάρης οὐ πολυμῶντας ἀφάσθαι τοῦ Ἀγίδος, ὁμοίως ὅτι καὶ τῶν μισοφόρων τοὺς παρεστῶτας ἀποσπερομένους καὶ φέροντας τὸ ἔργον,

ὡς οὐ θεμιτὸν εὐδὲ νεομισμένον βασιλέως σῶμα τὰς
 χεῖρας πρὸς φέρειν, ἀλλὰ πειλοσάμενος αὐτοῖς καὶ λοιδορη-
 θεῖς, εἶλκεν αὐτὸς εἰς οἴκημα τὸν Ἄγιον, (ἦδη γὰρ ἠδύτο
 πολλοὶ τὴν σύλληψιν) καὶ ἄρτους ἐκ τῶν θυρῶν, καὶ
 φάρμακα πολλὰ, καὶ παρήσαν ἢ τε μητὴρ ἢ τὴν Ἄγιδος καὶ ἡ μᾶμ-
 μη, βοάσασα καὶ δεόμενα τῆ βασιλέα τῆ Σπαρτιατῶν λέγου καὶ
 κρίσεως τυχεῖν ἐν τοῖς πολίταις. διὸ καὶ μάλιστα κατήπεισαν
 τὴν ἀνάρεσιν, ὡς ἔξαρπαγησόμενον νυκτὸς, ἀπὸ πλείονος ἐπέλ-
 θωσιν. ὁ μὲν οὖν Ἄγιος ἐπὶ τῶν φραγῶν πορδόμενος, ὡς
 εἶδε πινὰ τῆν ἑσπερῶν δακρύνουσα καὶ ὡς ἐπαυῶντα, Παῦ-
 σά με (εἶπεν) ὡ ἀνδρῶν κλαίων· καὶ γὰρ οὕτως ὡς ἀνό-
 μως καὶ ἀδίκως ἀπολλόμενος, κρείττων εἰμὶ τῆν ἀναστυ-
 τῶν καὶ αὐτὴν εἶπεν, παρέδωκε τῶν βερέχων τὸν βράχην ἐ-
 κρεσίως. ὁ δὲ Ἄμφαρος πρὸς ἐλθὼν ἐπὶ τῶν θυρῶν, καὶ τὴν
 Ἀγιστράταν πρὸς πεσοῦσα αὐτῆ ἀπὸ σινηθῆσαι καὶ φι-
 λίαν, ἀναστήσας, οὐδὲν ἔφη πρὸς τὸν Ἄγιον ἔσεσθαι βίαιον οὐδὲ
 ἀνήκεστον. ἐκέλευε δὲ κακείνῳ, εἰ βούλοιο, πρὸς τὸν ἦον εἰς-
 ελθεῖν. ἐκείνης δὲ καὶ τὴν μητέρα μετ' αὐτῆς παρῆσαι δεο-
 μένης, οὐδὲν ἔφη καλύειν ὁ Ἄμφαρος. καὶ δεόμενος ἀμφο-
 τέρων, καὶ πάλιν κλείουσα τὰς θυρῶν τοῦ δεσποτικίου κε-
 λύσας, πρὸς τῶν μὲν τὴν Ἀρχιδάμειον παρέδωκεν, ἦδη
 σφόδρα πρὸς οὐσαν, καὶ κατὰ γογγυσαμένη ἐν ἀξίω-
 ματι μεγίστῳ τῆν πολιτικῶν. ἀποθανούσης δὲ ἐκείνης, ἐκέ-
 λυσε τὴν Ἀγιστράταν ἔσω βαδίσειν. ὡς δὲ εἰσελθούσα,
 τὸν τε ἦον ἐθεόσατο χαμαὶ κείμενον, καὶ τὴν μητέρα νε-
 κρῆν ἐκ τοῦ βερέχου κρεμαμένῳ, ἐκείνῳ μὲν αὐτῆ τοῖς
 ἑσπερῶν συλαβείλε, καὶ παρεκτείνασα τῶν Ἄγιδος
 σῶμα, πρὸς ἐξελκε κατεκάλυψε· τῶν δὲ ἦον πρὸς πεσοῦ-
 σα, καὶ φιλήσασα τὸ πρὸς ὄψον, Ἡ πολλὴ σε (εἶπεν) ὡ
 παῖ ἀλάβεια καὶ τὸ πρὸς ὄψον καὶ φιλαῖδεσπον ἀπώλεσε
 μὲν ἡμῶν. ὁ δὲ Ἄμφαρος ἀπὸ τῆς θυρῶν ὄραν τὰ γινόμε-
 να, καὶ τὰς φωνὰς ἀκούων, ἐπεισῆλθε. καὶ πρὸς τῆν Ἀγισ-
 τράταν μετ' ὀργῆς ἔφη, εἰ τοῖσι τῶν ἐδοκίμαζες τὰ
 ἦον, τῶν καὶ πείσει. καὶ ἡ Ἀγιστράτα πρὸς τὸν βερέχον
 αἰσαμένη, μόνον ἔφη σινηθῆσαι τῶν τῆ Σπάρτη. τοῦ δὲ
 πάρος εἰς τὴν πόλιν ἔξαγέληντος, καὶ τῆν τειῶν σωμα-
 τῶν ἐκχευόμενων, ὅσα καὶ ὁ φόβος οὕτω μέγας, ὥστε
 μὴ κατὰ φανείσιν τοῖς πολίταις ἀληθῶν μὲν ἐπὶ τοῖς
 γεγονόσι, μισοῦσας δὲ τὸν Λεωνίδα καὶ τὸν Ἄμφαρον, μη-
 δὲν δεινότερον μηδὲ αἰσιώτερον, ἔξ οὗ Δωρεῖς Πελοπόν-
 ησον οἰκιστῶν, οἰομένοις ἐν Σπάρτῃ περὸς ἔσθαι. βασιλεῖ
 γὰρ (ὡς εἶπε) Λακεδαιμονίων, εὐδὲ οἱ πολέμοι ῥαδίως ἐν
 τῶν μάχης ἀπορῶντες, πρὸς φέρειν τὰς χεῖρας, ἀλλ'
 ἀπέβρονον, δεδιότες καὶ σεβόμενοι τὸ ἀξίωμα. διὸ καὶ πολ-
 λῶν γεγονότων Λακεδαιμονίοις ἀγῶνων πρὸς Ἑλλήνας,
 εἰς μόνον ἀνῆρέθη πρὸς τῆν Φιλιππικῶν, δόξα πλεονεχῆς
 πρὸς Λακωνία, Κλεόμβροτος. Μεσσηνίων δὲ καὶ Θεόπομπον
 πρὸς Ἀριστομένης περὶν λεγόντων, οὐ φασι Λακεδαιμο-
 νιοὶ, πληγῶν δὲ μόνον. ἀλλὰ τῶν μὲν ἔχοντων ἀμφι-
 βολίας. ἐν δὲ Λακεδαιμόνιοι πρὸς Ἄγιος βασιλευσάντων ὑπὸ
 ἐφόρων ἀπέθανε, κατὰ μὲν ἔργα καὶ πρὸς τῆν Σπάρτῃ πρὸς ἄμενος, ἡλικία δὲ γεγονὼς ἐν ἡ ἀμφοτέρων
 ἀνδρῶν συγγνώμης τυχεύοισι· μεμφθεῖς δὲ ὑπὸ τῆν φίλων διγατότερον ἢ τῆν ἔσθαι, ὅτι καὶ Λεωνίδα πρὸς
 ἔσωσε, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπίτευσεν, ἡμερώτατος καὶ πρὸς ἄμενος ἡμέρους.

vt corpori regis quis admoueret manus: commi-
 natus iis & conuictus, rapuit Agim ipse in illam
 cameram. Iam enim fenserant multi comprehen-
 sum, tumultusq; ad fores erat & crebra lumina.
 Aderant etiam Agidis mater & auia vociferantes,
 obsecrantesq; vt rex Spartiatarum audiretur, cau-
 samq; diceret ad populum. vnde potissimum ne-
 cem maturauerūt, veriti ne, si superuenissent plu-
 res, nocte eriperetur. Igitur progrediens ad lo-
 cum supplicii Agis, vt conspexit quendam ex mi-
 nistris flentem & ingemiscntem, Mitte tu me
 (inquit) deflere. etenim ego, qui ita nefarie & vio-
 lenter pereo, praestantior sum interfectoibus. Ita
 fatus, collum vltro obtulit laqueo. Amphares ad
 ianuam progressus, & Agesistratum ad genua sua
 ex familiaritate & amicitia prouolutam excitans,
 Nihil, inquit, grauius in Agim, vel atrocius consu-
 letur. Iussit etiam illam, si videretur, ad filium
 ingredi. Illa matrem quoque admitti secum pre-
 cante, Nihil, inquit, vetat, Amphares. Ambas
 quum admisisset, & iterum claudi praecipisset o-
 stium carceris, priorē Archidamiam, iam admo-
 dum anum, quae in summa inter ciues dignitate
 consenuerat, ad mortem tradidit. Ea interfecta,
 Agesistratam iussit introire. Quae ingressa, vt filium
 spectauit humi iacentem, & exanimem ex resti-
 pendentem matrem: ipsa ministros adiuuit in ea
 detrahenda, collocatumq; iuxta Agim corpus e-
 ius cooperuit & velauit. In filium ruens & faciem
 eius osculata, Nimia tua, tuate, (inquit) fili, mo-
 destia, lenitas & humanitas nobiscum perdidit.
 Ibi Amphares, qui ex ianua speculabatur quid a-
 geretur, & voces excipiebat, irrupit, frendensque
 Agesistratae dixit, Ergo si filii facta probasti, ca-
 dem quoque ratione in te consuletur. Agesistrata
 autem ad laqueum exurgens, Tantum sint haec,
 inquit, ex vsu reipubl. Spartanae. Eo facinore
 inter ciues enuntiato, tribusque elatis cadaueri-
 bus, non fuit metus tantus quin praese ferrent
 ciues grauius istis angi, Leonidamque & Am-
 pharem detestari, nihil atrocius vel scelestius, ex
 quo Peloponnesum incoluissent Dorii, admis-
 sum Sparta existimantes. quippe regem Lacedaemoniorum ne hostes quidem temere, quum
 occurreret eis in acie, attingebant: sed deflecte-
 bant, verentes venerantesque eius maiestatem.
 Itaque multis in conflictibus, quos conseruauerunt
 cum Graecis Lacedaemonii, vnus ante Philippi
 xuum lancea ictus cecidit in Leuctris, Cleombrotus. Messeniis autem Theopompum quoque
 ab Aristomene afferentibus caesum, inficiantur
 Lacedaemonii, tantummodo aiunt vulneratum.
 Caeterum haec aliquatenus controuersa sunt.
 Lacedaemone verò primus ab ephoris rex est ne-
 catus Agis: qui egregium factum & Sparta dignum,
 susceperat, & erat aetate qua hominibus, etiā qui
 deliquerint, ignoscitur: culpatus ab amicis re-
 ctius quam ab aduersariis, quod Leonidam ser-
 uasset, & aliis fidisset placidissimus & mansuetif-
 simus iuuenis.

Αποθανόν-

Eo extincto parum navus Leonidas fuit ut fra-
 trem eius Archidamum comprehenderet: ve-
 rum consuluit ille actutum fugæ. Vxorem au-
 tem Agidis, Agiatidem nomine, quæ nuper pe-
 pererat filium, quod collocari eam nollet alteri,
 (erat enim opulenti hæres patrimonij Agiatidis Gy-
 lippi patris, ætatisque & formæ flore inter fœ-
 minas Græcas longè præcellens, & probatis mo-
 ribus) domo extractam, vi filio Cleomeni despon-
 dit haud satis ad nuptias maturo. Quapropter
 multa mouit illa, uti ferunt, orans ne compelle-
 retur inuita. Ut verò connubio iuncta Cleomeni
 fuit, Leonidam oderat, erga ipsum adolescentem
 bona vxor & amans fuit viri: qui mox à nuptijs
 dilexit eam, atque aliquatenus amore in Agim v-
 xoris, quæ reminisceretur eius, motus fuit: ac sub-
 inde ea de re percunctabatur, & attente exponen-
 tem audiebat Agidis consilium & institutum. Er-
 rat quidem gloriæ Cleomenes cupidus magnani-
 musque, ad temperantiamque & frugalitatem non
 secus ac Agis egregiè natura comparatus: sed mo-
 destia illius mirè verecunda atque lenitate care-
 bat, inerat autem ingenio eius aculeus quidam
 animorum, & cum ardore impetus semper ad id
 quod videbatur ei honestum. Videbatur ei hone-
 stissimum volentibus imperare, honestum etiam
 expugnare reluctantes, & ad id quod rectum esset
 adigere. Nō placebant porrò ei mores ciuitatis in
 qua otio & voluptatibus diffluent ciues, rex
 reip. curam abijceret, si nemo obtunderet cum fe-
 riari in luxu & delicijs gestientē: negligeretur resp.
 & singuli priuatim emolumentum ad se raperent:
 exercitationis verò, frugalitatis iuventutis, tole-
 rantia, æquabilitatis etiam, lubricum erat Ag de
 ea de causa perempto facere mentionem. Perhi-
 bent insuper non expertem disciplinæ sapientia
 adolescentem etiamnum Cleomenē fuisse, quum
 Sphærus Borysthenites Lacedæmonem app lif-
 set, atq; cum pube & adolescentia vsu habito stu-
 diosè eam doceret. Fuit inter primarios auditores
 Sphærus Zenonis Citici, ac Cleomenem vide-
 tur, fortitudinem ingenij eius amplexus, inflam-
 massè ad gloriam. Nam Leonidam priscum fe-
 runt rogatum qui ei Tyrtæus poeta fuisse videre-
 tur, respondisse, Bonus ad demulcendos iuentu-
 tis animos: siquidem quasi afflati carminibus eius
 ruebant in prælia, Stoica verò disciplina nonni-
 hil est apud magna & acria ingenia lubrica &
 anceps: quæ si cum graui & mansueto temperata
 animo sit, affurgit imprimis & reddit fructū suum
 peculiarem. Postquam defuncto Leonida regnū
 accepit Cleomenes, & ciues eā tempestate peni-
 tus animaduertit dissolutos, postponentibus ob-
 priuatum luxum & compedium remp. diuitibus,
 plebe autem propter rei familiaris angustias ad
 bellum pigra & ad disciplinam pueritiæ socor-
 di reddita: nomine verò ipse tantum regis frue-
 batur, rerum erat penes ephoros omnium arbi-
 trium: adiecit protinus ad res nouandas & mo-
 uendas animum. Qui amicū quum haberet Xena-
 rem, qui amator eius fuerat, (Lacedæmonii di-
 cunt ἐμπνέουσα) huius animum cœpit periclitari,
 percunctando qui rex Agis fuisset, & quaratione,
 & quibuscum in ea esset delatus consilia. Xena-
 res primū meminit non inuitus illarum rerum,

AΓοθαιόντος ἡ αὐτῆς, τὸ μὲν ἀδελφὸν Ἀρχίδαμον ὄν-
 τος ἐφθνη συλλαβὴν ὁ Λεωνίδας, ἀδύς ἐκφυγεῖν τὸ γυ-
 ναίκα, παιδίον ἔχουσαν νεογνὸν ἐκ τῆς οἰκίας ἀπαγαγὼν, βία
 Κλεομένη τὰ ὑψίστω κίσειν, οὐ πύρου γάμων ὡσαν ἔχοντι,
 πύου δὲ ἄνδρα ποινὴν δὴ δόξαι μὴ βουλόμηνος. ἡ γὰρ οὐ-
 σίας τε μεγάλης ἐπέκλητος ἡ Ἀγίας Γυλίππου τῆ πα-
 ῖος, ὡρα τε καὶ κάλει πολὺ τῶν Ἐλλειδῶν ἀφ᾽ ἑρῶσα,
 καὶ τῶν ἑρῶσα ὄντων. δὲ πολλὰ μὲν ἐποίησεν (ὡς φασὶ) μὴ
 βία δὲ δόξαι δειομένη σιωπῆσθαι ὅτι εἰς ταῦτα τὰ Κλεομένης
 τὸ μὲν Λεωνίδου ἐμίσθ, πῶς ἡ αὐτὸν τὸ νεανίσκον ἡ ἀγα-
 θὴ γυνὴ καὶ φιλόστοργος, ἐρωτικῶς ἀμὰ τὰ λαβὴν τῶσδε αὐ-
 τῶ ἀφ᾽ ἑρῶσα, καὶ ἡνα ἑρῶσα συμπαροῦτα τῆ τῶσδε τ
 Ἀγίαν ἀνοία καὶ μνήμη τῆς γυναικὸς ὡς τε καὶ πυνθάνεσθαι
 πολλὰ καὶ πῶς τὸ γυνότων, καὶ τῶσδε ἔχειν ἐπιμελῶς διηγου-
 μένης ἐκείνης ἡ Ἀγίς ἔχε δὲ γυνότων καὶ τῶσδε αὐρεσιν. ἡ γὰρ καὶ
 φιλόμηνος μὲν καὶ μεγαλοφρων ὁ Κλεομένης, καὶ τῶσδε ἐγ-
 κέρταται καὶ ἀφ᾽ ἑρῶσα ἡ ἡπὸν τῆ Ἀγίδος δὲ πεφυκῶς δ
 ὅτι λαβὴ ἀγῶν ἐκείνου καὶ τῶσδε οὐκ εἶχει, ἀλλὰ καὶ ἐρῶσα
 θυμὸς τῆ φύσει τῶσδε ἐκείτω, καὶ μετὰ σφοδρότητος ἐρμὴ τῶσδε
 δὲ φαινόμηνος αἰεὶ καλόν. ἐφαίνετο ἡ καλλίστην μὲν αὐτὰ κέρ-
 τεῖν ἐκόντων, καλὸν ἡ καὶ μὴ πύου μὲν πῶσδε εἶναι, τῶσδε
 δὲ βέλτηον ἐκείνου δὲ. οὐκ ἤρεσκε μὲν οὐ αὐτὰ τῶσδε
 τῶσδε πόλιν, ἀφ᾽ ἑρῶσα καὶ ἡδονῆ καὶ ἀκακῆ κλημῶν
 τῶσδε πολιτῶν, καὶ τῶσδε βασιλέως πύου τῶσδε τῶσδε
 ῶσδε ἐάντων, εἰ μὴ δὲ αὐτὸν ἐροχλοῖη, ἀφ᾽ ἑρῶσα ἐν ἀφ᾽ ἑρῶσα
 καὶ τῶσδε βουλόμηνος. ἀμελοῦ μὲν ἡ τῶσδε κρινῶν, κατ
 οἰκίαν ἐκείνου τῶσδε αὐτὸν ἐκείνου δὲ κερδαλέον. ἀσκή-
 σεως ἡ καὶ τῶσδε νεῶν καὶ κερτείας καὶ ἰσότητος,
 οὐδὲ ἀσφῶσα ἡ τῶσδε, τῶσδε Ἀγίαν ἀπολωλότων, μνη-
 μονῶν. λέγεται ἡ καὶ λογιῶν φιλοσοφῶν τὸ Κλεομένη
 μεταχρῆν ἐπὶ μείρακιον ὄντα, Σφαιρῶ τῆ Βορουθενίτου πα-
 ῖος ἐκείνου εἰς τῶσδε Λακεδαίμονα, καὶ πῶσδε τῶσδε νεῶν καὶ τῶσδε
 ἐφ᾽ ἑρῶσα οὐκ ἀμελῶς ἀφ᾽ ἑρῶσα. ὁ δὲ Σφαιρῶς ἐν ποῖς
 τῶσδε ἐγγερόν τῶσδε Ζιῶνος τῆ Κιπέως μαθητῶν, καὶ τῶσδε
 Κλεομένης εἰσθε τῆς φύσεως δὲ αἰδραδῆς ἀγαπήσθαι τε,
 καὶ τῶσδε ἐκείνου τῶσδε φιλοφμίαν. Λεωνίδου μὲν γὰρ τ
 παλαμὸν λέγεται ἐφ᾽ ἑρῶσα τῶσδε, ποῖος ἡ αὐτὰ φαίνεται
 ποιητῆς γυνότων Τυρταῖος, εἰπεῖν, ἀγαθὸς νεῶν ψυχῆς ἀ-
 καλῶν. ἐμπιπλάμην γὰρ ὑπὸ τῶσδε ποιημάτων ἐρῶσα
 σασμοῦ, τῶσδε τῶσδε μάχας ἡφείδου ἐαυτῶν. ὁ δὲ Σφαιρῶς
 λόγος ἔχει τῶσδε τῶσδε μεγάλας φύσεις καὶ ὄξείας ἐπιτοφα-
 λές καὶ τῶσδε βολον. βαπτῆ ἡ καὶ τῶσδε κεραινοῦ μὲν ἡφῆ,
 μάλισα εἰς δὲ οἰκίον ἀγαθὸν ἐπιδιδῶσιν. ἐπεὶ ἡ τελευτή-
 τῶσδε Λεωνίδου τῶσδε βασιλείας παρελαβῆ, καὶ τῶσδε
 πολιτῶν τότε δὲ πύου πασιν ἐκλελυμῶν ἐωρε, τῶσδε μὲν
 πλοισίων καὶ ἡδονῆς ἰδίας καὶ πλεονεξίας παρορώντων τῶσδε
 κρινῶν, τῶσδε πολλῶν, ἀφ᾽ ἑρῶσα τῶσδε τῶσδε κακῶς πῶσδε οἰ-
 κεία, καὶ τῶσδε τὸν πόλεμον ἀφ᾽ ἑρῶσα, καὶ τῶσδε τῶσδε ἀγῶ-
 νῶν ἀφιλοφμίον γυνότων. αὐτῶ δὲ ὄνομα βασιλεύοντος
 ἡ μόνον, ἡ δὲ ἑρῶσα πῶσα τῶσδε ἐφόρων. ἀδύς μὲν εἰς νοῦν ἐ-
 κείνου τῶσδε παρῶσα μετῶσα καὶ κινῶν. ὄντος ἡ αὐτὰ φίλου
 Ξεναρῶς ἐρῶσα γυνότων, (τῶσδε ἡ ἐμπνέουσα Λακεδαί-
 μόνιοι καλοῦσιν) ἀπεπαρῶσα τῶσδε, ἀφ᾽ ἑρῶσα ἀνοῦ μὲν
 τὸ Ἀγίαν ὁποῖος ἡροῖτο βασιλέως, καὶ ἡνὶ ἑρῶσα καὶ μετῶ
 ἡνὶ ἑρῶσα ἐλθοῖ τῶσδε ὄδον. ὁ δὲ Ξεναρῶς δὲ μὲν τῶσδε ἀφ᾽ ἑρῶσα
 οὐκ ἀφ᾽ ἑρῶσα ἐμῆμῆτο τῶσδε τῶσδε ἐκείνου,

ως ερωτηθη και εκασα μυθολογων και διηγουμενος. ως ο
 ω και παλαις αυτα ο Κλεομένης εμπαιξεν τον παρθερον
 και κινουμενος ερωτησας τον τω κρηνομοιου τ' Α' γιδος
 η τω τω πολλας ακουφν βουλομενος, επεπληξεν αυτα
 παρθερον ο Ξεναρης, ως ουχ' υγαμοντι η τέλος απεσητ
 Διαλεγεσθαι και φοιτην παρθερον αυτον. οσθενι μενοι τω αι-
 τιαν εφερασε της Διαφορας δλλ' αυτον εφη γνωσθη εκθ-
 νον. ουτω η τω Ξεναροις απικρουσαντος, ο Κλεομένης η τους
 αλλοις ομοιως εχειν ηγουμενος, αυτος ει εαυτω σιωπηθη τω
 παρθερον. ομοιως δ' αυ ει πολεμοι μαλλον η και ειρηνικω
 μετασησασα παροντα, σιωπερουσε παρθερον της Α' χαμοις τ' πο-
 λιν, αυτους διδοντας εικνημην παρθερον. ο γδ' Α' ρατος ισχυων
 μεγαλον εις τω Α' χαμοις, εδωλετο μεν δε αρχης εις μηδν σιω-
 τω ειν αγαγειν Γελοποννησιους η τω τω πολλων στρατηγων
 αυτα και της μαχερας πολιτειας ω τέλος, ηγουμενω μονως
 δυετως ανεπιχηρη εις εσα τω εις εκ των πολεμοις. επει η τ
 δηλων σχεδον απδρυτων αυτα παρθερον, απελειποντο
 Λακεδαμονιοι και Η λιοι, και οσοι Λακεδαμονιοις Αρκα-
 δων παρθερον, αμα ταυ τ' Λεωνιδω δποθανθη, παρθερον
 τω Α' ρατος, η παρθερον αυτον μαλιστα τους τω Α' χαμοις
 ομορουτως δποπειρωμενος τ' Λακεδαμονιων, η τω Κλεο-
 μενοις ως νεου η απειρα και παρθερον. εκ τουτου Κλεομένηω
 παρθερον ει εφοροι πεμποροι και αληφομενον ο παρθερον Βελ-
 βινω Α' ρατος. εμβολη η τω Λακαωνικης ο χωριον εστι, και
 τότε παρθερον της Μεγαλοπολις ω βτιδικων. και αρα τον-
 τος η τω και τειχισαντος ο Κλεομένης, ο Α' ρατος ουτην εν-
 κλεσας, δλλ' ανηκτος εκστρατευσας, επεχειρησε Τεγεατης
 η Ορχομενιοις. τω η παρθερον δποδελιασάντων, ο μηδ' Α'-
 ρατος δμεχερησε, λεληθεναι νομιζων. ο η Κλεομένης ειρω-
 νεια χρωμενος, εγραψε παρθερον αυτον, ως δη παρθερον φιλω πυν-
 θανόμενος ποδ της νυκτος δε ελθοι. τω η απηχεραφαντος ως ε-
 κεινον Βελβινωι μελην τειχισεν ακουστας, και αρα τον τω κω-
 λυσων. παλιν ο Κλεομένης δποσειλας, τω τω μη ουταις εχην
 " εφη πεπεισθαι. Τους η φανεις η τω και κλιμαχος (ειπει) ει μη
 " η τω Διαφερα, γραφον ημιν, οπι η τω παρηκρουθου. τω η
 Α' ρατος παρθερον ο σκαμνα γλασάντος, η πυνθανομενου ποιός
 ης ο νεαισχος ειη, Δημοκρατης ο Λακεδαμονιος Φυγας. Εί-
 η παρθερον (εφη) παρθερον Λακεδαμονιοις, ωρα τω τω χυφν,
 παρθερον τω κενβα φύσασα τω τον τ' νεοσον. εκ τουτου Κλεομένης
 μεταιπτεων ολιγων η πεζων τεταχσίων ει Α' ραδια στρα-
 τοπεδουμενω, παρθερον ετασαι αναχωρειν οι εφοροι, φοβου-
 μενοι τ' πολεμον. επει η αναχωρησαντος αυτη Καφύας ε-
 λαβεν ο Α' ρατος, αυτης δε επεμπον τ' Κλεομένηω. λαβόντος
 η αυτη Μεθυδριον, και τω Α' ρατικω και αρα τον τω, δε-
 στρατωσαν οι Α' χαμοις δις μενεις πεζοις και χιλιαις ιππεδων,
 Α' ειτομαχου στρατηγου πος. απδρυτησαντος η παρθερον Γαλάν-
 υον Κλεομένης, και βουλομενου μαχεσθαι, φοβητης
 τω πολμα ο Α' ρατος, οκ ειασε Διακινδυνωσασα τ' στρα-
 τηρον, δλλ' απηληθε, λειδομενος μηδ' απο τω Α' χαμων,
 χλωδαζομενος η και και παρθερον ομοιως απο τω Λακε-
 δαμονιων, οσδε πενταχιλιων ο πληθος οντων. μεγας ουν
 εφρονημα η γενωνος ο Κλεομένης, εδρασωετο παρθερον της
 πολιτας και τω παλαμων υνος αυτους αιεμιμνησκε βασι-
 λεων, ειποντος οπι ματτω Λακεδαμονιοι πυνθανονται παρθερον τω πολεμοιων ου ποσοι εισιν, δλλ' α ποδεισιν. επει η τω
 Η λειοις πολεμουμενοις απο τω Α' χαμων βοηθασας, και παρθερον ο Λυκαμον απιδουσι ηδη τω Α' χαμοις οπι βαλων,

A vt quæque gesta erant enarrans atque exponens
 Vt verò Cleomenem sensit intentum ardentius,
 & mirificè duci Agidis innouatione, eademque
 crebrius audire auentem : castigauit cum acriter
 Xenares quasi insanientem, ac postremò præsci-
 dit cum eo colloquia & vsum. nemini causam ta-
 men detexit alienationis, sed illum ipsum ait eam
 nosse. Ita reluctato Xenare existimans Cleome-
 nes eiusdè animi cæteros esse, ipse rei aggre-
 dæ struxit secum consilium. Quia verò in bello
 magis quàm otio moturum se arbitrabatur sta-
 tum reipub. commisit ciuitatem cum Achæis: qui
 B iplis querelarum ansas dederant. Aratus nanque,
 cuius erat autoritas apud Achæos summa, molie-
 batur à primo vt in vnum corpus Peloponnesios
 redigeret: eoque multæ eius domi belliq; actiones
 spectabant: quòd vna ea ratione liberos cæferet à
 bellis externis fore. Quum verò reliquis ei socia-
 tis ferè omnibus, superessent Lacedæmonij, Elij,
 & qui Arcadum Lacedæmonijs adhærebāt: simul
 vt decessit Leonidas, infestauit Arcadas, vastauit-
 que præcipuè eos qui Achæis erant finitimi, La-
 cedæmonios tentans, ac Cleomenem vt iuuenem
 & tyronem despiciens. Hinc Cleomenè primùm
 C ephori mittunt ad Athenæum (templum est Mi-
 neræ) propè Belbinam occupandum. Aritus ea
 aix Laconia est, eratq; Lacedæmonijs ea tempe-
 state cū Megalopolitanis cōtrouerfa. Hanc quum
 occupasset & muniuisset Cleomenes, Aratus sine
 vlla expostulatione infesto exercitu Tegeatas &
 Otchomenios est nocte adortus. At proditorum
 ignauia Aratus re infecta retrò cessit, neminem id
 arbitratus sensisse. At Cleomenes dissimulante
 per literas ab eo sicut amico requisit quòd mo-
 uisset nocte. Qui vt rescripsit, nuntiato Belbinam
 ipsum sepire parare, profectum se ad id impedi-
 endum: Cleomenes iterum per nuntios ita rem
 D habere significauit credere se: verùm hoc, faces,
 inquit, & scalæ, nisi quid tua interest, scribe mihi
 quòd te sequebantur. Ridente ad scomma Arato,
 roganteque qui iuuenis esset, Democrates Lace-
 dæmonius exul, Siquid in animo habes, inquit,
 contra Lacedæmonios, properandū tibi est prius
 quàm huic pullo crescant aculei. Inde Cleomeni
 cum paucis equitibus & peditibus trecentis in
 Arcadia statiuua habenti, edixerunt ei, metuentes
 belli, ephori vt se reciperet. Vt secundum de-
 cessum eius cepit Aratus Caphyas, miserunt de-
 E nuò Cleomenem cum copijs. qui vt Methydrion
 cepit, & fines Argolicos est populatus, infesti A-
 chei xx millibus peditum & mille equitibus signa
 prætoris Aristomacho extulere. Occurrēte ad Pa-
 lantion Cleomene, & dimicare gestiente, trepi-
 dans audaciam eius Aratus distuasit prætori rem
 in discrimen adducere, abscessitq;. vnde probris
 profcissus ab Achæis est: à Lacedæmonijs verò,
 qui quinque millium numerum non explebant,
 derisus & despectus. Itaque inflatus animo Cleo-
 menes gloriansque apud ciues, commonuit ve-
 teris cuiuspiam regis, qui dixerat nunquam de
 hostibus quærere Lacedæmonios quot essent,
 F sed vbi essent. Postquam verò Elijs, quibus ar-
 ma inferebant Achæi, opem tulit, & ad Ly-
 cæum, in recipientes iam se Achæos inuectus,

totum perculit & pepulit exercitum, multos occidit cepitq; vt fama maneret per Græciam Aratum cecidisse: optimè vsus Aratus tempore, raptim ex illa fuga Mantineam petijt, atque ex improuiso potitus oppido, imposuit præsidium. Lacedæmonijs verò semel animo fractis & Cleomeni bellum agitati refragantibus institit Agidis fratrem Archidamum à Messene, reuocare, ad quem regnum ex altera familia spectabat, potestatem obtusiozem existimans ephorum fore si æquilibrium illi regnum & integrum esset. Verùm vbi senserunt id qui Agin antè interfecerant, formidantes ne reuerso ab exilio Archidamo luèrent pœnas, acceperunt illum quidem in ciuitatem clam ingressum, & reditum eius adiuverunt: sed ilicò interemerunt eum, siue inuito Cleomene, vt opinio est Phylarchi, siue expugnato & condonante illis Archidamum. nam crimen maxima ex parte in illos recidit, quòd vim adhibuisse crederentur Cleomeni. Nouare nihilo minus ex continenti temp. certus, induxit pecunia ephoros quòd bellum permitterent sibi. Conciliauit & alios multos matre interprete Cratesiclea, quæ nummos ei suppeditabat largè, eiusque seruiebat gloria. quippe etiam dicitur filij gratia nupsisse, quòd id non affectaret, principi autoritate & opibus ciuitatis. Eductis copijs occupat Leuctra, agri Megalopolitani oppidum. Quum properè Achæi eò succurrissent prætorè Arato, sub oppidi mœnibus signa conferens aliqua parte exercitus inclinauit. Quia verò locum quendam cavum nò permittit Achæos Aratus transmittere, sed receptui cecinit: Lyfiadas autem Megalopolitanus frendens concitauit equites qui circa eum erant, dumq; inhæret tergis hostium, in locum vincis, fossis & mœnibus impeditum præcipitatus, diuulso in his equitatu, agrè expeditabat se: Cleomenes re animaduersa immisit in eum Tarentinos & Cretenes, à quibus Lydiadas fortiter pugnans interfectus est. Inde erecti Lacedæmonij, clamore sublato impressionem dederunt in Achæos: quorum vniuersum profligauerunt exercitum. Cæso ingenti numero, reliquos Cleomenes datis inducijs reddidit. Lydiadis corpus ad se præcepit afferri: quod purpura exornatum, iniecta corona, ad portas Megalopolitanorum remisit. Hic fuit Lydiadas qui posita tyrannide & libertate popularibus reddita, ciuitatem suam associauit Achæis. Hinc Cleomenes sublatus, sibiq; persuadens, si ex arbitrio suo agere posset bellum cum Achæis gerens, præclui se potiturum victoria: vitrico Megistono demonstrat missos faciendos ephoros, possessionesque esse inter ciues communicandas, Spartamque ad æqualitatem redigendam, atque ita erigendam atque ad imperium prouehendam Græciæ, quo assentiente, duos aut tres amicos alios adiunxit. Per eisdem fortè dies vni ex ephoris in fano Pasiphaes dormienti mirum somnium fuit oblatum. Videbatur ei, quo loco confidere ephoris solenne est ad ius dicendum, vna sella posita, & quatuor sublatæ. quum obstupesceret, vox ex fano reddita, quæ id diceret Spartæ conducibilis esse. Hanc visionem narrante Cleomeni ephoro,

A ἄπο μὲν ἐβέβατο καὶ διεπλόησεν αὐτῷ τὸ φράτευμα, συχοῖς ὅτι ἀφ' ἑαυτοῦ ζῶντας ἔλαβεν, ὥστε καὶ παρὶ Α'ρχίου Φήμιω ἐκπεσεῖν εἰς τοὺς Ἕλληνας ὡς περὶ τῆς ὁδοῦ Α'ρετος, ὅτι κατὰ τὴν ἑσπέρην, ἐκ τῆς ἑσπέρης ἐκείνης δι' οὗ ἐπὶ Μαντίνην ἦλθε, καὶ μηδενὸς ἀντιπροσδοκίαντος, εἶλε τὴν πόλιν καὶ κατέχευε. τῷ δὲ Λακεδαιμονίων προμύτασι τῆς γνώμης ἀπαπεσοντων, καὶ τῷ Κλεομένει παρὸς τὰς φρατείας ἐπισταμένων, ὥρμησε μεταπέμπεσθαι τὸν Α'γιδος ἀδελφὸν Ἀρχίδαμον ἐκ Μεσσηνίας, ὃ βασιλεύει παρὸς τῆς ἐτέρας οἰκίας ἡ πόλις ἔκειτο, οἰόμενος ἀρβυλοτέρην πλὴν τῆς ἐφόρων δόξης ἔσεσθαι, τῆς βασιλείας ἰσορροποῦ καὶ ὁλοκληροῦ γηρομῆτος. οἱ δὲ ἀθηρηκότες παρὸς τὸν Α'γιν, ἀποδομῶν τῆτο, καὶ φοβηθέντες μὴ δίκην δώσι τῷ Α'ρχίδαμου κατελθόντος, ἐδέξαντο μὲν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν, ὡς ἀγαθὸν κρύφα καὶ συγκατήγον, δι' οὗ ὅτι ἀπέκτειναν, εἴτε ἀκόντες τῶν Κλεομῆτος, (ὡς οἴεται Φύλαρχος) εἴτε πεισθέντες ὑπὸ τῆς Φίλων καὶ παρθεμίου τῆς ἀδελφῆς. τῆς γὰρ αἰτίας τὸ πλεῖστον ἐπὶ ἐκείνους ἦλθε, βεβιάσθαι τὸν Κλεομῆτα δοκῶντας. οὐ μὲν ἄλλα κινεῖν δι' οὗ ἐγνωκῶς τὰ κατὰ τὴν πόλιν, ἔπεισε τοὺς ἐφόρους

C χεῖρασιν, ὅπως αὐτῶν ψήφισανται φρατείας. ἐπερὶ πᾶσι τῶν καὶ τῶν ἀγῶν συχοῖς, διὰ τῆς μητρὸς Κρατισκλείας ἀφειδῶς συγχρηγούσης καὶ συμμιλοσημομῆτος. ἢ γὰρ γάμου μὴ δεομένη, λέγεται, διὰ τὸν, ἀδρα λαβεῖν παρθεμίου δόξην καὶ δυναμει τῆς πολιτῆ. ἔξαγαγὼν ὅτι τὴν φρατείαν, κατὰ λαμβανὴ τῆς Μεγαλοπολιτικῆς χειρὸν Λακῶν καὶ γηρομῆτος παρὸς αὐτὸν ὁξείας τῆς Α'χαιῶν βοήθειας, Α'ρετου φρατηρηῶτος, ὑπὸ τὴν πόλιν αὐτῶν ὡς ἀγαθὸν κρύφα, ἠπῆθη μέρει ἑνὶ τῶν φρατῶματος. ἐπεὶ ὁ φρατῶμα ἵνα βαθεῖα εἰς εἰσῆσθε διὰ τῶν τοῦ Α'χαιῶν ὁ Α'ρετος. ἀλλ' ἐπέστησε τὴν δόξην, ἀγλακτῆς ὁ Λυδίας οὐ Μεγαλοπολιτικῆς σιωπῆ ὥρμησε τὸς παρὸς αὐτὸν ἰππεῖς, καὶ διωκῶν εἰς χειρὸν ἀμπέλων καὶ τῶν φρατῶν μεσὸν ἐπίστασας, καὶ διὰ τῶν ἀπαθείς παρὸς τῶν, κακῶς ἀπῆλλατῆ. κατὰ τὸν Κλεομῆτος αἴηκε τὸς Ταραντίνους καὶ τὸς Κρήτας ἐπὶ αὐτὸν, ὑφ' ὧν ὁ Λυδίας ἀμυνομένης ὁρώτως ἐπέσε παρὸς τῆτο φρατῶματος οἱ Λακεδαιμόνιοι, μὲν βοῆς ἐπέδορον τοῖς Α'χαιῶσι, καὶ ἑσπῆν ὅλου τῶν φρατῶματος ἐποίησαν. ἀποθανόντων ὅτι συχοῖς, τὸς μὲν ἀγῶν ὑποσπονδίας ὁ Κλεομῆτος ἀπέδωκε, τὸ δὲ Λυδίας νεκρὸν ἀγῶν παρὸς αὐτὸν κελδέσας, κροσήσας πορφυρίδι, καὶ σέφανον ὀπίσθας, παρὸς τὰς πύλας τῆς Μεγαλοπολιτικῆς ἀπέσειλεν. οὗ ἡ Λυδίας, ὁ κατὰ τὸν τὴν τυραννίδα, καὶ τοῖς πολίταις ἀποδοῖς τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὴν πόλιν παρθεμίου Α'χαιῶσι. ἐκ τῆτο Κλεομῆτος μέγα φροσῶν ἠδῆ, καὶ πεπεισμένος, αὐτὸς βούλετο τοῖς φρατῶμασι χεῖρασιν πολεμῆ παρὸς τοὺς Α'χαιῶσι, ῥαδίως ἐπικρατήσῃν ἐδίδασκε τὴν μητρὸς ἀδρα Μεγιστόν, ὡς χεῖρ ὅτι ἐφόρων ἀπαλαγήσας, εἰς μέσον θείναι τὰ κτήματα τοῖς πολίταις, καὶ τὴν Σπάρτῃ ἴσῃ γηρομῆτος ἐγείρειν καὶ παρθεμίου ἐπὶ τῶν Ἕλλάδος ἡγεμονίᾳ. πεισθέντος δὲ ἐκείνου, δύο τῶν ἀγῶν φίλων ἢ βεῖς παρθεμίου λαβε. σιωπῆ ὅτι παρὸς τὰς ἡμέρας

ἐκείνας, καὶ τῶν ἐφόρων ἕνα χεῖρασιν ἐκ Πασιφάας ὄναρ ἰδεῖν θαυμαστὸν. ἐδόκει γὰρ ἐν ᾧ τὸ παρὸς τοῖς ἐφόροις ὅτι κατὰ τῶν χεῖρασιν χεῖρασιν, ἕνα δι' ἑσπῆν κείσθαι, τὸς ὅτι τέπαρας αἰρησῶν καὶ θαυμαστὸν αὐτῶν, φωνῶν ἐκ τῶν ἱεροῦ γυῖσθαι, φρατῶσαν ὡς τῆτο τῆ Σπάρτῃ λαβὸν ὅτι. τῶν τὴν πόλιν ὡς ἰσῆν διηρομῆτος τῶν ἐφόρων παρὸς τὸν Κλεομῆτα,

ὁ μὲν παρ' ἑαυτὸν διετραχέθη, καθ' ἑπομίαν ἵνα πείσειται
δοκῶν ὡς ἴεπειθὴ μὴ ψεύδεσθαι τὸ διηροῦ μῦθον, ἐταρρήσει
καὶ λαβῶν ὄσους ἑσώπιθ' ἔθεσε μάστιγα τῶν πολιτῶν ἐνδη-
πιώσεσσι παρὲς τὸ παρ' ἑαυτὸν, Ἡραίας καὶ Ἀλσαίας τὰς πόλεις
Ἐπιπομόνας ὑπὸ τοῖς Ἀχαιοῖς, εἴλε' καὶ ἄπὸν εἰσήμερον Ὀρ-
χομήνιοις, καὶ Μαιτινεία παρεστρατοπέδουσε καὶ ὅλως αἰὼν καὶ
πυμακράϊς πορείαις ἀποβύσας τῆς Λακεδαιμονίους, ἀπέλι-
πεν αὐτῶν δεηθέντων τῆς πολλοῖς ἐν Ἀρκαδίᾳ, τῆς ἴμεσο-
φόροις ἔχων αὐτὸς ἐπὶ τῶν Σπάρτῳ ἐχώρη. καὶ καθ' ὁδὸν οἷς
ἐπίπεσε μάστιγα καλῶς παρὲς αὐτὸν ἔχον, ἀνεχθίοντο τὸ γῶ-
μίω, καὶ παρ' ἑαυτὸν ἔδωκε, ὡς παρ' ὁ δειπνον οὔσι τοῖς ἐφόροις
ἐπιπέσει. Ἰερομόμος ἴης πόλεως ἐπίς, Εὐρυκλείδῳ μὲν εἰς
ὁ τὸ ἐφόρων συναίτιον ἀπέστειλεν, ὡς ἵνα παρ' αὐτῶν λόγον ἀπο-
στρατείας ἐκμύζοντα. Θερακίαν ἴη καὶ Φοῖβις, καὶ δύο τῶν συ-
ἔστων τῶν Κλεομήνιοις, οἷς Σαμοθρακίας καλοῦσιν, ἐπη-
χολούθῳ στρατιώταις ὀλίγοις ἔχοντες. ἐπὶ τῶν Εὐρυκλεί-
δα Δραλεθρομήνιοι τοῖς ἐφόροις, ἐπιδραμόντες ἐσπασμέ-
ναις ταῖς μαχίραις ἔπαυον αὐτοῖς. ὁ μὲν οὖν παρ' ἑαυτοῦ Ἀγ-
σίλαος ὡς ἐπλήρη πεισῶν, καὶ τεθνάναι δέξας, ἀβέμα σινα-
ζαῶν καὶ παρέλκων ἑαυτὸν ἐκ τῆς οἰκῆματος, ἔλαθεν εἰς
ἡ δωματίον εἰσερπίσας μικρὸν, ὁ φόβου μὲν ἰερόν, ἀπὸ
ἴκεκλεισμένον αἰεὶ, τότε ἴη ἐκ τύχης αἰεωμήδῳ ἐπίστα-
νεν· εἰς τῶν σιναζαῶν ἑαυτὸν ἀπέκλεισε ὁ θυρίδιον. οἱ ἴη
τέσσαρες ἀνῆρέθησαν, καὶ τῶν ἐπιδοθησῶντων αὐτοῖς πλείο-
νες ἢ δέκα. τοῖς γὰρ ἡσυχίᾳ ἄρνας ὅσκι ἐκτεινον, ὅσδε τῆς
ἀπὸν τῆς ἐκ τῆς πόλεως ἐκώλυ. ἐφείσαντο ἴη καὶ τῶν Ἀ-
γισιλαίου, μὲν ἡμέραν ἐκ τῆς ἱεροῦ παρ' ἑαυτὸν. ἐστὶ καὶ
Λακεδαιμονίους οὐ φόβου μόνον, ἀλλὰ καὶ θανάτου καὶ γέ-
λωτος, καὶ τοιούτων διῶν παθημάτων ἱερόν. Ἰμῶσι ἴη
φόβον, οὐχ, ὡς παρ' οἷς ἀποβέπονται δαίμονας, ἡ ἱεροῦ μὲν
βλαβερόν, ἀλλὰ τῶν πολιτείαν μάστιγα σιναζαῶν νό-
μων νομίζοντες. ἴη καὶ παρ' ἑαυτὸν οἱ ἐφόροι τοῖς πολιταῖς
εἰς τῶν δαχρῶν εἰσιόντες, ὡς Ἀεισοτέλης Φησί, κείρεσθαι τὸ
μύστακα, καὶ παρ' ἑαυτὸν τοῖς νόμοις, ἵνα μὴ χαλεποὶ ὦσιν
αὐτοῖς. ὁ τῶν μύστακος (οἷμα) παρ' ἑαυτὸν, ὅπως καὶ παρ'
τῶν μικρότατα τῆς νέους πειθαρχεῖν ἐδίξασιν. καὶ τῶν ἀδρεῖ-
αν δέ μοι δοκεῖν, ὅσκι ἀφοδῆσαι, ἀλλὰ φόβον φόβου καὶ δέος
ἀδδξίας οἱ παλαῶι νομίζῃν. οἱ γὰρ δειλότατοι παρὲς τοῖς
νόμοις, παρ' ἑαυτὸν παρὲς τοῖς πολεμίοις εἰσι· καὶ ὁ πα-
θεῖν ἡκιστα δεδίασιν, οἱ μάστιγα φοβούμενοι ὁ κακῶς ἀ-
κροῦσαι. ἴη καὶ καλῶς, ὁ εἰπὼν, ἵνα γὰρ δέος, ἐνθα καὶ αἰ-
δώς. καὶ Ὀμηρος, Αἰδοῖός τε μοι ἐστί φίλε ἐκυρὲ δεινός τε.
καὶ, Σιγῆ δειδιότες σημαίντορας. ὁ γὰρ αἰσχυρῶσαι μάστι-
γα συμβαίνῃ παρὲς οἷς καὶ ὁ δεδιδικέναι τοῖς πολλοῖς. ἴη καὶ
παρ' ἑαυτὸν τῶν ἐφόρων συναίτιον ἰδρύσαντο τὸ φόβον ἐν Λακε-
δαίμονι μοναρχίας ἐγὼ τῶν κατασκευασάμενοι ὁ δαχρῶν.
ὁ δὲ οὖν Κλεομήνης ἡμέρας ἱερομήνης παρ' ἑαυτὸν ὄνδρη-
χοντα τὸν πολιτῶν, οἷς ἐδὲ μεταστῆναι, καὶ τῆς δέφοροις αἰσλε τῶν
ἐφόρων, πλὴν ἐνός, ἐν ᾧ καὶ ἡμέρας ἐμελλεν αὐτὸς χεσημα-
ξῆν. ἐκ κλησῆσαι ἴη ποιήσας, ἀπελογεῖτο παρ' ἑαυτὸν περὶ ἑαυ-
τῶν. ἔφη γὰρ ὑπὸ τῶν Λυκούργου τοῖς βασιλεῦσι συμμαχῆ-
ναι τοῖς γέροντας, καὶ πολλῶν γέροντων οὕτω δεικνείσθαι τῶν πολλῶν,
ὅσδε ἐν ἐτέρας δαχρῶν δεομήνης. ὕστερον ἴη παρὲς Μεσση-
νίοις πολέμου μετὰ ἱερομήνου, τοῖς βασιλεῖς Δρα τῶν
στρατείας ἀγρόλοις ὄντας αὐτοῖς παρὲς ὁ κρίνῃν, αἰρεῖσθαι ἵνα ἐκ τῶν φίλων καὶ ἀπολείπειν τοῖς πολιταῖς αἰθ' ἑαυτῶν.

A primū percussus fuit, pertentari se ex aliqua su-
spicione ratus. Ut fides facta ei est nō fingere nar-
rantem, confirmatus est, ductisq; secum ciuibus,
quos maximē suspicabatur cœpta sua oppugna-
tuos, Heræam & Alæam contributa Achæis op-
pida cepit, cōmeatusq; importauit Orchomenijs,
& sub muris Mantinæ castra locauit. breui lon-
gis itineribus sursum atque deorsum fatigatos La-
cedæmonios reliquit maiore ex parte, quum id
peterent, in Arcadia: mercenarium autem militē
secum trahens, Spartam cōtendit, atq; in itinere
illis quos maximē fidos sibi credebat, aperuit cō-
B filiū suum. Lento agmine progrediebatur, vt cœ-
nantes occuparet ephoros. vt prope urbem venit,
Euryclidam præmisit ad conuiuium ephororum,
quasi certa mādada ab ipso haberet ad eos de bel-
lo. Hunc subsequuti sunt Thericion Phœbifq;, &
duo qui cum Cleomene fuerāt educati, quos Sa-
mothracas vocabant, cum modica militum ma-
nu. Hi, colloquente adhuc cum ephoris Eurycli-
da, districtis irrumpentes gladijs conciderunt eos.
Primus Agefilaus saucius, vt concidit simulauitq;
se exanimem, colligens sensim se & euoluens ex
triclinio, irrepit clam in ædiculam quæ Timoris
fanū erat, aliasq; perpetuò clausum tum fortè pa-
C tebat. Eò postquam se intrò coniecit, ianuam oc-
clufit. Reliqui quatuor occisi sunt, & qui subue-
niebant his, plus decem. Nam siqui quiescerent,
hos nō interfecerunt, neq; retinuerunt exceden-
tes vrbe. Pepercerunt etiā Agefilao postero die ex
cella prodeunti. Sunt apud Lacedæmonios non
Timoris modò, verū Mortis etiam, Rifusq;, atq;
aliorū eiusmodi affectuum templa. Timorem
autē venerantur, non quòd, sicut quos detestan-
tur lares, arbitrentur noxium: sed quòd contineri
remp. imprimis arbitrentur timore. Quapropter
proclamari iuebant ephori in concione, quum
magistratū inirent, (vt autor est Aristoteles) men-
D tum vt raderent, & legibus aduerterent animum,
ne sauirent in ipsos. Quod ad mentū attinet, pro-
ponunt, meo iudicio, vt etiā in minimis assuescat
iuuentus parere. Ac fortitudinem mihi videntur
prisci non intrepidū animū, sed probri trepidatio-
nem atq; infamię metum existimasse. siquidem
timidissimi legū, sunt aduersus hostes animosissi-
mi: & pati quiduis minimè timēt, qui maximè tre-
pidāt malè audire. Quapropter dixit quidā rectè,
Si metus est, simul est uerecundia. Et Homerus,
Tu mihi chare sacer reuerendus, tu metuendus.
E Et,
Ductores sine uoce timentes.
Nam erubescere potissimum illos solet vulgus
quos metuit. Quare iuxta ephorum triclinium
posuerunt Lacedæmone ædem Timoris, quòd
ferè in formam liberi dominatus euexissent cu-
riam. Igitur Cleomenes vbi diluxit, proscripsit o-
ctoginta ciues, quos solum vertere imperauit, &
ephororum sellas sustulit, dempta vna, qua sedens
ius dicturus erat. Hinc aduocata concione excu-
savit acta. Docuit enim regibus senes ab Lycurgo
adiūctos fuisse, diuq; ea ratione procuratā remp.
F magistratū non quaesito alio. Pòst quia bellum
cum Messenijs gerebatur diutinum, districtos ex-
peditionibus reges delegisse ad iudicia reddenda
certos amicos, eosque reliquisse ciuibus vicarios,

amer.

qui clam nocte in urbem suam eo duce irrum-
 pentes, praesidium Achæorum eiecerunt, atque in
 fidem eius se dedidere. Hic verò legibus & repub.
 illis restituta, eodē die digressus Tegeam est. Mox
 circumuectus per Arcadiam, petiit Pheras Achai-
 cas, quo aut signa cum Achæis conferret aut sug-
 gillaret Ararum, quod vitabundus agrum sibi cō-
 culcandum condonaret. Prætor tunc Hyperba-
 tas erat, sed omnis penes Aratum erat autoritas.
 Quum Achæi omni nomine suo excitato castra
 haberent in Dymæis ad Hecatombæum, mouit in
 eos Cleomenes, ac parum prudenter existimatus
 est inter Dymæorum urbem hostilem & castra
 Achæorum confedisse. Verum Achæos audacter
 lacescens, coegit eos ad signa conferenda. quibus
 acie fufis fugatisque, multos in prælio concidit,
 multis etiam captiuus potitus est. Langonem ad-
 ortus, præsidio deiecto Achæorum, reddidit Eliis
 oppidum. Ita contufis Achæis Aratus, qui altero
 quoque anno prætura erat fungi solitus, abdicauit
 & detrectauit magistratum inuitantibus cum
 & orantibus Achæis, parum honeste, sicut in sæ-
 uiore rerum tempestate, alteri clauum permittens
 & tradens rerum arbitrium. At Cleomenes pri-
 mum dura visus est legatis Achæorum imperasse.
 Inde alios misit ad eos postulatam sibi ut permit-
 terent imperiū, de cetero facile sibi cum ipsis con-
 uenturum: imo se captiuos quoque statim & quæ
 occupasset, restitutum. Quum Achæi ad pacem
 his conditionibus accipiendam parati essent, &
 Cleomenem accirent Lernam, quo conciliū gen-
 tis indixerant: forte Cleomenes agmine raptim
 acto & aqua intēpestiue hausta, vim sanguinis re-
 iecit, & vox est ei interclusa. Itaque nobilissimos
 quosq; captiuorum remisit Achæis, ac die protogata
 conuentus Lacedæmonem secessit. Id res Græciæ
 labefecit: quæ alioquin non nihil ex præsentibus
 malis attollere oculos, Macedonumq; impotentia
 & dominatum potuisset declinare. Aratus enim si-
 ue diffidentia & timore Cleomenis, siue insperate
 prosperitati eius inuidens: ac probrosum putans ut
 sibi, qui tres & triginta annos principatum obti-
 nuerat, nomē simul & opes iuuenis subito detra-
 heret, atq; extorqueret rerum ab se auctarū & tam
 diu rectorum imperium: primū deterrere Achæos
 & prohibere annisus est à fœdere. vbi non parue-
 runt ei, Cleomenis audacia attoniti, imo etiā equa
 arbitrati sunt Lacedæmoniorū postolata, qui Pe-
 loponnesum in veterem statum instituebant re-
 ducere: ad factum conuertit se cum nulli honestū
 Græco, tum turpissimum illi, eiusque rebus gestis
 & actionibus indignissimum, in Græciam ut Anti-
 gonum acciret, Macedonibusque impleret Pelo-
 ponnesum: quos ipse inde adolescens pepulerat
 liberato Acrocorintho, omnibusq; regibus suspe-
 ctum se & inimicū reddiderat, atq; in hunc ipsum
 Antigonū in editis abs se cōmentariis infinita ef-
 fuderat probra. qui quum multa sustinuisse & sub-
 isse pericula se Atheniensium causa iaceter, quo urbs
 illa præsidio & Macedonibus leuaretur: hos in
 patriam suosque ipsius penates armatos vsque ad
 gynæcium introduxit, regem verò Spartiatarum,

A χηνύκτωρ εἰς τὴν πόλιν ἀρτίσπεύοντες, τὴν Φεγεάν τὴν
 Ἀχαιῶν στυκεβαλόντες ἐνεχείρισαν αὐτοῖς. ὁ δὲ καὶ τοῖς
 νόμοις καὶ τὴν πολιτείαν αὐτοῖς ἀποδοῖς, αὐθημέρον ἀπὴλ-
 θεν εἰς Τέγαν. ὀλίγον δὲ ὕστερον ἐκπεσελθὼν δι' Ἀρκα-
 δίας, κατέβαμεν ἐπὶ τῆς Ἀχαιῶν Φεγῆς, βουλομένης ἢ
 μέγλιω ἵστασθαι πρὸς τοῖς Ἀχαιοῖς, ἢ Διφάλλῃ τὸν Ἀρε-
 τον, ὡς ἀποδιδράσκοντα καὶ πρῶτον αὐτῶν τὴν χώραν.
 ἐφρατῆγει μὲν γὰρ Ἰφάρβατος τότε, τῷ δὲ Ἀρετου τὸ πῶν
 ἰὼ κρείστος ἐστὶς Ἀχαιοῖς. ἐξεληθόντων δὲ πρὸς ἡμεῖς τῶν
 Ἀχαιῶν καὶ φρατὸ πεδυσσάντων ἐν Δυμῆαις πρὸς τὸν
B κατόμβαιον, ἐπελθὼν ὁ Κλεομένης, ἔδοξε μὲν οὐ κελεύειν ἐν
 μέσῳ τῆς τε Δημῆων πόλεως πολεμίας οὐσίας καὶ τῆς φρα-
 τῆματος τῶν Ἀχαιῶν αὐλίστασθαι. Ἐλμυρῶς δὲ πρὸς κα-
 λούμηνος τοῖς Ἀχαιοῖς ἐνώγκασε συμβαλεῖν, καὶ νικήσας
 καὶ κρείστος καὶ τελεφάντος τὴν Φάλαγγα, πολλοὺς μὲν ἐν
 τῇ μέγλιω διέφθειρεν αὐτῶν, πολλὰν δὲ καὶ ζώντων ἐκκυρίω-
 σεν. ἐπελθὼν δὲ Λάγῳ, καὶ τῶν Ἀχαιῶν τοῖς Φεγεαῖοις
 ἐξελθῶντας, ἀπέδωκεν Ἡλείοις τὴν πόλιν. οὕτω δὲ σιωπε-
 τευμένοις τοῖς Ἀχαιοῖς ὁ μὲν Ἀρετος, εἰσθῶς παρ' ἐπιου-
 τῶν αἰεφρατῆγειν, ἀπέπαυτο τῶν δόχῳ καὶ παρητήσατο, κα-
C λέντων καὶ δεομένων, ἐκείλως δὲ ἐν χειμῶνι πρῶτον μὲν
 ζῶνι, μετὰς ἐτέρον τὸν οἶακα καὶ πρῶτον μὲν τῶν ἐξοσίας. ὁ δὲ
 Κλεομένης πρῶτον μὲν μέγλιω τοῖς Ἀχαιοῖς ἐδόκει πρῶτος ἐ-
 σιν ἐπιτάθειν, ἐτέρον δὲ πέμπων ἐκέλευεν αὐτῶν πρῶτον
 ναὶ τῆς ἡγεμονίας, ὡς πάλλα μὴ διοισόμηνος πρὸς αὐτοῖς, δε-
 λά καὶ τοῖς ἀιχμαλώτους ὄντως ἀποδώσων καὶ τὰ χρεῖαι.
 βουλομένων δὲ τῶν Ἀχαιῶν ἐπὶ τοῖς δέχασθαι Διφά-
 σεις, καὶ τὸν Κλεομένην καλοῦντων εἰς Λέρναν, ὅπου ἔκα-
 κητοῖαι ἐμελλον ἔχειν, ἔτυχε τὸν Κλεομένην σιωπῶντος ὁ δὲ
D σαύλα, καὶ χησαμένον πρῶτον καὶ ἐν ὑδροποσίᾳ, αἵματος
 πληθὺς ἀνένεγκεῖν, καὶ τὴν φωνὴν ἀποκρηπῆσαι. διὸ τῶν μὲν
 ἀιχμαλώτων ἀπέπεμψε τοῖς Ἀχαιοῖς τοῖς ἐπιφανεστά-
 τοις, τῶν δὲ σὺλλογον Ἰφάρβατος, ἀνεχώρησεν εἰς Λακεδαί-
 μονα. τοῦτο διελυμήνατο τὰ πρῶτα μὲν τῆς Ἑλλάδος, ἄλ-
 λως τε πως ἐκ τῶν παρῶν ἀναλαβὴν αὐτῶν ἐπὶ καὶ Διφ-
 φυγῆν τὴν Μακεδόνων ὕβριν καὶ πλεονεξίαν διωκαμένου. ὁ
 γὰρ Ἀρετος, εἴτε ἀπίστῳ καὶ φόβῳ τῶν Κλεομένων, εἴτε φθο-
 ρῶν ἀτυχῶν παρ' ἐλπίδα, καὶ νομίζων, ἐπιτεῖα καὶ τεῖα-
 χόσθω πρῶτον ὄντως αὐτῶν δεινὸν εἶναι τὴν δόξαν αὐτῶν καὶ δύ-
 ναμιν ἐπιφύλαττα νέον ἀνδρα κατελεῖν, καὶ πρῶτα λαβὴν
E πρῶτον μὲν πύξην μὲν ἴσῳ αὐτῶν καὶ κερατημένων χηρόν
 ἴσῳ τὸν δόχῳ, πρῶτον μὲν ἐπεισάτο τοῖς Ἀχαιοῖς πα-
 ρεβιάζεσθαι καὶ Διφάλλῳ εἰναι ὡς ἴσῳ πρῶτον αὐτῶν
 τῶν Κλεομένων ἐκπεπληγμένων ὁ δὲ φράσας, ἀλλὰ καὶ δικαίαν
 ἐποιεῖν τὴν ἀξίωσιν τῶν Λακεδαίμονιων εἰς τὸ πάτερον
 ἡμαχασμοῦ τῶν Πελοπόννησον, τῶν ἐπειτα πρὸς ἔργον,
 ὁ δὲ μὲν τῶν Ἑλλήνων πρῶτον μὲν, ἀίχασον δὲ ἐκείνῳ, καὶ τῶν
 πεπρωμένων ἴσῳ αὐτῶν καὶ πεπολιτωμένων ἀναξιώ-
 τατον. Ἀνίηρον ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καλεῖν, καὶ Μακεδ-
 νῶν ἐμπιπλαῖαι τὴν Πελοπόννησον, οὗς αὐτὸς ἐκ Πελο-
F πονήσου μετρίκιον ὠν ἐξήλασεν, ἐλθὼν πρῶτος τὸν Ἀκροκί-
 εῖον. καὶ πᾶσι μὲν τοῖς βασιλεῦσι ὑποτάξας καὶ Διφάλλῳ ἡρόμενος, τυτον δὲ αὐτὸν Ἀνίηρον εἰρηκῶς καὶ καὶ μυ-
 εία, δι' ὧν ἀπολέσειεν ἴσῳ μνηστῆρ. καὶ τοῖς πολλὰ παθῆναι καὶ πρῶτα λαβὴν φησὶν αὐτὸς ἴσῳ Ἀθηνῶν,
 ὅπως ἢ πόλις ἀπαλλαγῆναι Φεγεῖς καὶ Μακεδόνων. εἶτα τοῦτους ἐπὶ τῶν πατεῖδα καὶ τὴν ἔσαν τὴν ἑαυτοῦ
 μὲν ὄπλων εἰσὶν ἀγῶν, ἀρχῆς τῆς γυναικωνίδος τὸν δὲ ἀφ' Ἡρακλέους γερῶντα, καὶ βασιλεύοντα Σπαρτιατῶν,

κὶ πλὴν πάτριον πολιτείας, ὡς ἄρ' ἀρμονίαν ἐκλελυμένῳ, ἀνακρεμόμενον αὐτῆς ἐπὶ τὸν σῶφρονά κὶ Δόρειον ἐκείνον τῶ Λυκουργοῦ νόμον καὶ βίον, οὐκ ἤξιον Σικυωνίων ἡγεμόνα καὶ Τεικχάων ἡγεμόνα. φάσκει δὲ τὴν μάζαν κὶ τὴν τεύχονα, καὶ τὸ δεινότατον ὧν κατηγόρει Κλεομένης, ἀναίρεσιν πλούτου, καὶ πείνας ἐπιμόρφωσιν, διαδήματα καὶ πορφύρα, κὶ Μακεδονικαῖς κὶ σατραπικαῖς περὶ σταγμάσιν ὑπερρίψαι μετὰ τῆς Ἀχαιῆς αὐτὸν, ἵνα μὴ Κλεομένης ποιῆν δοκῆ τὸ περὶ σταγμάσιν, Ἀντιγόνηα θυῶν, καὶ παύνας ἄδων αὐτὸς ἐφεφαιωμένος εἰς ἀνδροπὸν ὑπὸ φθῆς καὶ ἀσπιδόμορον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐκ Ἀράτου κατηγόρησεν βυζυγίους ἡγεμόνας, (εἰ πολλοὶς γὰρ οὐκ αἰὲρ οὗτος Ἑλληνικὸς γένος κὶ μέγας) οἰκτεροῦντες δὲ τῆς ἀνδροπίνης φύσεως τὴν ἀδένειαν, εἰ μὴ δὲ εἴησιν οὕτως ἀξιολογοῦντες κὶ διαφόροις περὶ δρετιῶν, ἐκφέρουσι δυνάμει τὸ κελὸν ἀνεμέσπον. ἐλθόντων δὲ Ἀχαιῶν εἰς Ἄργος αὐτῆς ἐπὶ τὴν σύλλογον, καὶ τῶ Κλεομένης ἐκ Τεγίας καὶ ἀσπιδόμορος, ἐλπίσιν ἰὼ πολλὴ τῶ ἀνδροπίνης ἐσεσθαι τὴν ἀφελύσιν. οὗ δὲ Ἀράτος ἡδὴ διωμολογημένων αὐτῶν περὶ τὸ Ἀντιγόνηον τῶ μεγίστων, φοβούμενος τὸν Κλεομένην μὴ πύρρα διαπερῆσαι, καὶ τομολήσας τὸ πλῆθος, ἢ κὶ βιασάμενος, ἤξιον λαβόντα τελαχσίους ὀμήρους, μόνον εἰσιέναι περὶ αὐτοῖς, ἢ κὶ γυμνάσιον ἔξωθεν τὸ Κυλλαεραῖον περὶ ἐλθόντα μὲν τῆς δυνάμεως διαλέγεσθαι. ταῦτα ἀκούσας ὁ Κλεομένης ἀδικὰ πάθειν ἔφασκε· δεῖν γὰρ ὅθις αὐτῶ τότε περὶ σπεινῶν, οὐκ ἴω, ἢ κινῶν ἐπὶ τὰς θύρας τὰς ἐκείνων, ἀπεινῶν καὶ ἀπελάσιν. καὶ ἡγεμόνας δὲ τῶν ἐπιπέσων ἐπιπέσων τῶν περὶ τοὺς Ἀχαιοὺς, ἢς ἰὼ τὸ πλεῖστον κατηγόρει Ἀράτου, πολλὰ δὲ καὶ τῶ Ἀράτου λαοδοξία αὐτὸν πρὸς τὸ πλῆθος, ἀνέξω δὲ διαπάχων· καὶ κήρυκα πόλεμον περὶ σπεινῶν τοῖς Ἀχαιοῖς ἐπέμψεν, οὐκ εἰς Ἄργος, ἀλλ' εἰς Αἴγιον, ὡς φησὶν Ἀράτος, ὅπως φάσκει τὴν περὶ ἀσπιδόμορον αὐτῶν. ἐγέρθη δὲ κίνημα τῶν Ἀχαιῶν, κὶ περὶ ἀσπιδόμορον ὤρμησαν αἱ πόλεις, τῶν μὲν δὲ ἡμῶν νομῶν τῆς γῆρας καὶ χρεῶν ἀποκρίσας ἐλπίσιν αὐτῶν, τῶν δὲ περὶ τῶν περὶ ἀσπιδόμορον βαρυνόμενων τὸν Ἀράτου, εἰσὶν δὲ καὶ δι' ὄργης ἐχόντων, ὡς ἐπαγόρευε τῆ Πελοποννήσῳ Μακεδόνας. δι' οὗτοις ἐπαρθεῖς ὁ Κλεομένης, εἰς Ἀχαιῶν ἐπέβαλε καὶ περὶ τῶν μὲν εἴλε Πελλῶν δὲ ἀπίνης ἐπιπέσων, καὶ τοῖς περὶ σπεινῶν δὲ ἐπέβαλε μὲν τῶν Ἀχαιῶν· μὲν δὲ ταῦτα φησὶν ἔσθαι γὰρ καὶ Πεντέλειον. ἐπεὶ δὲ φοβηθέντες οἱ Ἀχαιοὶ ποροδοσίαν ἵνα περὶ ἀσπιδόμορον εἰς Κορίνθον καὶ Σικυάν, τοῖς ἐπιπέσιν καὶ τοῖς ξένοις ἀπέειλαν εἰς Ἄργος εἰς τὸν ἀσπιδόμορον, αὐτοὶ δὲ τὰ Νέμεια καὶ ἀσπιδόμορος εἰς Ἄργος ἦγον, ἐλπίσας (ὡς ἰὼ) ὁ Κλεομένης, ὄχλου πρὸς ἡμῶν καὶ θεῶν τῶν πόλιν γέμουσαι ἀποροδοκίως ἐπελθὼν μάλλον ἐπέσειν, νυκτὸς ἦγε πρὸς τὰ πύχνη δὲ φράτθμα, καὶ τὸ περὶ τὸ Ἀσπίδα τὸ πρὸν καὶ ἀσπιδόμορον, ὑπὸ τῶ θεῶν, χαλεπὸν ὄντα καὶ δυοποροδοκίαν, οὕτως τοῖς ἀνδροπίνης δὲ ἐπέληξεν, ὡς τε μὴ δὲνα τε ἀπέσθαι πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ περὶ σπεινῶν λαβόντα, καὶ δόξαν τῶν πολιτῶν ὀμήρους εἶχουσι, κὶ ἡγεμόνας συμμάχους Λακεδαιμονίων, ἐχόντες ἐκείνη τὴν ἡγεμονίαν. ἐμικρὸν οὖν τῶ καὶ πρὸς δόξαν αὐτῶ καὶ δυνάμει ὑπερρίψαν.

A Herculis progeniem, qui veterem reipublicæ statum velut concentum discrepantem ad temperatam nitebatur reducere illam Lycurgi disciplinam & vitam Doricam, habuit indignum qui Sicyoniorum & Tricæcorum appellaretur dux. Refugiens autem offam & lænam & durissimum, quod Cleomeni impinxit, excidium opulentie & paupertatis correctionem: diademati, purpuræ, Macedonicisque & satrapicis semet ipse cum Achaia edictis subiecit, ne Cleomenis facere videretur imperata, Antigoniam celebrans, atque pænanas ipse coronatus in hominis laudem tabe confecti canens. Neque verò hæc Arati causa traducendi scribimus (multis enim in rebus vir hic Græcia dignus & celsus fuit) sed quòd misereat nos naturæ humanæ imbecillitatis, quæ ne in moribus quidem adeo insignibus & præcellentibus decus efferre ad virtutem valeat labe vacuum. Quum Achæi iterum Argos convenissent, atq; ex Tegeæ eodem descendisset Cleomenes, erant magna in spe pacis homines. Ibi Aratus, quum de maximis capitibus ei iam cum Antigono convenisset, metuens ne omnia transigeret Cleomenes inducta multitudine aut etiam vi coacta, proposuit ut acceptis trecentis obsidibus solus ille ad ipsos veniret, aut extra oppidum in gymnasio, quod Cyllarabion dicitur, exercitu admoto ageret cum ipsis. Quibus nuntiatis, Cleomenes iniuria dixit se affici, debuisse enim initio statim id illos prædicere sibi: non nunc, quum venisset ad ipsorum fores, diffidere & abigere se. Itaq; scripta de his ad Achæos epistola, quæ plena erat de Arato querelarum, multisq; inuicem ab Arato probris in conventu laceratus, reduxit prope exercitum, caduceatoremque ad bellum Achæis indicendum misit non Argos, sed Egion, ut ait Aratus, quo imparatos opprimeret. Erant iam in motu Achæi, & civitates ad defectionem spectabant plebe legem agrariam & novas tabulas sperante: principibus verò passim Aratum grauat, nonnullis & infensis, quòd traheret in Peloponnesum Macedonas. Quibus Cleomenes excitatus intulit Achæis arma. Primum subito adventu cepit Pellenen, expulitque cum Achæis præsidium: hinc Pheneo & Pentelopotitus est. Quia verò prodicionem veriti Achæi Corinthi & Sicyone parati, equites & mercenarios milites illuc in præsidium miserat, & ipsi Argos profecti agitabant Nemea: Cleomenes, id quòd erat, sperans si urbem in tempestiva conuiuia & spectaculum effusam subito esset adortus, impensius se perculsurum eam, nocte admouit muris exercitum. Occupata regione ad Aspidem supra theatrum, qui locus difficilis est & pene inaccessus, ita exanimavit populum ut nemo arma caperet, sed præsidium acciperent, atq; ex civibus darent viginti obsides, inirentq; cum Lacedæmoniis societatem sub illius ductu. Peperit id ei non exiguum nomen & auctoritatem. neque enim prisca Lacedæmoniorum reges, quum multa mouissent, adiungere firmiter valuerunt Argos: neque dux acerrimus Pyrrhus potuit vi facta irruptione urbem in potestatem redigere: sed occubuit ibi, atque exercitus eius fuit magna ex parte deletus.

οὐτε γὰρ οἱ πάλαι βασιλεῖς Λακεδαιμονίων, πολλὰ

Vnde stupuerunt solertiam & consilia Cleomenis: & qui ante deriserant eum, quum Solonis se & Lycurgi infistere vestigiis in nouis tabulis permittendis & bonorum exauratione ferret, tunc plane crediderunt Spartiarum mutationis eum esse autorem. Vsq̄eadeo enim fuerant ante degeneres, & ad semetipsos enerues tuendos, vi quinquaginta millia mancipiorum incurfantes in Laconiam abduxerint Aetoli. Quo tempore senem Spartiatem dixisse memorant, profuisse ipsis hostes, quod exonerassent Laconiam. At tempore interposito exiguo gustantes tantum veteres leges, & in vestigium reducti disciplinae Lycurgi, tanquam praesenti illi & vna tractanti rempublici egregium virtutis documentum & obedientiam erga magistratus praebuerunt recuperando Lacedaemonii imperio Graeciae, recipiendaque Peloponneso. Argis captis permiserunt se eodem cursu Cleonae & Phlius Cleomeni. Interea habebat forte quaestionem Aratus Corinthi de sententiis cum Lacedaemoniis. qui hoc obiecto nuntio ictus atque ciuitatem in Cleomenem procliuem sentiens, properantibus etiam domum Achaeis, aduocauit ciues in curiam, atque interim subduxit se ad portam. Ibi equo, qui admotus ei fuit, conscenso, profugit Sicyonem. Corinthiis certatim ad Cleomenem Argos contendentibus, equos omnes refert Aratus diruptos: verum exprostat se cum Corinthiis Cleomenem, quod ipsum non corripuissent, sed permisissent elabi: attamen Megistonum ad se ab ipso missum Cleomene peti- tum, ingenti pecuniae summa ostensa, ut Acrocorinthus, in quo praesidium Achaeorum erat, traderetur sibi. dedisse se responsum, non esse res in sua potestate, sed potius in rerum se. Haec Aratus scriptis mandauit. At Cleomenes Argis profectus acceptis in fidem Træzeniis, Epidauriis, Hermionensibusque, venit Corinthum. Arcem, quum excedere renuerent Achaei, circumuallauit. Arati vero amicos & procuratores accersuit, praecipitque eis ut domum & rem familiarem illius serua- rent & procurarent. Tritymallum Messenium iterum misit ad eum postulatam, ut ab Achaeis simul & Lacedaemoniis Acrocorinthus custodiretur, obtulitque seorsum Arato duplex annum quam quantum acciperet à Ptolemæo. Postquam repudiauit Aratus conditionem, filiumque cum obsidi- bus aliis misit ad Antigonom, & Achaeis autor fuit ut decernerent tradendum Antigono Acrocorin- thum: ita fines Sicyonios Cleomenes infesto ex- exercitu vastauit, & pecuniam Arati accepit, quam Corinthii ei decreto donauerunt. Antigono autem magnis copiis Geraniam transcendente, non puta- uit faciendum sibi ut Isthmum, sed montes, Onia di- cunt, vallo muroque munita tueretur, atque obfi- dione attereret potius Macedonas, quam signa cum legionibus exercitatis conferret. Hoc sequens con- siliu, redegit ad summam perplexitatem Anti- gonum. Neque enim satis commeatu praeparauerat, neque vi perumpere insidente Cleomene pro- num erat per transitum. Aggressus per Lechaum nocte irrepere, repulsus est, ubi aliquot milites de- siderauit. Vnde plane erectus animo Cleomenes,

A ὅταν ἐθαύμαζον τὴν ὀξύτητα καὶ ἀξίονισαν τὸν Κλεομένην καὶ πρῶτον αὐτὸν τὸν Σόλωνα καὶ τὸν Λυκουργὸν ἀπομι- μῆσασθαι Φάσκοντος ἐν τῇ τῶν χρεῶν ἀφέσει, καὶ τῇ τῶν χρε- μάτων ἐξισώσει, καὶ ἀγαλῶντες, τότε πᾶντελῶς ἐπέβησαν τὸν ἀπὸν εἶς τῆς πρὸ τῆς Σπαρτιατῆς μεταβολῆς. ἔτι γὰρ ἐπὶ τῶν τε πρὶν ταπεινὰ, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς ἀδυνάτως εἶχον, ὥστε πέντε μυριάδας ἀνδραπόδων ἐμβαλόντας εἰς τὴν Λακωνικὴν Αἰτωλοῖς ἀπαγαγεῖν. ὅτε φασὶν εἰπεῖν ἵνα τῶν πρῶτον Σπαρτιατῆς, ὡς ὄντισαν οἱ πολέμοι τὴν Λακωνικὴν ἀποκυφίσαντες. ὀλίγου ὅ χρόνου διελ- θόντος ἀφάρμοι μόνων τῶν πατρῶν ἐθνῶν, καὶ κατὰ πάν- τες εἰς ἴχνος ἐκείνης τῆς ἀγωγῆς, ὡς πρὸ παρὸν καὶ συμ- πολιτευομένων τῶν Λυκουργῶν, πολλῶν ἐπίδειξιν ἀνδρείας ἐποιούητο καὶ πειθαρχίας, τὴν τῆς Ἑλλάδος ἀναλαμβά- νοντες ἡγεμονίαν τὴν Λακεδαίμονα, καὶ ἀνακτῶν τὴν Πελοπόννησον. ἐαλωκῶς δὲ Ἀργείοι, καὶ κατόπιν Ὀρεῖς πρῶτον τῶν Κλεομένη Κλεωνῶν καὶ Φλιοῦτος, ἐ- τῆνχανε μὲν ὁ Ἀργεῖος ἐν Κορινθῶν ποιούμενος ἵνα τῶν λεγόμενων λακωνίζων ἐξέτασεν ἀγγελίας δὲ πρὸς τοῦτων πρῶτον πρὸς τὸν Κλεομένην, καὶ τὴν πόλιν ἀποκλίνου- σαι ἀποδιδόναι πρὸς τὸν Κλεομένην, καὶ τῶν Ἀχαιῶν ἀ- παλλαγῶν βουλομένων, ἐκάλει μὲν εἰς τὸ βουλαιθέριον τοὺς πολίτας, ἔλαθε δὲ διολιθίσας ἄχρι τῆς πύλης. ἐκεῖ δὲ τῶν ἵππων πρῶτον ἀναλαβῶν, ἐφυγῆν εἰς Σικυώνα. τῶν δὲ Κορινθίων ἀμιλλωμένων εἰς Ἀργεῖος πρὸς τὸν Κλεομένην, φασὶν ὁ Ἀργεῖος τοὺς ἵππους πρῶτον ἀγαγεῖν τὸν Κλεομένην μέμφεσθαι τοὺς Κορινθίους μὴ συλλαβόντας αὐτὸν, ἀλλ' ἐά- σαίτας ἀφουγεῖν. οὐ μὲν δὲ καὶ πρὸς αὐτὸν, ἐλθεῖν Μεγίστονον πρὸς αὐτὸν Κλεομένης, δεομένου πρὸς αὐτὸν τὸν Ἀκροκέρεινον, (εἶχε γὰρ φρουρὰν Ἀχαιῶν) καὶ πολλὰ χεῖματα δίδόντος. ἀποκρίνασθαι δὲ αὐτὸν, ὡς οὐκ εἶχε πρὸς αὐτὸν χεῖματα μᾶλλον δὲ ὑπὸ τῶν πρῶτον αὐτὸς ἐχε- ται. ταῦτα μὲν ὁ Ἀργεῖος γέγραφε. ὁ δὲ Κλεομένης ἐκ τῆς Ἀργεῖος ἐπέβη καὶ πρῶτον ἀγαγεῖν Τριζυγίους, Ἐπι- δαυρείους, Ἐρμιονέας, ἤκεν εἰς Κορινθὸν καὶ τὴν μὲν ἀκρὰν πρῶτον ἐλάσασε, τῶν Ἀχαιῶν οὐ βουλομένων ἐκλιπεῖν. τῶν δὲ Ἀργεῖου τοὺς φίλους καὶ τοὺς ἐπιτρόπους μεταπέμψασ- μένος, ἐκέλευσε τὴν οἰκίαν καὶ τὰ χεῖματα λαβόντας φυ- λάξῃν καὶ διοικεῖν. Τριζυμάλλον δὲ πάλιν τὸν Μεσσηνίον

E ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἀχαιῶν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Λα- κεδαιμονίων ὁμοῦ φυλάξῃν τὸν Ἀκροκέρεινον, ἰδίᾳ δὲ τῶν Ἀργεῖων, διπλῶν ἐπαγγελόμενος τὴν σὺν ταῖς ἡς ἐ- λάμβανε πρὸς Πτολεμαίου τῆ βασιλείας. ἐπεὶ δὲ ὁ Ἀ- ργεῖος οὐχ ὑπέκχυσεν, ἀλλὰ τὸν τε ἵππον ἐπεμψε πρὸς τὸν Ἀντήγονον μὲν τῶν ἄλλων ὁμήρων, καὶ ἠφίσασθαι τοὺς Ἀ- χαιοὺς ἐπεισὶν Ἀντήγονα πρὸς αὐτὸν τὸν Ἀκροκέρεινον ἕ- πτας ὁ Κλεομένης τὴν τε Σικυωνίαν ἐμβολῶν ἐπόρθησε, καὶ τὰ χεῖματα τῶν Ἀργεῖων, τῶν Κορινθίων αὐτὰ ἠφισαμένων, δωρεὰν ἔλαβε. τῶν δὲ Ἀντήγονος μὲν πολλῆς δυνάμεως ἤγερε- νίαν ὑπερβόηοντος, ἐκ ἄπο δὲ τὸν Ἰσθμὸν ἀλλὰ τὰ ὄνια χα- ῶντα Palmer.

F ἔρακῶσας καὶ τειχίσας φυλάξῃν, καὶ τοπομαχῶν ἀποβίβασθαι τοὺς Μακεδόνας μᾶλλον, ἢ συμπλέεσθαι πρὸς Φάλαγγα

σαυποκλήμενιν, καὶ τοῖς χεῖμασι τοῖς λογιμοῖς, εἰς ἀποκρίαν κατήχη τὸν Ἀντήγονον. οὐτε γὰρ σίτον εἶχε ἐκ πα- ρασκῶν ἵππων, οὐτε βιάσασθαι τὴν πᾶσιν καὶ τῶν Κλεομένης ἡράδιον. ἐπιχειρήσας δὲ πρὸς αὐτὸν ἀφουγεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ τὸν Λεχαιῶν, ὡς νυκτὸς ἐξέπεσε, καὶ πῖνας ἀπέβαλε τῶν στρατιωτῶν. ὥστε πᾶν τὰ παρὰ τὸν Κλεομένην,

καὶ τοὺς πρὸς αὐτὸν, ἐπηρμήρους τῆ νίκῃ, τε ἀπέσταν πρὸς τὸ
 δεῖπνον ἀθύρμα δὲ τὸν Ἀντίγονον εἰς τὸν δῖον κέλευθον κέλευθον
 κλέμενον ὑπὸ τῆς ἀνάγκης λογισμοῖς. ἐβούλετο γὰρ ὅτι
 τὴν ἄκραν ἀναζωγυῖαι τὸν Ἡραῖον, καὶ κείνῃ εἰς Σικυώ-
 να πλοίοις φραγῶσαι τὴν διώαμιν. ὁ καὶ χρόνου πολλοῦ καὶ
 πρὸς ἀσφάλειαν οὐ τῆς τυχεύσεως. ἤδη δὲ πρὸς ἐσπέρας ἦ-
 χον εἰς Ἄργεος κατὰ θάλατταν ἄνδρες Ἀργείου φίλοι κα-
 λῶντες αὐτὸν, ὡς ἀφιστάμενον τῶν Ἀργείων τῶ Κλεομήδους.
 ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν τὴν ἀπόστασιν Ἀριστοτέλης καὶ τὸ πλῆ-
 ρος οὐ χαλεπῶς ἐπέσειν, ἀρμακτοῦ ὅτι χρόνῳ ἀποκρῖσας
 τὸν ἐποίησεν αὐτοῖς ὁ Κλεομήδης ἐλπίσασιν. λαβὼν οὖν ὁ
 Ἀργεὺς παρ' Ἀντιγόνου φραγῶσαι χιλίους καὶ πεντακισίους,
 παρέπλευσεν εἰς Ἐπίδαυρον. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐκείνου οὐ
 πρὸς ἐμείνεν, ἀλλὰ τοὺς πολλὰς πρὸς ἀλαβῶν, πρὸς ἐμεί-
 νον τοὺς φρουροὺς τὴν ἀκρόπολιν καὶ παρὰ αὐτῆ Τιμό-
 ξενος μετὰ τῶν Ἀργείων ἐκ Σικυώνας βοηθῶν. ταῦτα πρὸς
 δὲ πρὸς φυλακῆν τῆς νυκτὸς ἀκρῶσας ὁ Κλεομήδης, με-
 τεπέμψατο Μεγιστόνῳ, καὶ πρὸς ὄργην ἐκέλευσεν δῖος
 εἰς Ἄργεος βοηθεῖν. ὁ γὰρ ὑπὸ τῶν Ἀργείων μάστιγα κατα-
 πιτωσάμενος πρὸς αὐτὸν ἐκείνου ἔω, καὶ διεκάλυπεν ἐκ-
 βαλεῖν τοὺς ὑπόπλους. ἀπολύσας οὖν τὸν Μεγιστόνῳ με-
 τὰ δις χιλίων φραγῶν, αὐτὸς πρὸς εἶχε τὰ Ἀντιγόνου,
 καὶ τοὺς Κορινθίους παρεθάρρυνεν, ὡς ὁσθένος μεγάλου πρὸς
 τὸ Ἄργεος, ἀλλὰ ἄρα χηρῆς ἴνους ἀπ' ἀφ' ἑσθ' ὀλίγων γε-
 γνημῶν. ἐπεὶ δὲ ὁ Μεγιστόνους τε παρεῖασεν εἰς τὸ Ἄργεος,
 ἀντρέθη μαχόμενος, καὶ μόγις ἀντήχον οἱ φρουροί, καὶ διε-
 πέμποντο συχοῦς πρὸς τὸν Κλεομήδην. φοβηθεὶς μὴ τὸ Ἄρ-
 γεος οἱ πολέμοι κερτήσαντες, καὶ τὰ παρόδους ἀποκλεί-
 σαντες, αὐτοὶ πορθῶσιν ἀδελῶς τὴν Λακωνικὴν, καὶ πολιορκῶ-
 σι τὴν Σπάρτην, ἔρημον οὔσαν, ἀπῆλθον ἐκ Κορίνθου τὸ
 φράτευμα. καὶ ταύτης μὲν δῖος ἐφέρθη τῆς πόλεως, εἰσελθόν-
 τος Ἀντιγόνου καὶ φρουρῶν κερτήσαντος. ὅτι πρὸς τὸν τὰ
 Ἄργεος καὶ τὸ τεῖχος, ἐπεχείρησεν εἰσαλλάσσειν, καὶ σκευάσειεν
 ἐκ τῆς πορείας τὴν διώαμιν. ἐκέρχασεν δὲ τὸν τὸ ἀσπί-
 δα φαλίδας, ἀνέβη καὶ σκευάσειεν τοὺς εἶδον, ἐπὶ πρὸς τοὺς
 Ἀργεοὺς ἀντέχουσι καὶ τῶν ἐντὸς ἐνιακλίμακας πρὸς τοὺς κε-
 τέλας, καὶ τοὺς φεινοὺς ἐρήμους πολέμων ἐποίησεν, τοὺς
 βέλεσι χηρῶσαι πρὸς ἀλλήλους τοὺς Κρήτας. ὡς δὲ κατεῖδε
 τὸν Ἀντίγονον ἀπὸ τῶν ἄκρων εἰς τὸ πεδίον κερταίνοντα
 μετὰ τῆς φάλαγγος, τοὺς δὲ ἰππεῖς ἤδη ῥυδῶν ἐλαύνοντα
 εἰς τὴν πόλιν, ἀπέγνω κερτήσειν καὶ σωμαγαγὰν ἀπὸ τῆς
 πρὸς αὐτὸν, ἀσφαλῶς κερτήσειν, καὶ πρὸς τὸ τεῖχος ἀπηλ-
 λάττετο. μεγίστων μὲν ἐν ἐλαχίστῳ χρόνῳ πρὸς ἀπὸ τῶν ὅτι
 κερτήσας, καὶ μὲν μικρὸν ὅλης οἰμοῦ τι μὲν πρὸς τὸν Πέ-
 λοποννήσου κύριος γηρῶσαι δεήσας, ἄρα δὲ αὐτῆς ἐκπεσῶν
 ἀπὸ τῶν. οἱ μὲν γὰρ δῖος ἀπεχώρησαν αὐτῶν τῶν φρα-
 γευομένων, οἱ δὲ ὀλίγων ἕσπερον τὸν Ἀντιγόνου τὰς πόλεις παρὲ-
 δωκαν. ἔτω δὲ αὐτῶν περὸς ἀπὸ τῆς φραγῶν, καὶ ἀπαγα-
 γῆν τὴν διώαμιν, ἐσπέρας ἤδη πρὸς Τέγεθρα ἀφίχοντο ἴ-
 νους ἐκ Λακεδαίμονος, ἐκ ἐλαχίστων τῆς ἐν χερσὶ δυστυχίας
 ἀπαρτέλλοντες, τεθναίει τὴν γυναικῆ, δι' ἣν ἐδὲ τῆς πόλιν
 κερτορδομένης ἐκείνος ἐνεκέρτεροι φραγῶν, ἀλλὰ σκευάσειεν
 Σπάρτην, ἐρῶν τῆς Ἀγαπίδος καὶ πρὸς
 πλείστου ποιούμενος ἐκείνῳ. ἐκπλήγη μὲν οὖν καὶ ἠλγησεν, ὡς
 εἰχρὸς ἦν νέον ἄνδρα, καλλίστης καὶ σωφρονεστάτης ἀ-
 φηρημένον γυναικῆς. ἔμην κερτήσασιν ἐδὲ πρὸς ἀπὸ τῆς
 νῆος, καὶ γῆμα, καὶ μορφίῳ ἐν τῶν πρὸς τῆς ἡγεμόσιν ἐδίδου,

A & sublata victoria milites eius, verterunt se ad cœ-
 nam: Antigonus verò animo fractus, est in nō ex-
 pedita necessitate detrusus consilia. Deliberavit
 enim in promontorium se Heræum recipere, in-
 de Sicyonē nauigiis transportare exercitum: quod
 & longum temporis spatium, & apparatus requi-
 rebat non vulgarem. Hic sub vesperum aduene-
 runt Argis per mare nonnulli Arati amici, qui ac-
 cersuerunt eum, nuntiantes deficere à Cleomene
 Argiuos. Rebellionis fuit Aristoteles architectus,
 qui non egre impulit multitudinem fremdentem,
 quòd tabulas novas, quas expectauerat, non præ-
 stitisset Cleomenes. Igitur Aratus sumptis ab An-
 tigonō mille quingentis militibus, Epidaurum
 transmisit. Non præstolatus est autem illum Ari-
 stoteles, sed oppugnauit cum ciuibus arcis præsi-
 dium, & succurrit ei ex Sicyone cum Achæis Ti-
 moxenus. His circa secundā noctis vigiliam nun-
 tiatis, accersit Cleomenes Megistonum, fremens-
 que iubet ei vt suppetias propere Argos ferat. Hic
 enim erat qui præcipue spononderat pro Argiuis
 obstiteratq; ne suspecti eiicerentur. Dimisso cum
 duobus millibus militum Megistono, ipse in Anti-
 gonum intendit, Corinthiosque confirmauit, ni-
 hil grauius accidisse Argis, sed tumultum docens
 à paucis hominibus concitatum. Vt irrupit Megi-
 stonus in vrbem Argos, ibiq; pugnans interfectus
 est, & ægre restitit præsidium, atque crebros nun-
 tios ad Cleomenem misit: veritus ne potiti Argis
 hostes intercluso transitu popularentur impune
 Laconiam, Spartamq; vacuam obsiderēt, reduxit
 exercitum à Corintho. Confestim ea vrbe spolia-
 tus est ingresso Antigono, qui præsidium ibi collo-
 cavit. Adortus Argos coacto ex itinere exercitu
 suo, institit per murū inuadere vrbem. Excisis au-
 tem sub Aspide fornicibus ascendit, coniunxitque
 præsidio quod resistebat adhuc Achæis, ac loca
 quædā vrbis scalis cepit, hostesq; expulit viis, tela
 Cretensibus imperās ingerere. Vt verò antigonū
 ex montium cacuminibus conspexit in campum
 cum legionibus descendente, equitesq; caterua-
 tim irrumpentes in vrbē, desperauit tenere se vr-
 bem posse, omnibusq; ad se contractis, incolumis
 descendit, atque præter murum recepit se. Ita qui
 breuissimo spatio maximas perpetravit res, & pa-
 rū abfuit quin vniuersa vno ambitu potitus sit Pe-
 loponneso, puncto tēporis rursus ab omnibus ex-
 cidit. quippe alii qui in præsidiis eius erāt, descie-
 runt statim ab eo, alii paulo post oppida Antigono
 tradiderunt. Ea fortuna foris icto & copias retro
 reducenti, vesperi iam prope Tegeam superuene-
 runt certi Lacedæmone, qui nō minorem præsen-
 te calamitatem ei nuntiarent, expirasse vxorem
 eius: cuius amore nec in medio rerū cursu secun-
 dissimarū poterat temperare sibi quin recurreret
 assidue Spartam, quòd Agiatidē amaret, & faceret
 eam plurimi. Itaq; non immerito obtorpuit & do-
 lore fuit confectus, vt iuuenis formosissima & ca-
 stissima orbatus vxore. haud succubuit tamē mœ-
 rori: neque ægritudini magnitudinem animi sub-
 misit: sed vocem, habitum, & vultum in eodem
 F conferuans tenore, & imperia ducibus dedit,

& Tegeatarum salutem curæ habuit. Summo mane est Lacedæmonem ingressus, eluxitq; cum matre & liberis domi, mox ad curas publicas conuertit animū. Quia verò rex Ægypti Ptolemæus auxilium Cleomeni ostendens, liberos eius & matrem obsides postulabat, diu indicare id veritus est matri, ac subinde ad eam ingressus & sermonem exorturus obmutuit: vt illa quoque suspicaretur, & ex amicis eius exquireret ecqua res sit de qua cupiens agere secum dubitaret. Postremo aufo Cleomene rem effari, cachinnauit: & Hoccine erat, inquit, quod sæpe dicere aggressum destituit animus? Non impositos nos nauigio prius mittis vbi cunq; hoc corpus Spartæ cenles maxime vsui fore, quam senio hic reses extinguitur? Igitur omnibus paratis pedestri itinere Tænarū profecti sunt, atq; exercitus eos in armis prosequutus est. Nauem Cratesiclea conscensura, seduxit Cleomenem remotis arbitris in fanum Neptuni. Ibi cōplexa deosculataq; mœrentem & commotum, Age, inquit, rex Lacedæmoniorum, caue, vbi foras egressi erimus, quisquā nos lacrymantes cōspiciat, aut quid Sparta indignum admittentes. Hoc enim in arbitrio nostro est vnum; casuum verò, prout permiserit Deus, erit exitus. Sic fata, vultu composito perrexit ad nauem, puerū tenens, iussitq; gubernatori vt propere solueret. Vt in Ægyptum appulit, & Ptolemæum accepit mandata Antigoni legatosq; admittere, intellexit item Cleomenem inuitatum ad pacem faciendā ab Achæis, vereri ipsius causa bellum non assentiente Ptolemæo cōponere: scriptis ei, ageret quod ex dignitate Spartæ atq; e re esset, neq; vnus gratia anus & parui pueri semper trepidaret Ptolemæum. Atq; hæc eam se perhibetur asperis in rebus præstitisse. Porro occupata ab Antigono Tegea, Orchomeno & Mantinea direptis, redactus in fines Lacœnicos Cleomenes, llo-tas qui quinq; minas Atticas præstassent, manumisit. Ea ratione talenta quingenta coegit, ac duobus millibus insuper ex illis more Macedonico aduersus Antigoni Leucaspidas armatis, rem animo agitat grandem & omnibus inexpectatā. Erat Megalopolis ea tempestate per se nihilo Lacedæmone minor neque infirmior. Iam erant ibi Achæorum quoque & Antigoni auxilia ad latus sedentis: qui ab Achæis imploratus putabatur imprimis Megalopolitanis instantibus. Hanc diripere Cleomenes certus, (neq; enim quicquam magis celeritas improuisa illius facti refert) quinque dierum cibaria secum ferre iussas copias versus Sclasiā duxit, sicut fines Argolicos incurtusurus. Inde descendit in agrum Megalopolitanum, cœnatusq; apud Rhætion confestim perrexit per Heliconā ad illam urbem. A qua quum non longe abesset, præmisit Pantea cum duabus Lacedæmoniorum cohortibus ad occupandum murum inter duas turres: quā partē esse Megalopolitanis intelligebat defertissimam. cum cæteris copiis lento agmine sequutus est. Vt Panteus nō illum modo locum, sed & magnam illius muri partem offendit neglectam, cuius partim statim dissipauit, partim diruit, & vigiles, in quos incidit, omnes interfecit:

A καὶ πρὸς τῆς ἀσφαλείας τῆς Τεγεατῆς ἐφθόγγεν. ἅμα ὅ-
 ἡμέρα κατέβαινον εἰς Λακεδαίμονα, καὶ μετ' τῆς μητρὸς οἴκῳ
 καὶ μετὰ τῆς παίδων ἀπαλήθους τὸ πείθος, δὴθὺς ἡ δὲ τοῖς
 πρὸς τῆς ὄλων λογισμοῖς· ἐπὶ δὲ Πτολεμαῖος ὁ τῆς Αἰγύπτου
 βασιλεὺς ἐπαγγέλλομνος αὐτῷ βοήθειαν, ἡξίε λαβὴν ὁμη-
 ρα τοῖς παῖδας καὶ τῆς μητέρας, χρόνον μὲν ἵνα συχρὸν ἡσχύ-
 ρετο φράσαι τῆς μητέρας, καὶ πολλάκις εἰσελθὼν καὶ πρὸς αὐτῆς
 ἡρόμνος ὡς λόγῳ, κατεσιώπησεν. ὥστε κακείνῳ ἔσπονδον,
 καὶ πρὸς τῆς φίλων αὐτῷ διαπραγμάνεσθαι μὴ τι καποκνή-
 βηλόμνος ἐντυχῆν αὐτῆ. τέλος δὲ τῶν Κλεομῆους ἀποτολ-
B μήσαντος εἰπεῖν, ὄξε γέλασε τε μέγα, καὶ τὸτ' ἡ (εἶπεν) ὅ-
 ὁ πολλάκις ὁρμήσας λέγειν, ἀπεδείλιασας; ἔσταθον ἡμᾶς
 ἐθέμνος εἰς πλοῖον ἀποσελῆς ὅπου ποτέ τῆς Σπάρτης νομί-
 ζεις τῶτο τὸ σῶμα χρησιμώτατον ἔσειε, τὸν ἔσπονδον γῆρας αὐ-
 τῷ καὶ τῆς μητρὸς διαλυθῆναι; πρὸς τῶν οὖν ἐποίμην ἡρομῶν,
 ἀφίκοντο μὲν εἰς Τάναρον πεζῆ, καὶ πρὸς ἔπειτα περὶ ἡδύα-
 μισ αὐτοῖς σὺν τοῖς ὄπλοις μέλλουσα ὅ τῆς νεῶς ἐπιβραίνην
 ἡ Κρατησίκλεια, τὸν Κλεομῆον μόνον εἰς τῆς νεῶν τῶν Πτο-
 σιδῶνος ἀπήγαγε, καὶ πρὸς βαλῶσα καὶ κατασπασαμένη
 διδραγῶντα καὶ σιωπητὰ εὐχόμενον, Ἄγε (εἶπεν) ὦ βασιλεῦ
C Λακεδαμονίων, ὅπως ἐπὶ ἕξω ἡρώμεθα, μηδεὶς ἰδῆ δα-
 κρῦνθαι ἡμᾶς, μηδὲ ἀνάξιον πρὸς Σπάρτης ποιουῖν εἶναι. τὸ
 γὰρ ἐφ' ἡμῖν μόνον αἰτύχαι, ὅπως ἀνὸ δαίμων διδώ, πρὸς
 σι. ταῦτα δὲ εἰπούσα, καὶ κατασῆσασα τὸ πρὸς σπονδόν, ὅτι
 πρὸς τῶν ἐχθρῶν, τὸ πρὸς αἰὼν ἔχουσα· καὶ διατάρχους ἐκέλευ-
 σεν ἀπαίρειν τὸν κυβερνήτην. ἐπεὶ δὲ εἰς Αἰγύπτου ἀφίκετο,
 καὶ τὸν Πτολεμαῖον ἐπέθετο λόγους πρὸς Αἰγύπτου καὶ πρὸς
 σβείας δαχρόμνος, πρὸς δὲ Κλεομῆους ἡκούσεν ὅτι τῆς
 Ἀχαίων πρὸς θαλασσοπόρων αὐτὸν εἰς Δαλίας, φοβείτο δι-
 σκείνῳ αὐτῷ Πτολεμαῖου κατασῆσθαι τὸν πόλεμον, ἐπέ-
D σειλεν αὐτῷ, τὰ τῆς Σπάρτης πρὸς πρὸς καὶ συμφέροντα
 πρὸς εἶναι καὶ μὴ διὰ μίαν γῆραν καὶ πρὸς αἰὼν αἰὲ διδῆ-
 ναι Πτολεμαῖον. αὐτῆ μὲν οὖν πρὸς τὰς τύχας τοιαύτη λέ-
 γεται γρηγοῦσαι. πρὸς δὲ Αἰγύπτου Τεγεατῆς μὲν πρὸς λα-
 βόντος, Ὁρχομῶν δὲ καὶ Μαντινείας διαπραγμάντος, εἰς αὐ-
 τῶν τῶν Λακωνικῆς σινοεσφαλμῶνος ὁ Κλεομῆος, τῆς μὲν
 εἰλώτων τοῖς πέντε μῶν Ἀθηναῖς καταβαλόντας ἐλδοθῆρας
 ἐποίει καὶ πρὸς πρὸς πρὸς σινοελέξε. διαγίλοις δὲ πρὸς
 καὶ σπολίας Μακεδονικῶς, ἀλίταγμα τοῖς πρὸς Αἰγύπτου
 Λακωνίαν, ἔργον ὅτι νομῶν βάλλεται μέγα, καὶ πρὸς αὐ-
E πρὸς δόκητον. ἡ Μεγάλη πόλις ἡ μὲν τότε καὶ κατ' ἑαυτῶν
 ὄσθεν πρὸς μείων, ἔδδ' ἀνεφερέερα τῆς Λακεδαίμονος· εἶχε δὲ καὶ
 τῶν πρὸς τῆς Ἀχαίων καὶ ἡ Αἰγύπτου βοήθειαν ἐν πρὸς
 ραῖς κατῆρομῶν, καὶ δοκῶντος πρὸς τῆς Ἀχαίων ὅτι κε-
 κῆσθαι, μέλιτα τῆς Μεγαλοπολιτῆς σπουδασαίτων.
 ταῦτα διαπραγμάνει ὁ Κλεομῆος, (οὐ γὰρ ὅστις ὡς
 μάλλον εἰοικε τὸ πρὸς καὶ ἀπρὸς δόκητον σκείνης τὸ πρὸς
 ἡμερῶν πέντε σιτία λαβὴν κελύσας, ὄξε γὰρ τὸ δῶμα μιν ὅτι
 τῶν Σελλασίαν, ὡς τῆς Ἀργολικῶν καχυργῆσων· σκείθην δὲ
 κατασῆσθαι τῆς Μεγαλοπολιτικῆς, καὶ δειπνα ποιησάμνος
F πρὸς δὲ Ροίον, δὴθὺς ἐπορῶετο τῶν δι' Ἐλικῶντος ὅτι τῆς
 πόλιν ἀποχρῶν δὲ ὅσον, Παντέα μὲν ἔχοντα δύο πρὸς γὰρ
 μεσποῦργιον, ὅ τῆς τειχῶν ἐρημότατον εἶναι τοῖς Μεγαλοπολίταις ἐπιπρὸς
 λούθῃ. πρὸς δὲ Παντέως οὐ μόνον σκείθην τὸν τόπον, ἀλλὰ καὶ πολὺ
 μέρος σκείθην τῶν τειχῶν ἀφύλακτον δι-
 ὄντος, καὶ τὰ μὲν καταγεωῶντος δὴθὺς, τὰ δὲ Διασκάπτοντος, τῆς
 δὲ φερυραῖοις σκείθην πρὸς ἀποκτείναντος,

ἔφασκε πορομίξας ὁ Κλεομένης, καὶ πρὶν αἰσθῆσθαι τοὺς
 Μεγαλοπολίτας, ἔνδον ἔω μετὰ τῆς δυνάμεως. Φαιερόν
 δὲ μόλις τῶ κακῷ ἠρομένου τοῖς κατὰ τὴν πόλιν, οἱ μὲν
 δὴθις ἐξέπιπτον, ὅσα τυχεροὶ τῶν χειμάτων λαμβάνον-
 τες· οἱ δὲ συνεφέροιντο μετὰ τῶν ὀπλῶν, καὶ τοῖς πολεμίοις
 ἐπιστάμιοι καὶ ποροβαλόντες, ἐκείνοις μὲν οὐκ ἴσασαν ἐκ-
 κερῶσαι, τοῖς δὲ φάλοισι τῶν πολιτῶν, ἀσφαλῶς ἀπὸ τῶν
 παρήχων ὥστε μὴ πλείονα τῶν χιλίων ἐγκαταλελεῖσθαι
 σώματα, τοῖς δὲ ἄλλοις ἀπὸ τῶν ὀπλῶν μετὰ τέκνων καὶ γυ-
 ναικῶν φθάσαι διαφυγόντας εἰς Μεσσηνίαν. ἐσώθη δὲ καὶ
 τῶν ποροβοηθουμένων καὶ μαχομένων τὸ πλῆθος· ὀλίγοι δὲ
 περὶ τὰ πασιν ἤλωσαν, ὧν ἔω Λυσανδρίδας καὶ Θεαρίδας,
 αἵφρες ἐνδοξοὶ καὶ δυνατοὶ μάλιστα τῶν Μεγαλοπολιτῶν.
 Διὰ καὶ λαβόντες αὐτοὺς δὴθις οἱ στρατιῶται τὰ Κλεομένη
 ποροσηγόν. ὁ δὲ Λυσανδρίδας ὡς εἶδε τὸν Κλεομένην πρό-
 ρωθεν αἰαβοήσας. Ἐξέρισσιν ἔω (εἶπεν) ὁ βασιλεὺς Λακε-
 δαιμονίων, ἔργον ἐπιδειξάμεναι τῶ πεπορομένου κάλλιον
 καὶ βασιλικώτατον, ἐνδοξοτάτω ἡμέραται. ὁ δὲ Κλεομένης
 ὑποποήσας αὐτὸ τὴν ἐντευξίν, Τί δὲ (εἶπεν) ὁ Λυσαν-
 δρίδα λέγεις; οὐ γὰρ δὴ που με τὴν πόλιν ὑμῖν ἀποδοῦμαι
 κελύσει; καὶ ὁ Λυσανδρίδας, Αὐτὸ μὲν (εἶπεν) λέγω, καὶ
 συμβουλεύω μὴ διαφθεῖραι πόλιν τηλικαύτην, ἀλλ'
 ἐμπλήσαι φίλων καὶ συμμάχων πιστῶν καὶ βεβαίων, ἀπο-
 δόντα Μεγαλοπολίταις τὴν πατρίδα, καὶ σωτήρα δήμου
 ἑσούτου ἠρομένου, μικρὸν οὖν ὁ Κλεομένης διασιωπήσας,
 Χαλεπὸν μὲν (εἶπεν) τῶ τὰ πιστοῖσι, νικῶν τὸ πορο
 δόξαν αἰετὸν μᾶλλον, ἢ τὸ λειπτερές, παρ' ἡμῖν. καὶ τῶτα
 εἰπὼν ἀπέστειλε τὸς αἵφρας εἰς Μεσσηνίαν, καὶ κήρυκε παρ'
 ἑαυτῶ τοῖς Μεγαλοπολίταις ἀποδοῦναι τὴν πόλιν, ὅτι τὰ
 συμμάχοις εἶναι καὶ φίλοις ἀποσάντας Ἀχαιῶν. οὕτω δὲ
 τῶ Κλεομένης ὀργώμονα καὶ φιλεῖν δεσπῶτα ποροτείναν-
 τος, οὐκ εἶασε τοῖς Μεγαλοπολίταις ὁ Φιλοποίμῳ ἐγκα-
 ταλιπεῖν τὴν πορο τοῖς Ἀχαιοῖς πιστῶν, ἀλλὰ κατηγοράν
 ὁ Κλεομένης ὡς οὐ ζητιῶντος ἀποδοῦναι τὴν πόλιν, ἀλλ'
 πορολαβεῖν τοῖς πολίταις, ὅς ἐβαλε τὸν Θεαρίδαν καὶ
 τὸν Λυσανδρίδαν ἐκ τῆς Μεσσηνίας. τὸς ἔω Φιλοποίμῳ ὁ
 ποροτῶσας ὑπερὸν Ἀχαιῶν, καὶ μεγίστην κτησάμενος ἐν τοῖς
 Ἑλλησι δόξαν, ὡς ἴδια πορο αὐτῶ γέγρασται. ἑσῶτων δὲ ἀ-
 παγγελθέντων ὁ Κλεομένης, τετηρηκῶς τὴν πόλιν ἀδικτον καὶ
 ἀκέραιον, ὥστε μηδὲνα λαθεῖν μηδὲ πούλαχισον λαβόντα,
 τότε ποροτῶσας ἑσῶτων καὶ ἀγρυπνήσας, τὰ μὲν χειμά-
 τα διήρπασεν, αἰφραῖστας ὁ καὶ γεσφῶσας ἀπέστειλεν εἰς Σπάρ-
 την· τῆς δὲ πόλεως τὰ πλῆστα καὶ μέγιστα μέρη κατὰ σκάφας
 καὶ διαφθεῖρας, ἀνέστρεψεν ἐπ' οἴκῳ, φοβοῦμενος τὸν Ἀν-
 τήγονον καὶ τοῖς Ἀχαιοῖς ἐποροσῶν τὸ ποροδὲν ἀπ' αὐτῶν ἐπί-
 χανον μὲν γὰρ ἐν Αἰγίῳ βουλίῳ ἔχοντες. ἐπεὶ δὲ Ἀρατος
 αἰαβῶσ ἐπὶ τὸ βῆμα, πολλῶν μὲν χρονον ἐκλαγέ, τὸν χλαμύ-
 δα γέμερος πορο τῶ ποροσῶπου· θαυμαζόντων δὲ καὶ λέγειν
 κελύοντων, εἶπεν ὅτι Μεγάλη πόλις ἀπόλωλεν ὑπὸ
 Κλεομένης ἢ μὲν οὖν σῶσδος δὴθις διελύθη, τῶν Ἀχαιῶν
 καταπλαγῆτων τὴν ὄξυτητα καὶ τὸ μέγεθος τῶ πάθος. ὁ δὲ
 Ἀντήγονος ἐπιχειρήσας βοηθεῖν, εἶτα βραδέως αὐτῶ τῆς δυνάμεως ἐκ τῶν χειμαδίων αἰσθῆσας, τῶ τὴν μὲν
 αὐθις ἐκέλευσε κατὰ χώρα μείνειν. αὐτὸς δὲ παρήλθεν εἰς Ἄργος, πολλοὺς ἔχων στρατιῶτας μὲν ἑαυτοῦ. Διὰ καὶ τὸ
 δάτερον ἐγχείρημα τῶ Κλεομένης ἐδόξε μὲν τιπολμῆσας ποροβόλως καὶ μαμικῶς, ἐποροσῶν δὲ μετὰ πολ-
 λῆς πορονοίας, ὡς φησι Πολύβιος. εἰδῶς γὰρ εἰς τὰ χειμάσδε διασπαρμένους ἐπὶ πόλιν (ὡς φησι) τοῖς Μακεδόνιας,
 καὶ τῶ

A maturavit Cleomenes irrumperere, ac prius quam
 sentirent Megalopolitani, fuit cum exercitu intra
 muros. Vbi tandem animaduerterunt ciues cla-
 dem, alii protinus in fugam effusi, quod præ ma-
 nibus esset rerum suarum, rapuerunt: alii corri-
 puerunt arma, globoque facto hostibus resistent-
 es & manum conferentes, illos quidem nequie-
 runt summouere, sed fugientibus ciuibus securi-
 tatem præbuerunt abeundi. Vnde non plus mille
 ibi relictæ fuere. Cæteri omnes præuerterunt vna
 cum coniugibus & liberis Messenem per fugere.
 Magna etiam pars illorum qui arma ceperant &
 prælium conseruerant, euaserunt incolumes. Pau-
 ci omnino in potestatem hostium venerunt: in
 quibus Lyfandridas & Thearidas, illustres viri &
 principes Megalopolitanorum. Quare captos hos
 extemplo attraxerunt milites ad Cleomenem. Lyfan-
 dridas, vt procul Cleomenem aspexit, alta voce,
 Licet tibi nunc, inquit, rex Lacedæmoniorum, o-
 pus edere quàm perpetratum maius & rege di-
 gnus, quod efficiat te clarissimū. Suspiciatus quid
 postularet, Cleomenes, Quid adfers, inquit, Ly-
 fandrída? Num urbem mihi suades vt vobis resti-
 tuam? Id ipsum dico & cōsulo, inquit ei Lyfandri-
 das, ne urbem tantam euertas: ve iū vt reddita Me-
 galopolitanis patria, tanti cōseruator populi, ami-
 cis eam sociisq; repleas fidis & firmis. Cleomenes
 quum paulisper subtriciisset, Difficile id, inquit, cre-
 ditu est: at vincat apud nos potius quod gloriosum
 sit quàm vtilitas. Ita fatus misit eos Messenem ad-
 iuncto suo nomine caduceatore, urbem Megalo-
 politanis offerens reddere, si relictis Achæis socie-
 tatem & amicitiam secum iunxissent. Eam Cleo-
 mene benignitatem & humanitatem offerente,
 nō permittit Megalopolitanos Philopœmen deici-
 scere ab Achæis: Cleomenem autem vociferans
 non querere vt urbem reddat, sed acquirat insu-
 per ciues, Thearidam & Lyfandridam Messene
 exegit. Hic est ille Philopœmen qui principatum
 post in Achæis tenuit, maximamq; quæ fuit apud
 Græcos gloriam, vt peculiariter de illo scripsimus.
 His renunciatis Cleomenes, qui urbem intactam
 conseruauerat & illam, vt ne minimam quidem
 rem quisquam clam furripuerit, tunc semel effera-
 tus & ira frendens, fortunas ciuiū in prædam con-
 cessit, signa & tabulas pictas Spartâ misit, vrbis plu-
 rimas & maximas partes solo æquauit ac prouit:
 inde domū se Antigoni & Achæorū metu recepit.
 Cæterū nihil illi mouerunt. Ægii enim consilium
 habebāt. Vt vero Aratus consensu suggestu faciē
 chlamyde integens diu fleuit: mirante autem cō-
 cione, atq; vt diceret conclamante, Megalopolis,
 inquit, a Cleomene euersa est: cōuentus eue stigio
 dissipatus est, Achæis celeritate & mole attonitis
 calamitatis. At Antigonus succurrere molitus,
 quū copiæ eius segnus ex hybernis mouerēt, im-
 perauit mox iis vt remanerent ibi: ipse Argos fre-
 quentibus comitatus militibus ingressus est. Vnde
 secūdus Cleomenis conatus habitus quidē est te-
 mere & furiose susceptus, verū magno consilio, vt
 Polybius est autor, gesta res fuit. Quū n. rescuisset
 in hyberna disperfos per vrbes, vt ait, Macedonas,
 F

Antigonum autem mercenariis militibus stipatum paucis, Argis cum amicis hyemē traducere: incursionē fecit in agrū Argolicū, reputās vel stimulatū rubore superatum iri ab se Antigonum, aut infamem apud Argiuos fore pugnā detrectantē. quod & euenit. Nā desolato per eum agro quū omnia ferrentur agerenturque, grauius ferentes Argiui obuertabantur vestibulo regis, & maledictis incessabant eū, clamantes vt dimicaret, aut imperio cederet præstantioribus. Antigonus verò, vt prudentē imperatorem decebat, temere periculū adire & missam facere securitatem, turpe, nō malē apud exteros audire, ducens, non est progressus ad prælium, sed perstitit in consiliis suis. At Cleomenes postquam signa admouit muris, omnibus impune fœdatis & cōculcatis retro recepit se. Paulo post nuntio iterū allato petere Antigōnū Tegeā, Laconiam vt inde incurfaret: properē raptō agmine Antigōnum alia via prætergressus, lucis principio ad portas Argiuorū populari campos conspectus est. Non tetundit, vt alii, falcibus & gladiis: sed perticis in rōphææ figuram effectis cecidit frumentum. ita velut per ludū in ducendo agmine segetē omnē nullo labore obtriuit corruptiq; Postquam tamen ventū ad Cyllarabin est, & subdere faces aggressi sunt gymnasio, obstitit: ostendens illa se Megalopoli iratē potius quam honestē designasse. Quum vero Antigonus primum Argos extemplo retro tetendisset, deinde montes & transitus stationibus omnes infedisset: nihil simulans laborare & floccipendere, caduceatores misit clauēs fani Iunonis petitū, vt sacris Deæ factis facefferet. Vbi illum ad eum modum derisit, atq; per dissimulantiam delusit, re diuina Iunoni sub templo clauso facta reduxit exercitum Phliunta: inde præsidio Ologunti deiecto, præter Orchomenon recepit se. Hinc non ciuibus modo spiritus & animos fecit, verum hostibus quoq; insignijs bello dux, dignusque qui res magnas tractaret, est habitus. quippe simul Macedonum vires & cunctos Peloponnesios regiumque ærarium sustinere vnus subsidio vrbis, ac non tantum intactam conseruare Laconiam, sed vltro illorum fines deformare, tantaque capere vrbes, haud vulgaris virtutis esse vel magnanimitatis videbatur. Verum qui pecuniam princeps rerum neruos appellauit, rei bellicæ potissimū respectu hoc videtur dixisse. Ac Demades iubentibus aliquando deduci & compleri naues Atheniensibus quum inopia pecuniæ laborarent, Panis confectio, inquit, prior est proreta. Memoratur etiam Archidamus ille priscus sub belli Peloponnesiaci exordium postulantibus sociis vt tributum certū indiceret, Bellum, respondisse, certum modū nō habet pabuli. Vt n. exercitati athletæ diuturnitate deprimunt & expugnant illos qui agiles sunt & artifices: ita Antigonus ingentibus viribus ad bellum insurgens cōficiebat & degrauabat sufficientem angustē & difficulter stipedium mercenariis, & ciuibus commeatum, Cleomenē. nam erat alioqui pro Cleomene tempus, reuocātibus Antigōnum negotiis domesticis. Barbari enim eo absente incurfabant & vastabant Macedonia

A καὶ τὸν Αἰτίγητον ἔ πολλὰς ἔχοντα μισθοφόρους, ἐπὶ Ἀργεῖαν, ἀφ' ἧς ἀφίκεται μὲν τὸ Φίλων, ἐπὶ δὲ εἰς τὴν Ἀργεῖαν, λογιζομένου ἢ δι' αἰσώλω τὸν Αἰτίγητον παροξυνθέντος ἐπικρατήσαν, ἢ μὴ τοιμήσαντα μάχεσθαι, ἀφ' ἧς ἀφίκεται πρὸς τὴν Ἀργεῖαν, ὃ καὶ συνέβη. ἀφ' ἧς ἀφίκεται γὰρ τῆς χώρας ὑπὸ αὐτῷ, καὶ πρῶτον ἀγρομέδων καὶ φεραμέδων, οἳ μὲν Ἀργεῖοι διατασσομένους, ἐπὶ τὰς θύρας ἐπεσφόντο τῷ βασιλεῖ, καὶ κατέβησαν, μάχεσθαι κελεύοντες, ἢ τοῖς κρείττοσιν ἐξίστασθαι τὴν ἡγεμονίαν. ὃ δ' Αἰτίγητος, ὡς εἶδε φρατῆρον ἐμφρονα, ὃ κινδυνώσασα τὸν ἀσφάλειαν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἀσφάλειαν, ἢ τὸ κακῶς ἀκούσασα τὸν ἀσφάλειαν, ἢ τὸν ἀσφάλειαν, οὐ παρέστη, ἀλλ' ἐπέμεινε ἐν τοῖς αὐτοῦ λογιζομένοις. ὃ δὲ Κλεομένης ἀφ' ἧς ἀφίκεται τῷ φρατῆρι πρὸς ἐλθῶν, καὶ κατέβησεν καὶ ἀλαμηνάμενος ἀδελφῶς, ἀειχρήσεν. ὁ δὲ γὰρ ὅτι ἔβησεν αὐτῶς εἰς Τεγεάν ἀκούσας παροξύνει τὸν Αἰτίγητον, ὡς ἐκείνην εἰς τὴν Λακωνικὴν ἐμβαλοῦντα, φρατῆρ τὴν φρατῆρ ἀλαμηνάμενος, καὶ καθ' ἐτέρας ὁδοῦς, παρελάσας, αἱ μὲν ἡμέρα πρὸς τὴν πόλιν τῆς Ἀργεῖων ἀνεφάνη πορθῶν τὸ πεδίον, καὶ τὸν σίτον οὐ κείρων (ὡς τὰ οἱ λοιποὶ) δρεπόμενος καὶ μαχίρας, ἀλλὰ κήλην ἐξύλοις μεγάλοις εἰς γῆμα ῥομφαίας ἀπειρασμένους, ὡς ἐπὶ παιδιᾷ χρωμένους ἐν τῷ πορθέσθαι σὺν μηδενὶ πόνῳ πρῶτα συγκατατείναι καὶ ἀφ' ἧς ἀφίκεται τὸν κερπὸν. ὡς μὲν τοῖς τῷ Κυλλάβαιν ἡμέροισι δ' ἡγεμονίαν, ἐπεχείρῃ πρὸς φεραμένους πῆρ, ἐκώλυσεν, ὡς καὶ τὸ ἐπὶ Μεγάλῃ πόλιν ὑπὸ ὀργῆς μεγάλῃ καλῶς αὐτῷ πεποραγμένων. τὸ δ' Αἰτίγητος πρὸς τὸν μὲν δὴ εἰς Ἀργεῖαν ἀναχωρήσαντος, ἐπέετα τὰ ὄρη καὶ τὰς ὑπερβολὰς πάσας φυλακῆς καταλαβόντος, ἀμελείην καὶ καταφροσίνην πρὸς τοῦ μῆδους, ἐπέμψε κήρυκας, τὰς κλείς ἀξίω τῷ Ἡραίου λαβεῖν, ὅπως ἀπαλλάτῃ τὴν θεῶν ἡσυχασίαν. ἔπειτα δὲ πάλιν καὶ κατεῖρων δισάμενος, καὶ τῇ θεῶν ἡσυχασίαν ὑπὸ τὸν νεῶν κελκυσίον, ἀπήγαγε εἰς Φλιουῖα τὸν φρατῆρον. ἐκείνην δ' οἱ φεραμένους ὃ ὀλοσσομένον ἐξελάσας, κατέβη τὸν ὄρχομενον οὐ μόνον τοῖς πολίταις φροσίνην καὶ θάρσος ἐμπροσθεν, ἀλλὰ καὶ τοῖς πολεμίοις αἰὲρ ἡγεμονικῶς δοκῶν εἶναι, καὶ ποραγμάτων μεγάλων ἀξίος. τὸ γὰρ ἐκ μίας πόλεως ὀρχομενον, ὁμοῦ τῇ Μακεδόνων δυνάμει, καὶ Πελοποννησίοις ἀπασιν καὶ χορηγία βασιλικῇ πολεμεῖν, καὶ μὴ μόνον ἀδικτὸν ἀφ' ἧς ἀφίκεται τὴν Λακωνικῇ, ἀλλὰ καὶ χεῖρον κακῶς ποιούσῃ τὴν ἐκείνων, καὶ πόλεις ἀερωῦντα τηλικαύτας, οὐ τῆς τυχεύσεως ἐδοκεῖ δεινότητος εἶναι καὶ μεγαλοφροσύνης. ἀλλ' ὁ ποραγμάτων πρὸς τὴν πόλιν, ὡς τῶν ποραγμάτων ποραγμάτων, εἰς τὰ τῷ πολέμου τὰ μέγιστα βλέψας, τὸ πρὸ εἰπεῖν εἴοικε. καὶ Δημάδης, τὰς τεύχεας μὲν κατέλειπε καὶ πληρωῖ ποτὲ τῶν Ἀθιναίων κελεύοντων, χεῖρα δὲ οὐκ ἐχόντων, Περσέων ὅστιν (ἐφ' ἧς ἀφίκεται τὸ φεραμένον. λέγει) δὲ καὶ Ἀρχίδαμος ὁ παλαιός, ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς Πελοποννησιακῆς πολέμου, κελεύοντων εἰς φεραμένον τῶν συμμέλων, αὐτὸν εἰπεῖν ὡς ὁ πόλεμος οὐ τεταγμένα σιτεῖται. καθάπερ γὰρ οἱ στωμασκηκῆτες ἀθλητῶν τῶν χεῖρον καταβαροῦσι καὶ καταγινέσονται τοῖς δρῦθμοις καὶ τεχνίταις, οὕτως ὁ Αἰτίγητος

και τότε δη πολεις αυτων Ιλυειων εμβεβληκει στρατος, υφ' ου πορθουμενοι μετεπεμποντο τον Αντιγονον οι Μακεδονες. και παρ' ολιγον, ει παρ' της μαχης σιωπησε αυτα πα χραματα κρημαδυναι παρ' αυτον, ων κρημαδεντων, διθεις αι απηλτε, μακρο χαρειν φρασας Αχαμοις. Αλλ' η πα μεγατα τω στραματων κεινουσα τα πα μικρον τυχη, τηλικυτιω απεδειξατο ροπιω καιροφ και δυναμιν, ωστε της μαχης εν Σελλασια ημομηνης, η τω Κλεομεινος αποβελκητος τω δυναμιν και τω πολιν, διθεις παρ' αχρηγοισιοι κηλουυτες τον Αντιγονον. ο και μαλιτα τω δυναμιν τω Κλεομεινος οικεοτεραν εποισεν. ει γδ ημερας δυο μονας επεσχε και παρηγαγε φυγομαχων, οση δυ' εδεησεν αυτω μαχης, Αλλ' εφ' οις ηβουλετο δηλαγη παρ' οις Αχαμοις, απελθοντων τω Μακεδονων εν δε, ωσπερ ειρηται, Αχαι τω αχρημαται εν τοις οπλοις ο παρ' ημερος, τω αχρημαται (ως Πολυβιος φησι) παρ' οισμειους απηλαπαξαοται, και θαυμαστον μη εν ταυ κινδυνω παροσχων εαυτον στρατηγον, εν θυμοις ο χρησαμηνος τοις πολιταις, ου μιν οση τω ξενων μεμπτωσ αγωνισαμηνων, τα εσπεω της οπλισεως και τα βαρβ της οπλικης φαλαγγος εβελθη. Φυλαρχος δε και προδοσιου γενεοται φησι τ' μαλιτα τω Κλεομεινω τα παραματα διεργασαμηνω. τω γδ Αντιγονω ο τοις Ιλυειοις και τοις Ακαρναιας εκπαρελθειν κρυφα κελδυσαντος, η κυκλωσαοται θατερον κερας εφ' ου τετραμενος ω Ευκλειδας ο τω Κλεομεινος αδελφος, ειπα τω δηλω οπι μαχη δυναμιν ενωπατησεν, απο σκεπησ θαρωων ο Κλεομεινος, ως ουδαμω τα οπλα τω Ιλυειων και τω Ακαρνωνων κητειδεν, εφοβηθη μη παρ' οισ τι τοιοτον αυτοις ο Αντιγονος κηρηται. καλεσας ο Δαμοτελη τον οπι της κρυφειας τεταμενον, οραν εκελδωε και ζητειν οπως εχ' (α και) νατου και κυκλω της παρ' αταξεως. τω ο Δαμοτελοισ (ω γδ, ως λεγεται, παρ' οισ χρημασιν παρ' αυτω διεφθαμενος) αμελειν εκεινων ει ποτος, ως καλωσ εχοντων, τοις ο σινυαποισιν εβενδυτας παρ' εχεν και τοις αμωσαοται, παρ' οισ, οπι τον Αντιγονον εχωρβ, και τη ρυμη τω παρ' αυτον Σαρπατων ωσαμηνος τω φαλαγγα τω Μακεδονων, οπι πιντε πουσαδισ. Αποχωρωτων εκβιαζομηνος και κηρατων, η κηλουσθησεν. ειπα τω παρ' τον Ευκλειδα απο θατερου κυκλωσθητων, οπισας και κηρατων τον κινδυων, Οίχη μοι φιλατατε αδελφε, (ειπεν) οίχη ημνασος ων, και πασι ζηλωτοσ Σαρπατων και γωαξιν αοιδιμος. ουτω δε τω παρ' τον Ευκλειδα αιαρεθητων, και τω εκειθεν ως εκραπω οπι φερεμενων, παρ' οισμηνος εραν τοις στρατωτασ, και μενειν οση επι πολωμωτασ, εσαξεν αυτον. αποθανειν δε και τω ξενων πολλουσ λεγροισ, και Λακεδαμονιουσ απορωτασ, πλην Αχαιοων, εξακισχιλιουσ οντασ. επει δε εις τω πολιν αφικετο, τοις μη απορωτησασι τω πολιτων φηνηει δεχεοται τον Αντιγονον, αυτοσ δε ειπεν, ειτε ζων ειτε αποθανων μελλοι τη Σπαρτη σινωισθη, τοτο παρ' αζειν. ορων δε τα γωαξιασ τοις μετ' αυτω πεφωροσι παρ' οισ φηροσασ, και δεχομενασ τα οπλα, και ποτον παρ' οισ φερεσασ, αυτοσ εισηληθε μη εις τω οικια τω εαυτω, της δε παροδοικης, ω ειχεν, ελθουρασ ουσαι εκ Μεγαλης πολεωσ ανηληρωσ μετα τ' η γωαξιασ πελωτω, ως ειησο, παρ' οισουσ και βουλομηνος απο στρατειασ ηκροτα παρ' οισ φησεν, ουτε κηρατω κημηνωσ,

A Tunc vero etiam superioribus regionibus ingressus Illyriorum exercitus eruperat, a quibus vastati acciverunt Macedones Antigonum. Quod si aliquantisper ante praelium haec litterae allatae ad eum essent, extemplo abscefferat, ac diu Achaeis salutem dixerat. Sed quae res maximas puncto decernit fortuna, tantum edidit temporis momentum atque vim, ut quum depugnatum ad Sellasiam esset, Cleomenes vero exercitu & vi be exutus, superuenerint statim qui retraherent Antigonum. quod quidem imprimis fortunam effecit Cleomenis miserabiliorē. nam biduum modò si protraxisset, & vitabundus praelium prolataisset: nihil esset ei pugnae opus, sed quibus voluisset legibus pacem Macedonem digressio esset cum Achaëis pactus. Nunc, sicut retulimus, dum ob rei pecuniariae angustias omnia in armis ponit, coactus est xx. millibus, ut Polybius tradit, signa cum xxx. millibus conferre. Qui quum mirificum se praebuisset in discrimine ducem, & civibus usus impigeris esset, & vero haud ignauiter certassent mercenarii: armaturae modo & potere graui phalangis impulsus est. Proditionem quoque ait Phylarchus adhibitam, quae Cleomeni potissimum intulit cladem. siquidem quum Illyrios & Acarnanas clam Antigonum circuire, & circumfundere alterum cornu quod frater Cleomenis ducebat Euclidas, praecipisset: mox ceteras copias ad praelium instrueret: contemplans ex specula Cleomenes, ut nusquam conspexit Illyriorum & Acarnanum signa, metuit ne qua illis Antigonum ad talem machinam vteretur. accitum Damotelem, qui insidiis curandis praefectus erat, animaduertente imperauit & speculari quid a tergo & in ambitu aciei ageretur. Quum Damoteles (quippe fama est eum pecunia ante ab Antigono redemptum fuisse) dixisset ut nihil laboraret de illis, recte ea habere, sed intentus esset in eos quos in fronte obiectos haberet, atque hos profligaret: habita ei fide, mouit in Antigonum, atque impressione Spartiatarum, quos circa se habebat, impulit Macedonum phalangem, referentibusque pedem ferme ad quinque stadia victor institit, ut eos premens. Inde Euclida ab altero cornu circumuento, resistens, & conspicuus periculum eius, Actum de te charissime frater, inquit, actum est vir strenue, Spartiatarumque filiis praeclarum exemplum, & mulieribus celebris. Ita interfecto Euclida, atque hostibus inde, qui illum fuderant, inferentibus se in suum cornu: perculsos milites cernens, & fugam respectantes, seruauit seipsum. Multos cecidisse mercenarios milites ferunt, & demptis ducentis cunctos Lacedaemonios, qui sex millia fuerant. Postquam ad urbem venit, monuit occurrentes ciues ut reciperent Antigonum. Ego, inquit, siue vita mea siue mors profutura reipub. est, eam ad id accommodabo. Mulieres autem videns concurrentes ad eos qui fugam suam fuerant comitati, armaque eis dementes, & potum offerentes: ipse domum suam ingressus est. Quum puella, quam Megalopoli ingenuam abduxerat, & post uxoris obitu habebat, eum more suo exciperet, velletque regressum a bello curare: neque bibere siti afflictus, neque sedere defatigatus sustinuit,

sed ut erat armatus, columnæ vni manu obliqua
 admota ac capite in cubitū inclinato quum pau-
 lisper corpus quieti dedisset, atq; omnia cōsilia a-
 nimo volutasset, Gythium cum amicis contēdit.
 ibi conscēderunt ad id ipsum preparata nauigia,
 solueruntq; inde. Urbem Antigonus, simulatque
 signa admouit, accepit in potestātē. In Lacedæ-
 monios vero consuluit clemēter, neq; Spartæ di-
 gnitatē habuit ludibrio, neq; ei insultauit: verum
 legibus & repub. illis reddita & sacro diis facta, re-
 cessit tertio die, quū graue bellum accepisset Ma-
 cedoniz illatum, & vastari à barbaris fines suos. Iā
 morbus quoq; tentabat eum, in grauē tabem &
 destillationē erumpens violētā. non succubuit
 tamen huic malo: cæterum hæctenus restitit ad
 tuenda domestica, vt in maxima victoria atq; in-
 genti barbarorum strage expiraret gloriosē. vt ve-
 rissimile est & perhibet Phylarchus, vociferationi-
 bus in prælio pulmonē dirupit. In ludis narrabant
 clamantem præ lætitia post victoriam, O fau-
 stum diem, vim sanguinis effudisse atq; acri febre
 correptum expirasse. Hæctenus de Antigono. At
 Cleomenes ex Cythæra velis factis aliam tenuit
 insulam Ægialiam. Inde Cyrenas transmiffu-
 rum vnus ex amicis Therycion nomine, vir qui
 in factis semper animo fuerat ingenti, verbisque
 celsus ac gloriosus, remotis arbitris affatus est,
 Pulcherrimam, inquit, mortem rex in acie ami-
 fimus: quanuis omnes audiuerant nos iactantes
 non fore vt regem Spartiatarum Antigonus nisi
 mortuum transcenderet. Nunc secunda nobis
 gloria & virtute offertur. Quò temere nauiga-
 mus? Quid propinquam refugimus, & quærimus
 longinquam? Nam si fœdum non est Philippi &
 Alexandri successoribus posteros Herculis ser-
 uire, longam navigationem lucrificiamus, atque
 in fidem nos tradamus Antigoni, quem oportet
 tanto excellere Ptolemæo, quanto Ægyptiis
 Macedonas. Quòd si parere his à quibus victi ar-
 mis sumus, indignum putamus: quid eum qui
 non vicit, constituimus nobis dominum, vt pro
 vno duobus videamur deteriores: qui fugimus
 Antigonum, & Ptolemæo assentiamur? An profi-
 cisci te in Ægyptum dicemus matris gratia? E-
 ni nuero egregium ei & præclarum sis spectacu-
 lum, ostendenti Ptolemæi vxoribus captiuum
 ex rege & exulem filium. Non quandiu gladio-
 rum nostrorum adhuc arbitrium & Laconiam
 habemus in conspectu, hic nosmet ipsi hac for-
 tuna expediemus atque ad illos qui apud Sella-
 siam pro Sparta occubuerē, nos purgabimus:
 potius quam in Ægypto desideamus, interro-
 gantes quem Antigonus Lacedæmone satrapam
 reliquerit? Sic facto Therycioni respondit Cleo-
 menes, Quod in rebus mortalium est facilli-
 mum, scelestē, & omnibus promptissimum, ca-
 ptando, vitam finire, existimas esse te fortem, quū
 fugam cōsciscas priore fœdiorem? Nam hostibus
 cesserunt iam & nobis præstantiores, vel fortuna
 titubantes vel oppressi numero: qui verò labo-
 ribus & ærumnis, vel præconiis & probris ho-
 minum fatiscit, is à sua ipsius superatur prauit-
 ate. Debet enim consulta mors non fuga esse
 actionum, sed actio. siquidem deforme est si-
 bi soli viuere & mori: quo tu nunc nos vocas,

A δὴ ὡς ἄρ' ἐτύχαιε πῶρα κλισμῶς τ' κίονων πνίτῳ χεῖ-
 ρα παρὰ βλάτων πλαγίαι, καὶ τὸ πρὸσωπον ἐπὶ τὸν πῆχυον
 ἐπιπέσει, καὶ χρόνον οὐ πολὺν Διφραπαυσάμηνος ὁ σῶ-
 μα, καὶ τῆς Διφραπῆς ἀπειραμῶν ἀπὸ τῶν τούτων λογισμῶν,
 ὡρμησε μὲν τ' φίλων εἰς τὸ Γυθιον. κακίην ὀπιβαίτες ἐπὶ
 αὐτὸ τοῦτο παρεσκόλασάντων πλοίων, ἀνέχθησαν. ὁ δὲ Ἀν-
 τῆγονος δὲ ἐφ' ἑδδὸν ὄρα λαβῶν τὴν πόλιν, καὶ χρησάμενος
 τοῖς Λακεδαιμονίοις φιλαδρόπως, καὶ ὁ ἀξίωμα τῆς
 Σπάρτης οὐ φοροπληκίσας, οὐδὲ ἐνυβρίσας, ἀλλὰ καὶ νό-
 μοις καὶ πολιτείαις ἀποδοῦς, καὶ τοῖς θεοῖς θύσας, ἀνεχώρη-
 σεν ἡμέρᾳ τρίτῃ, πυλόμενος ἐν Μακεδονίᾳ πολὺν πολεμὸν
 εἶναι, καὶ πορθεῖσθαι τὴν χώραν ὑπὸ τῶν βαρβάρων. ἤδη δὲ
 καὶ τὸ νόσημα κατεῖχεν αὐτὸν, εἰς φθίσην ἐκβεβηκὸς ἰσχυρῶν
 καὶ κατάρροισι, σιωπῆτον. οὐ μὲν ἀπέπειν, ἀλλ' αἰτήρκεσθαι
 πρὸς τὸς οἰκείους ἀγωνάς, ὅσων ἐπὶ νίκη μεγίστη καὶ φόνῳ
 πλείω τῶν βαρβάρων δικλείεσθαι ἀποθανεῖν ὡς μὲν εἰ-
 κὸς ἐστὶ καὶ λέγουσιν οἱ περὶ Φύλαρχον, αὐτῆ τῆ περὶ τὸν
 ἀγῶνα κεραιγῆ τὸ σῶμα παρὰ σαυρῆζας ἐν δὲ ταῖς χολαῖς
 ἦν ἀκρῶν ὅτι βοῶν μὲν πῶν νίκῳ ὑπὸ χάρας, ὡς καλῆς
 ἡμέρας, πλήθος αἵματος ἀνήγαγε, καὶ πυρῆζας σιωπῆτως, ἐ-
 τελευτήσῃ. ταῦτα μὲν τὰ περὶ Ἀντίγονον. Κλεομένης δὲ,
 πλέων ἀπὸ Κυθήρων, εἰς ἴησον ἐτέραν Αἰγιαλίαν κατέσχευεν.
 ὅθεν εἰς Κυρηνίαν περανοῦσθαι μέλλοντος αὐτῶν, τ' φίλων εἰς,
 ὄνομα Θηρυκίων, αἰὲρ πρὸς τε τὰς παρὰ ξείνους φρονηματι
 κεχρημῶς μεγάλα, καὶ πῶς λέγουσι γερωνῶς τις ὑψηλὸς
 αἰεὶ καὶ μεγάλαινος, ἐπιτυχὸν αὐτῶν κατ' ἰδίαν, τὸν μὲν
 κέκλιτον (εἶπεν) ὡς βασιλεῦς, θάνατον, ἐπὶ τῆ μάχῃ παρη-
 κέμεθα. καίτοι πρῶτες ἠκούσασιν ἡμῶν λεγόντων ὡς οὐχ
 ὑπερβήσεται τὸν βασιλεῦς τῶν Σπαρτιατῶν Ἀντίγονος, εἰ
 μὴ νεκρὸν. ὁ δὲ δὴ δεύτερος δόξῃ καὶ ἀρετῇ νῦν παρέστιν ἡμῖν. ποῖ
 D πλέονα ἀλογίως; ἀποφύζοντες ἐπὶ τὸν ὄνα, καὶ μακρῶς
 διώκοντες; εἰ γὰρ οὐκ ἀσχερὸν ἐστὶν δουλεύειν τοῖς ἀπὸ Φιλίπ-
 που καὶ Ἀλεξάνδρου τῶν ἀφ' Ἡρακλείδους. πλοῦν πολὺν
 κερδαίνοντα, Ἀντιγόνα παρὰ δόντες ἑαυτῶν, ὃν εἰκὸς ἐστὶ
 Πτολεμαῖος Διφραφῆν, ὅσον Αἰγυπτίων Μακεδόνων. εἰ δὲ
 ὑφ' ὧν κερατήμηται τοῖς ὀπλοῖς, οὐκ ἀξιοῦντα ἀρχεσθαι, τί
 τὸν μὴ νενικηκῶτα, δεασθῆναι ποιούμεν αὐτῶν; ἵνα αὐτῶν
 δυοῖν κακίους φαιδῆται, Ἀντίγονον μὲν φεύζοντες. Ππλε-
 μῶν ὃ χολακδόντες; ἢ Διφραπῆν μητέρα φησὶν εἰς Αἰ-
 γυπτιὸν ἦκειν; καλὸν μὲν δὲ αὐτῆ θάματα γενεοῖ καὶ ζηλωτῶν, ἐ-
 E πιδέκνυμένη τ' Πτολεμαῖος γινώσκῃν ἀχμαλώτων, ἐκ βα-
 σιλέως καὶ Φυράδα τ' ὑόν. ἔχῃ ἕως ἐπὶ τῶν ἰδίων ξιφῶν ἀρχο-
 μέν, καὶ τ' Λακωνικὴν ἀφοραμένη, ἐπὶ ταῦτα τ' τύχης ἀπαλ-
 λάξαντες ἑαυτῶν, ἀπολογησόμεθα πῶς ἐν Σέλλασι κει-
 μένοις ὑπερ τ' Σπάρτης; ἀλλ' ἐν Αἰγυπτίᾳ κερδαίνόμεθα,
 πτωχὰ νόμοι ἴνα τῆς Λακεδαιμονίας σαβασίῳ Ἀντίγονος
 ἀπολέλοιπεν; τοιαῦτα ἔθθηρξίονος εἰπόντος, Κλεομένης
 ἀπεκρίνατο, τῶν ἀνθρωπίνων ὁ ῥᾶσον, ὡς ποιηρῶ, καὶ πᾶσιν ἐ-
 ποιμῶτα πῶν διώκων, ἀποθανεῖν, ἀμάρτος εἶναι δοκεῖς, φεύζον ἀ-
 χίονα φυγῆν τ' παρὰ πρῶτον; πολεμίοις μὲν γὰρ ἐπέδωκεν ἤδη
 F καὶ κρείττονας ἡμῶν, ἢ τύχη σφαλέντες, ἢ βιασθέντες ὑπὸ
 πλῆθους. ὁ δὲ πρὸς πόνους καὶ ταλαιπωρίας, ἢ δόξας καὶ
 ἴσους ἀφ' ἑρῶτων ἀπαγορεύων, ἠπῶται τῆς ἑαυτοῦ μαλα-
 κίας. δεῖ γὰρ τὸν αὐθαίρετον θάνατον, οὐφυγῆν εἶναι παρὰ
 ξείνων, ἀλλὰ παρὰ ξείνων. ἀσχερὸν γὰρ ζῆν μόνους ἑαυτοῖς καὶ ἀποθνήσκειν ἐφ' ὃ νῦν σὺ παρὰ κλειῖς ἡμᾶς,

" αὐτῶν ἀπαλλαγῆναι τῶν παρόντων, καλὸν δὲ δοῦναι ἑαυτῶν
 " χεῖριστον ἄλλο ἀγαθὸν ἰσχυρῶς. ἐγὼ δὲ καὶ σε καὶ ἑμαυτὸν
 " εἰ μὴ δεινὸν ἔσθ' ὑπὸ τῆς πατρὸς ἐλπίδας μὴ καταλι-
 " πεῖν ὅπου δὲ αὐτῶν ἐκείνων καταλείπωσι, ῥᾶτα βουλο-
 " μένοις ἀποθανεῖν ὑπάρξει. πρὸς ταῦτα Θηρυκίων οὐδὲν
 αὐτεπιπῶν, ὅτε πρῶτον ἔρχετο ἀποστῆναι τῷ Κλεομένει,
 ἐκτραπόμενος πρὸς τὸν ἀγιάλῳ, ἔσφαξεν ἑαυτὸν. ὁ δὲ
 Κλεομένης ἀπὸ τῶν ἀγιάλων ἀναστρεφόμενος, τῇ Λιβύῃ πρὸς ἑ-
 βαλεῖα καὶ ἀπὸ τῆς βασιλικῆς πρὸς ἀπεμπόμενος, ἦκεν εἰς
 Αἰγύπτου ἀσπίδα ὀφθαλμοῦ τῷ Πτολεμαίῳ, κατ' ἄρξας μὲν
 εὐτυχῶς κριτικῶς φιλαθροῦ καὶ μετεῖς πρὸς αὐτὸν ἐπι-
 δὲ γνώμης διδοῦς πείθειν, αὐτὸν ἐφάμετο ἔμφρων, καὶ τὸ καθ'
 ἡμέραν ὁμιλίας αὐτῷ ὁ Λακωνικὸν καὶ ἀφελὲς τὴν χάριν
 ἐλθέμενον εἶχε, καὶ τὴν ἑβραϊκὴν οὐδαμῶς κατασχόντων, ἔδδ'
 καὶ μπόμους ὑπὸ τῆς τύχης, τῶν πρὸς ἡδονὴν καὶ χαλα-
 ρείαν ἀγαθῶν πιθανώτερος ἐφάμετο, πολλὴ μὲν αἰ-
 δῶς καὶ μετάνοια τὸν Πτολεμαῖον εἶχεν, ἀδρόν ἀμελήσαν-
 τα ποιούτου, καὶ πρὸς ἡδονὴν τῷ Αἰγύπτῳ, δόξαν ἅμα κε-
 κτημένῳ τῆς αὐτοῦ καὶ δυνάμιν ἀναλαμβάνων δὲ πι-
 μῆς καὶ φιλοφροσύναις τὸν Κλεομένει, παρεπαύρηνεν, ὡς
 μὲν ἑῶν ἐπιχειρημάτων ἀποτελέων αὐτὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα,
 καὶ καὶ τῶν εἰς τὴν βασιλείαν. ἐδίδου δὲ καὶ σὺν ταῖς
 αὐτῶν, πᾶσα καὶ εἰς τὴν ἀλάτῃ καὶ ἑκαστὸν ἐμαυτὸν ἀφ'
 ὧ ἐκείνος αὐτὸν καὶ τοὺς φίλους ὑπελῶς καὶ σωφρονῶς διοι-
 κῶν, τὰ πλεῖστα κατανήλικεν εἰς φιλαθροῦ καὶ μετα-
 δόσης τῶν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος εἰς Αἴγυπτον ἐκ πεπρωμένων.
 ὁ μὲν οὖν πρὸς ἡδονὴν Πτολεμαῖος, πρὸς ἐκτελέσει τῶν
 Κλεομένει τὴν ἐκπεμψίν, ἐτελεύτησε. τὸ δὲ βασιλείας ὑ-
 θὺς εἰς πολλὰ ἀσέλγεια καὶ παρρησία καὶ γυναικωχεσία
 ἐμπεσούσης, ἡμελεῖτο καὶ τὰ τῶν Κλεομένους, ὁ μὲν γὰρ βα-
 σιλεὺς αὐτὸς οὕτω διέφθαρτο τὴν ψυχὴν ὑπὸ γυναικῶν
 καὶ πότων, ὥστε, ὅποτε ἠέροι μέλισσα καὶ σπουδαγῶτατος αὐτοῦ
 ἦροιο, τὴν ἑαυτῶν τελεῖν, καὶ τὴν μπόρον ἔχον ἐν τοῖς βασιλείοις
 ἀγείρειν, τὰ δὲ μέγιστα τῆς ἀρχῆς παράγματ' αὐτοῦ διοικεῖν Ἀ-
 γαθὸν κλέαν τὴν ἐραμείαν τῆς βασιλείας, καὶ τὴν ταύτης
 μητέρα, καὶ πορνοδόχοι Οἰναίθην. ὁ μὲν δὲ οὐδ' ἔδδ'ε τις
 ἐν ἀρχῇ καὶ τῶν Κλεομένους χρεία γερνέειν. δεδιὼς γὰρ
 Μάγας τὸν ἀδελφὸν Πτολεμαῖος, ὡς ἰσχύοντα ἀπὸ τῆς
 μητρὸς ἐν τῷ στρατιωτικῷ, τὸν Κλεομένει πρὸς ἐλαττω-
 νε, καὶ μετεδίδου τῶν ἀπορρήτων συνεδρίων, βουλόμενος
 αἰελεῖν τὸν ἀδελφόν. ὁ δὲ, καὶ πρὸ ἀπρόπτων τούτου πρᾶξιεν
 κελθόντων, μόνος ἀπηγέρουσεν, εἰπὼν ὡς μάλλον (εἰδω-
 τὸν ἴω) ἔδει φύσασθαι τῷ βασιλεῖ πλείονας ἀδελφούς, πρὸς
 ἀσφάλειαν καὶ ἀγαθὸν μὲν τῶν ἀγαθῶν. Σωσίου δὲ
 τῶν πλείων τοῖς ἐν φίλοις διωαμῶν φήσαστος ὅτι εἴ
 τὰ τῶν μισθόφορων αὐτοῖς βέβαια, τῶν Μάγας ζῆντος, ἀμε-
 λεῖν ἐκέλευεν ὁ Κλεομένης, ἕνεκά γε τούτου, πλείους γὰρ ἢ
 πελοποννησίους τῶν ξένων εἴη Πελοποννησίους, πρὸς ἑλπίδας αὐ-
 τῶν καὶ μόνον νόση. πρὸς ἡμῶς μὲν τῶν ὀπλων παρεσα-
 μένους. ὅτι ὁ λόγος τότε μὲν οὐ σμικρὸν τῶν Κλεομένει καὶ
 πῆσιν ὑποίας καὶ δόκησιν ἰσχύος πρὸς ἑλπίδας. ὕστερον δὲ τῶν
 Πτολεμαίου, τῆς ἀδελφείας ὀπιτείουσης τὴν δειλίαν, καὶ
 κατὰ πρὸ εἴωθεν, ἐν τῷ μηδὲν φρονεῖν, τὸ πᾶντα δεδι-
 κέναι καὶ πᾶσι ἀπτεῖν ἀσφάλας ἀποδοκίμως εἴη, φοβερὸν ἐποίει τὸν Κλεομένει τοῖς ἀυλικῶν, ὡς ἰσχύοντα
 πρὸς τοῖς ξένοις. καὶ πολλῶν ἴω ἀχρεῖν λεγόντων ὅτι οὐδ' ὁ λέων ἐν πύτοις τοῖς πρὸς ἀπίστους ἀνατρέφεται.

ergo. Palmer.

lorator. Palmer.

A qui presenti fortuna properas expedire te, ne
 quicquam egregie aut vtiliter efficis aliud. Ego
 vero & te & me existimo non debere spem dese-
 rere patriæ seruiendi, vbi nos illa deseret: facilli-
 mē emori, vbi voluerimus, licebit. Nihil ad hæc
 respondit Therycion: verum vt primum op-
 portunitatem habuit à Cleomene digrediendi,
 deflexit per littus, ibique semet ipse confodit.
 Cleomenes postquam soluit ex Ægialia, Afri-
 cam appulit: deductusque à ministris regiis per-
 uenit Alexandriam. Initio aduentus sui Ptole-
B mæum sic satis humanum & benignum erga se
 expertus est. Vt vero consilii dato documento
 vir prudens habitus est, & quotidianæ eius con-
 suetudinis Laconica simplicitas vrbantate in-
 genua fuit condita, neque nobilitatem vsquam
 fœdans, neque fortuna inflexus, blandientibus
 & adulantibus fuit Ptolemæo gratior: magna
 cepit eum verecundia poenitentiaque quod ta-
 lem virum neglexisset, & euerti permisisset ab
 Antigono, vnde pariter tantam gloriam & o-
 pes comparasset. Itaque honoribus & beneuolen-
 tia complectens Cleomenem, spem fecit cum
 nauibus & pecunia remissurum eum se in Græ-
 ciam, atque in regnum repositurum. Attribuit
C etiam ei annua vigintiquatuor talenta: quibus
 ille se & amicos frugaliter ac modicè tolerabat,
 & reliqua in beneficentiam & munificentiam
 impendebat erga illos qui Græcia extorres in Aeg-
 yptum se contulerant. At senior Ptolemæus
 prius quàm præstitisset ei quæ ad restitutionem
 pertinebant, decessit. Mox regno in multam la-
 sciuiam, vinolentiam, & fœminarum arbitrium
 delapso, postmissum est & Cleomenis negotium.
 quippe vsque eò rex ipse effœminatus iustis &
 vino erat, vt vbi sobrius magis & sedulus erat
D solito, ludos celebraret, sacrificaret, cum tym-
 pano circumcurfaret: dum interim præcipua re-
 gni negotia amica eius Agathoclia eiusque ma-
 ter & leno OEnanthes procurarent. Attamen
 apparet primò aliquem vsum Cleomenis fuisse.
 nam fratrem Ptolemæus Magan, qui per ma-
 trem apud milites pollebat, formidans, Cleome-
 nem asciuit atque arcanis adhibuit consiliis, de-
 liberans fratrem de medio tollere. Cæterum
 Cleomenes, licet assentientibus omnibus, deter-
 ruit eum, plures ferens, si fieri posset, gignendos
 regi fratres esse ad regni securitatem & perpetui-
 tatem. Quum vero Sosibius, cuius maxima in-
 ter amicos regis erat autoritas, fidem diceret
E mercenariorum militum, quàm diu viueret
 Magas, non fore ipsis firmam: respondit Cleo-
 menes, quod ad id attineret, vt securi essent. Plus
 enim tria millia ex mercenariis Peloponnesios
 esse sui studiosos: qui, si annuisset modò, promptè
 aduolaturi essent cum armis. Hęc oratio non
 modicam in presentia Cleomeni & fidem in re-
 gem beneuolentiæ & opinionem autoritatis pe-
 perit. Post imbecillitate Ptolemæi timiditatem
 intendente, & quum omnia formidare omnibusq;
F diffidere, vt solet vbi nulla est mens, tutissimū ef-
 se videretur, Cleomenē reddidit aulicis, quòd va-
 leret apud illos, formidolotum: multosq; audires
 qui dicerent versari hunc inter oues leonem.

nam reuera eos mores pra se ferebat, in regia tacite limis intuens, & quae agerentur spectans. Ergo spem petendi naues & milites deposuit. Accipiens autem defunctum Antigonum esse, implicatos bello Aetolico Achaos, ac res praesentiam suam flagitare, Peloponneso tumulu & diffidio agitata, petiit solus vt cum amicis dimitteretur: verum neminem flexit, rege non vacante ei, sed iustis tripudiisque & comissionibus immerito. Ille vero qui omnia regebat, omnibus moderabatur Sosibius, si retineretur contra animi sententiam, grauem Cleomenem ducebat esse & formidabilem: sin dimissus esset, audacem virum & inquietum, & regni spectatorem agrotantis. Neque enim demulcebant eum munera, sed sicut Apin, quanquam laute & opipare victit, naturalis vitae tamen liberorum cursum & subsultuam desiderium tenet, ac clare ostendit moleste ferre se in sacerdotis manibus moram: ita ille nullis capiebatur deliciis.

At charo peñore tabem, sicut Achilles,

Traxit ibi residens, aciem bellumque situit.

Quum in hoc esset statu, appulit Alexandriam Messenius Nicagoras: hic oderat Cleomenem, in specie tamen pro amico gerebat se. Prædium ei aliquando amicum vendiderat: cuius premium ille vel ob inopiam pecuniæ, vel per occupationes, atque bellis impeditus, non dissoluerat. Hunc igitur è nauì oneraria tunc egredientem Cleomenes videns, (nam forte deambulabat in crepidine littoris) diligenter salutauit eum, & quae de re in Ægyptum venisset percunctatus est. Quum Nicagoras, comiter salute reddita, equos bellatores regi se insignes diceret adducere: Mallem, inquit, sambucifrias & cinædos. nam hæc rex nunc moratur imprimis. Nicagoras in præsentia quidem arrisit: paucis verò post diebus mentione illata apud Cleomenem fundi, tunc eentè orauit eum vt numeraret precium, non facturus vt illum obrunderet nisi in distrahendis mercibus satis magnam iacturam fecisset. Vbi Cleomenes ostendit nihil sibi ex donis regis superesse, offensus Nicagoras denudat Cleomenis dictenta Sosibio. Hanc ille ansam accepit lubens. Cæterum regem maiori de causa querens irritare, induxit Nicagoram vt epistolam aduersus Cleomenem regi scriptam relinqueret, statuisse illu, si naues & milites ab ipso accepisset, Cyrenas occupare. Ac Nicagoras quidè his scriptis literis vela fecit. Quu Sosibius triduo post obtulisset Ptolemao quasi modo sibi reddita epistolam, atq; adolescentem insulamasset: visum est in amplis adibus Cleomenè recludere, præbitoq; reliquo confimili cultu arcere exitu. Erant hæc acerba Cleomeni, sed infestiores in futurum spem concepit ex huiuscemodi causa: Ptolemaus Chrysermi filius, regis amicus, appellauerat semper Cleomenem benigne, vni que inter eos & libera mutuo colloquia intercedebant. Hic tunc petentem adiit Cleomenem, lenique oratione suspicionem eleuauit, & regem excusauit. Digrediens rursus ex adibus, quum prosequentem a tergo vsque ad ostium Cleomenem non animaduertisset:

ήθά τις τω ηρχεν αὐτίς καί παρησία πρὸς δαίμονι. οὗτ' ἐν τότε τῷ Κλεομένους δεηθέντος εἰλθεῖν πρὸς αὐτόν, ἤλθε μὲν καὶ διὰ λέξθη μέτρια, ὃ ὑποπότιον ἐζάρων, καὶ πρὸς τὸ βασιλέως ἀπολογούμενος ἀπικὼν ἤ παλιν ἐκ τῆς εἰτίας, καὶ μὴ πρὸς τοῦ ἀεὶ τῆς θυρῶν ἐπαχυλοδούσα τὸν Κλεομένει πικρῶς ἐπέτημισε πῶς φύλαξιν,

A τὰ γὰρ οὐκ οἶον τοῖσι διέφαιεν ἡθὸς ἐν τοῖς βασιλικῶν, ἀποβλέπων ἀτρέμα καὶ ἐλοισσῶν τὰ πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ ἰδὼν αὐτῶν καὶ κρατεῖται ἀπείπε' πῶν τὸν οὐρανόν. δὲ τὸν ἀντὶ τὸν ἄνθρωπον, Αἰτωλικῶν ἡ πολέμου συμπεπλέχθαι τοῖς Ἀχαιοῖς, τὰ δὲ πρὸς τὸν οὐρανόν καὶ τὸν οὐρανόν ἐκείνο, ἐπὶ παραχρῆ καὶ ἀδυστασίως τῆς Πελοποννήσου γενομένης, ἡζίου μὲν μόνος δῶκε λαβὴν μετὰ τὸ φίλων, ἐπειθε δὲ ὁ δῶνα, τῶ μὲν βασιλέως ὄρα εἰσακούοντος, ἀλλὰ ἐν γυμνασίῳ καὶ ἡσίοις καὶ κήμοις σιωπῶντος ἑαυτόν. ὁ δὲ τῆς ὄλων πρὸς εὐρηκῶς καὶ πρὸς βουλόων Σωσίβιος, μῦθοντα μὲν τὸν

B Κλεομένει τὸν γῶνίω, ἠγάπη δὲ μεταχειρίζον ἐπὶ καὶ φοβερῶν, ἀφέντα δὲ, πολυηθὸν ἀνδρα καὶ μεγαλοπρεπῆ γμονα, καὶ τὸ βασιλείας ἰσοσύνης κατὰ τὴν γεσημένον. ὅθεν γὰρ αἰδωρεαί κατεπράονον αὐτόν, ἀλλ' ὡσὰρ τὸ Ἀπὶ ἐν ἀφρόνοις διατάξιον καὶ τρυφῶν δικουῶτα, τῶ καὶ φύσιν βίου καὶ δρόμον ἀφέντων καὶ οὐκ ἵκταν ἡμερῶν ἔχε, καὶ δὴ λὸς ἐστὶ δὲ ἀκαταχρῆται τῶ ἐπὶ τῆς χερσὶ τῆς ἱερέως Ἀρατεβίω, οὕτως ἐκείνον ὁ δὲ ἡρεσκὲ τῆς μαλθακῶν, ἀλλὰ φθινύθηκε φίλων κῆρ, ὡσὰρ Ἀχιλλεύς, Αὔθιδιων, πθεε- ο

C τῶν πρὸς γματῶν, ἀφικνεῖται Νικαγόρας ὁ Μεσσηνίος εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἀπὸ μισθῶ μὲν τὸ Κλεομένει, πρὸς ποῖς - u. Polyb. 5. v. Palmer μῦθος δὲ φίλος ἐπὶ χροῖον δὲ ποτε καλὸν αὐτὰ πεπρασ- κάως, δὲ ἀποείρη (ὁμοί) καὶ δὲ ἀχολίας (ὡς εἶπε) καὶ ἀφῶ πολέμοις ὄρα ἀπειληφῶς τὸ δεξυεῖον. τῶ τῶ οὐκ ἐκβα- νοντα τὸτε τῆς ὀλκαδὸς ἰδὼν ὁ Κλεομένης, (ἐπιχε γὰρ ἐν τῇ κρηπίδι τῶ λιμῆος ἀρεπατῶν) ἠπαύξετο ἀφορμῶς, καὶ πῶ αὐτόν εἰς Αἴγυπτον ἀγγεῖ πρὸς τῶ πρῶτα, τῶ ἡ Νικα- γόρου φιλοφροῦως ἀνταναζόμενος, καὶ φησάντος ἵπποις ἀγγεῖ τὰ βασιλεὶ καλὸς τῶ πολεμισθεῖων, γελῶσας ὁ

D Κλεομένης, Ἐβουλόμην αὐτῷ (ἐφη) σε μάλλοισιν ἄγοισα σαβουχισίας καὶ κινῶδους· τὰ ὅτα γὰρ καὶ μῶ μάλιστα κατε- πείρη τὸν βασιλέα, καὶ ὁ Νικαγόρας τῶ μὲν ἐμείδια πε- ἡμερῶς ἡ ὕστερον ἐλίχαις ἐπιμῆσας τῶ χροῖον τὸ Κλεο- μένει, καὶ γῶν ἰδὼν ἐδεῖτο τὸ τιμῶν ἀπολαβεῖν, ὡς ὄρα ἀν εἰσ- χλήσας, εἰ μὴ πρὸς τῶ φορτίων ἀφῶσι μετελῶς ἐζη- μιόπο. τῶ ἡ Κλεομένους φησάντος, ὁ δὲ ἑαυτῶ ἀρεῖναι τῶ δεδομένον, λυπητῶς ὁ Νικαγόρας, ἐκφέρει τὰ Σωσίβιω ὁ σκῶμμα τῶ Κλεομένει. ὁ ἡ καὶ πῶ τὸ μὲν ἀομῆως ἔλαβεν, ἐκ τῆ μείζονος ἀπίας τὸ βασιλέα παρεξιώναι ζητῶν, ἐπισσι

E τὸν Νικαγόραν ἐπιστολῶν γράφαντα καὶ τῶ Κλεομένους ἀπολιπέιν, ὡς ἐγγνώστος, εἰ ἄρα οἱ περὶ καὶ κρατιώτας παρ' αὐτῷ Κυριότω κατασχῆν. ὁ μὲν οὖν Νικαγόρας τὰ ἑα γράψας ἀπέπλευσε τῶ δὲ Σωσίβιου μὲν πῶσαχος ἡ- μέρῶς τὸ ἐπιστολῶν πρὸς τὸν ἡ πολεμῶν ἀνερχόμενος, ὡς ἀρεῖ τῶ αὐτῶ δεδομένον, καὶ παρεξιώναι τῶ μείζονος, ἔδδεν εἰς οἰκίαν μεγάλην εἰσαγαγεῖν τὸν Κλεομένει, καὶ τῶ ἀλλῶ ὁμοίως ἀφῶντες διαλάτ, ἔξῶδων εἶργεν. ἰὼ μὲν οὖν καὶ τὰ ὅτα λυπητῶς τῶ Κλεομένους, μὲν φησάν- τας ἡ ἑα πρὸς ἡ μέλλοις ἐλπίδας ἐσχεῖ, ἐκ τῶ αὐτῶ σιω-

F τυχίας ἡ πολεμῶν ὁ Χρυσόμου, φίλος ὢν τῶ βασιλεύς, πῶτα τὸ χροῖον ἐπέφκαῶ διείλετο τῶ Κλεομένους, καὶ σιω- πῶτα τὸ χροῖον ἐπέφκαῶ διείλετο τῶ Κλεομένους, καὶ σιω- πῶτα τὸ χροῖον ἐπέφκαῶ διείλετο τῶ Κλεομένους, καὶ σιω-

ως δὴ μέγα θηλείον καὶ δυσθήρητον ἀμελῶς φυλάττοιεν καὶ
 ῥαθύμως. Τούτων ὁ Κλεομένης αὐτήχους γυμνῶν, καὶ πρὶν
 ἀφ᾽ ἑαυτοῦ τὸν Πτολεμαῖον ἀναχωρήσας, ἔφρασε τοῖς φί-
 λοῖς. ὁ δὲ οὖν πρῶτος ἀσπέρτερον εἶχον ἐλπίδας ἐκβα-
 λόντες, πρὸς ὀργὴν ἐβουλόσθησαν, τῷ Πτολεμαίῳ τὴν ἀ-
 δικίαν ἀμυνόμενοι καὶ τὴν ὕβριν, ἀξίως τῆς Σπάρτης ἀ-
 ποθανεῖν, καὶ μὴ περὶ μὲν, ὡς περὶ ἱερεῖα παιδέντα, κατακ-
 πῆναι. δὲ φησὶ γὰρ εἰς τὸ πρὸς Ἀντήρονον δῦδρα πολεμιστὴν καὶ
 δραστήριον ἀγαλῦσις ὑπερῶν Κλεομένης, καὶ θηταίμη-
 τρα γύρω βασιλέως ῥολίω ἀγαλῶν, ὅταν περὶ τὸν ἀπὸ-
 θηται τὸ τύμπανον καὶ καταπαύσῃ τὸν θάσον, ἀποκτείνου-
 ς αὐτὸν. ἐπεὶ ὅμως ἐδίδεκε τούτα, καὶ χεῖρ τὸν Πτολεμαῖον
 εἰς Κάνωβον ἐξώρμησε, πρῶτον μὲν διέδωκεν λόγον ὡς
 περὶ ἀγῶνι τῆς φυλακῆς ὑπὸ τῷ βασιλέως. ἔπειτα, ἐκ-
 λίνος ἔποιε βασιλικὸν, τοῖς μέλλουσιν ἐξ εἰρηκτῆς ἀπολύεσθαι,
 δειπνοῦ τε περὶ πολεμίου καὶ ξείνων, οἱ φίλοι πολλὰ τοιαῦτα
 τὰ Κλεομένης περὶ ἀσπέρτερον, ἐξώδην εἰς ἐπεμψαί, ἐξ-
 ἀπατῶντες τοῖς φύλακας, οἰομένους ὑπὸ τῷ βασιλέως ἀ-
 πεσάλλθαι, καὶ γὰρ ἔθνε καὶ μετεδίδου τούτων ἀφ᾽ ὀνόματι αὐτοῖς,
 ὅτι πηδῆς τε φαίους, καὶ κατακλινεῖς εἰς ἰατρὸν τῶν φίλων.
 λέγεται δὲ πάχον ἢ διεγνώκει πρὸς τὴν πρῶτην ὀρμήσασθαι,
 σωματοδόμος οἰκέτιον ἕνα τῶν σωματοδότων τὴν πρῶτην,
 ἐξω πρὸς γυναικὶ κεκοιμημένον ἡσέει. καὶ φοβηθεὶς μήνη-
 σιν, ἐπειδὴ ἡ μέσον ἡμέρας ἦν, καὶ τοῖς φύλακας ἠσέειτο κα-
 θεύδοντας ὑπὸ τῆς μέσης, ἐνδυσάμενος τὸν χιτῶνα, καὶ τὴν
 ῥαφίω ἐκ τῆς διξιοῦ περὶ ἀλυσαμένους ὄμου, γυμνῶ τὰ ξί-
 φη μετὰ τῶν φίλων ἐξεπήδησεν, ἐξέσκατο ἀσπέρτερον ὁμοίως, δε-
 κατεῶν ὄντων. Ἰππότες ὅμως ὄντες, τῆ μὲν πρῶτη σωματο-
 πρῶτη ὀρμῇ πρὸς τὸν ὄντα, ὡς δὲ εἶρα ῥολαίτερον πορδουμέ-
 νους δι' αὐτὸν, ἐκέλευεν ἀελεῖν, καὶ μὴ ἀφ᾽ ὀνόματι τὴν
 πρῶτην, ἀρχήσασθαι ἀφ᾽ ὀνόματι τῶν φίλων. ἔτυχε δὲ τῶν Ἀ-
 λεξανδρέων πρὸς ἵππον ἄγων πρὸς τὴν ἵππου τῶν ἀφελό-
 μνοι, καὶ τὸν Ἰππότες ἀλαβόντες, ἔφεροντο δρόμον ἀφ᾽
 ἵππων, καὶ παρεκάλουσαν τὸ ὄχλον ἐπὶ τῷ ἐλθῆσαν. τοῖς
 δὲ ποσὸν (ὡς εἰσικεν) ἀλκῆς μετῴν, ὅσον ἐπαμείν καὶ θαυ-
 μαζεῖν τὴν τῷ Κλεομένους πόλεμον, ἀκροατοῦν ὅτι καὶ βοηθῆν
 σάδεις ἐθάρρη. τὸν μὲν οὖν Χρυσέρμου Πτολεμαῖον ἐκ τῆς
 αὐλῆς ἐξίοντα τρεῖς θύβης πρὸς πεσόντες ἀπέκτειναν. ἑτέρω
 ὁ Πτολεμαῖος ἔφυλασσαντος τὴν πόλιν ἐλαύνοντος ἀρματι-
 πρὸς αὐτοῖς ὀρμήσαντες οἰαίτιοι, τοῖς μὲν ὑπερῶν καὶ
 δορυφόροις διεσκέδασθη, αὐτὸν ὅμως κατασάσαντες ἀπὸ τῆς ἀρ-
 ματος ἀπέκτειναν. εἶτα πρὸς τὴν ἄκρην ἐχώρουν, ἀπαρ-
 ῥήσασθαι ἀφ᾽ ὀνόματι τῶν φίλων, καὶ χεῖρασθαι ἐπὶ πληθῆ
 τῶν δεδμημένων. ἔφρασε ὁ πρῶτος ἀμύνων καλῶς οἱ φύλακας ὡς
 τε καὶ τούτης ἀποκτείνετα τῆς πείρας τὸν Κλεομένην ἀφ᾽
 φέρεσθαι καὶ πλατῶν καὶ τὴν πόλιν, ὁ δὲ οὖν αὐτὸν πρὸς
 χερσῶντος, ἀλλὰ φερόντων καὶ φοβουμένων ἀπὸ τῶν. ἔ-
 τως οὖν ἀποσῆς καὶ πρὸς τοῖς φίλοις εἰπὼν, Οὐδὲν ἔγωγε
 ἐσθλαμασάν ἀρχὴν γυναικῆς ἀνθρώπων φερόντων τὴν ἐ-
 λθῆσαν, παρεκάλεισε πόδας ἀξίως αὐτῶν καὶ τῶν περὶ
 γυμνῶν τελευτῶν. καὶ πρῶτος μὲν Ἰππότες ὑπὸ τῶν νεω-
 τέρων πρὸς ἐπληγη δεηθεὶς, ἔπειτα τῶν ἄλλων ἐκαστος δὴ
 λως καὶ ἀδελφῶς ἑαυτὸν ἀποσφάτῃ, πλὴν Παντίως τῷ
 πρῶτου Μεγάλω πόλιν καταλαβόντος. πόλιν δὲ κάλλιπον ὡρα καὶ πρὸς τὴν ἀγωνίαν διφύεσσαν τῶν νέων
 γυμνῶν, ἐράμνον ἐσχηκῶς ὀβασιλῶς, ἐκέλευεν, ὅταν αὐτὸν τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἰδῇ περὶ τὴν ἀκρῆν, ἔτω τελευτῶν.

A castigavit acriter custodes quod sequerem capti-
 que difficilē servaret segniter & socorditer. Hoc
 Cleomenes ipse excepit, & prius quā sentiret Pto-
 lemeus, recepit se & narravit amicis. Mox omnes,
 quā ante habuerant spe in irā versa, deliberaue-
 runt, Ptolemei iniuriā & contumeliā vlciscētes, vt
 dignū Spartiatis esset mortē occūbere, neq; operi-
 ri donec sicut victimæ saginatæ mactaretur. indi-
 gnū n. esse, Cleomenē, qui fœdus pacisci cū Anti-
 gono fastidierat, bellicoso viro & strenuo, deside-
 re Matildæ initiati regis otii manentem, vt vbi
 primū tympanū deposuerit atq; a tripudio quieue-
 rit, ipsum obtruncaret. Postquā in eā sententiam
 itū est, Ptolemeo fortē Canopū pfecto, primo vul-
 gauerunt rumorē liberari eū a rege custodia: dein
 de, quod in more regi esset vt quos erat carcere
 soluturus, cenam his & munera mitteret: amici
 multa talia apparata miserūt foris in urbē Cleome-
 ni, quo circumuenerunt custodes, qui ista missa
 putabant a rege. quippe sacrificauit & participauit
 eis hæc liberaliter, impositaq; corona accumbens
 cum amicis epulatus est. Fama est autem maturi-
 us eū quā instituerat, ad rē exequendā erupisse:
 quod percepisset seruum vnum ex facti conscis
 foris cum muliere, quā amabat, cubuisse: ac me-
 tuens indicium, quum meridies esset, & custodes
 sensisset ex temulentia sopitos, induit tunicam, ac
 futura ex dextero humero aperta strictoque gla-
 dio eiecit se domo cum amicis pariter instructis.
 Tredecim hierant. Hippotas, qui erat claudus,
 primo impetu erupit cum eis alacriter. quos vt
 lentius sui causa pergere vidit, petiit vt interfice-
 rent se, neque hominem inutilem expectando
 ccepta corrumpere. Forte Alexandrinorum
 quispiam equum præter ianuam ducebat. Hunc
 abstulerunt, impositoque Hippota cursu lati sunt
 per plateas, plebemq; vocauerunt ad libertatem.
 Illi tantum sane habuerunt roboris, quod pro-
 barent admirarenturque audaciam Cleomenis:
 sequi eum & opem ferre ausus fuit nemo. Ptole-
 mæum Chrysermi aula digredientem tres statim
 adorti occiderunt. Alterum Ptolemæum vrbis
 præfectum, qui curru ad eos pergebat, infesti in-
 uadentes, ministros & satellites eius disiecerunt:
 illum curru detractum interfecerunt. Hinc ad
 arcem contenderunt, eo consilio vt carcerem ef-
 fringerent, vterenturque custodiarum manu.
 Verum maturauerant custodes diligenter fores
 obthurare. Ita vbi hoc lapsus conatu Cleome-
 nes est, palatus est vagabundus per urbem, neque
 ei quisquam adiunxit se, sed fugerunt trepidaue-
 runtque omnes. Igitur a ccepto desistens, atque
 ad amicos fatus, Nihil sane miri est imperare
 fœminas viris libertatem refugientibus:horta-
 tusque cunctos est vt vitam deponerent, sicut se
 rebusque gestis esset dignum. Primus Hippotas
 precibus a quodam ex iunioribus obtinuit vt oc-
 cideret se. Mox aliorum quisque æquo animo
 & intrepidè seipsum interemit, præter Pantea, qui
 Megalopolim primus ingressus erat. Huic, quem
 rex specie formosissimum, & iuuentutis discipli-
 na præter æquales optimè institutum amauerat,
 præcepit, quum ipsum atque alios vidisset iam
 occubuisse, tum sibi conscisceret mortem.

omnibus iam humi stratis accedens Panteus, & pugione singulos fodiens, tentavit num quis adhuc forte spiraret. Quum Cleomenem quoque in planta pedis punxisset, atq; aduertisset faciem eum contrahere: osculum illi tulit, inde affedit ei, hinc exanimem iam complexus semetipsum super eum confodit. Ac Cleomenes quidem, postquam regum sexdecim annos obtinuit, talemque se praestitit, ad hunc occubuit modum. Ut vero rumor est per totam urbem dilatus, Cratesiclea, quamvis generosa mulier, demisit ex magnitudine calamitatis animos, liberosque complexa Cleomenis proiecit se in lamentationes. Ex filiis stirpis maior, ex fastigio domus praeter omnium expectationem defiliens in caput se praecipitem dedit: atque afflictus quidem fuit, non expiravit tamen, sed sublatus est clamans & fremens quod interpellaretur moti. Ptolemæus ubi hæc accepit, corpus imperavit Cleomenis excoriatum in crucem agi, necari in super liberos eius, matrem & feminas eius comites. In his Pantei quoq; vxor erat eximia & ingenua imprimis forma. Breui post nuptias in ipso amorum feruore in has incidere ærumnas. Eam comitari Pantei fugam per mare cupientem prohibuerant parentes, ac vi inclusam afferunt: at illa paulo post parato equo ac pauculo ære, arripuit nocte fugam, Tanarumque citato profecta cursu, nauem quæ inde soluebat in Aegyptum, conscendit, & ad virum peruenit, fortisque animo & hilari peregrinationis se praebuit viro sociam. Hæc tunc Cratesicleam, dum à militibus ad supplicium rapitur, manu duxit, replum eius subleuans ac confirmans, ne illam quidem mortem trepidantem, verum vnum modo petentem, ut ante pueros sustolleretur. Postquam ad supplicii locum peruentum est: pueros primum sub oculis Cratesicleæ, deinde illam interfecerunt. Illa vnam hanc vocem tantis in malis misit, Quo pueri estis profecti? At Pantei vxor stola succincta, valens mulier & eminenti statura, vnamquamque morientium silentio & sedate curauit atque ex praesenti copia velauit. Tandem omnium nouissima semetipsam composuit, deductoq; amictu neminem accedere permittens neque contueri se, extra vnum qui ad iugulandum ipsam praepositus erat, vitam deposuit fortissime, neque eguit quoquam qui se adornaret & obnuberet ab excessu. Adeo in morte animi decus vsq; retinuit, conseruauitq; quam viua corpori custodiendo adhibuerat curam. Ita Lacedæmon, quæ muliebri actu ex equo cum virili extremis temporibus certauit, virtutem ostendit non posse à fortuna suggillari. Paucis post diebus, qui Cleomenis corpus cruci suffixum custodiebant, draconem ingentem conspexerunt, qui caput illius circumplicabat, faciemq; contegebat, ne quis carniuora eam vlla attingeret. Hinc superstitione incessit regi trepidatioque, aliarum expiationum mulieribus aditum praebens, quasi virum interfecisset diuinum & humana forte maiorem. Alexandrini quoq; excurrebant ad ipsum locum, ac heroem Cleomenem deorumque filium appellabant, vsq; dum reflexerunt eos doctiores, qui docuerunt apes ex bobus,

ἤδη ὁ κλειμένων ἀπὸ τῶν ἐπιπερὸν ὀφθαλμῶν οἱ Παντίως καὶ τῶν Σιφιδίων παραπτόμενος καθ' ἑκάστον, ἀπέπειράτο μή τις ὄψεσθαι θάνοι ζῶν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν Κλεομένην νύξας τῶν δὲ σφουερῶν εἰσεσπρέψαντα τὸ πρῶτον, ἐφίλησεν αὐτὸν, εἶτα παρεκάλει καὶ τέλος ἐξῆλθε ἢ δὴ τῶν βαλῶν τὸ νεκρὸν, ἑαυτὸν ἐπιματῆσφραξε. Κλεομένης μὲν οὖν ἐκκατέδεκα τῶν πατρῆος βασιλεύσας ἔτη, καὶ τοιοῦτος αἰὲρ γυμνός, ἕτως κατέβρεψε. τῆς δὲ φήμης εἰς τὴν πόλιν ὄλην σκεδάσθαι, ἢ μὲν Κρατησίκληα, καὶ τὴν οὐσα γυναικα γυνή, τῶν δὲ τῶν φρονημάτων τῶν δὲ συμφορῶν μέγιστος, καὶ τῶν βαλῶν τὰ παῖδια τῶν Κλεομένων, ὡς φέρετο. τῶν δὲ παίδων δὲ τῶν πατρῶν ἀποπληθῆσαν, ὡς φέρετο αὐτῶν ἀποδοκίμαστος, ἀπὸ τῶν τῶν κεφαλῶν ἐρρίψεν ἑαυτὸν καὶ κακῶς μὲν ἔχεν οὐ μὲν ἀπέθανεν, ἀλλ' ἤρθη βραδὴ καὶ ἀγλακτοῦν ἐπὶ τῶν ἀγακλυδαίων τελευτῶν. ὁ δὲ Πτολεμαῖος ὡς ἔγνω ταῦτα, πρὸς ἐταξέε δὲ μὲν σῶμα δὲ Κλεομένης κρεμάσαι κατὰ βουρσάστας, ἀποκτείναι δὲ τὰ παῖδια, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τῶν αὐτῶν γυναικῶν εἰς τὴν ταύτης οὐ καὶ Παντίως γυνή, καλλίστη καὶ γυμνοτάτη δὲ εἶδος. εἶπε δὲ ἀδελφῶν νεογάμοις οὐσιν, εἰ ἀκμῆς ἐρωτῶν εἰ τύχα σιωπῆσαν. οὗτος μὲν οὖν σιωπῆσαι τῶν Παντίως βελομένην αὐτῶν ὅκ εἶσαν οἱ γυνεῖς, ἀλλὰ βία κατακλείσαντες ἐφυλάκον ὄλην τῶν ὑπερῶν ἰπῶν ἑαυτῆ τῶν ἀσκήσασα καὶ χρυσίδιον ἔργον, ὑποκτῶς ἀπέδρα, καὶ διώξασα σιωπῶν: ἐπὶ τῶν ναρον, ὅκειθεν ἐπέβη νεὸς εἰς Αἴγυπτον πλεούσης καὶ διεκομίθη πρὸς τὸν ἄνδρα, καὶ σιωπῆς ἐγενετο αὐτῶν ἐπὶ ξένης βίον ἀλύπτως καὶ ἰλαρῶς. αὐτῆ τότε τῶν Κρατησίκλειαν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐξαρμόδιον ἐχέσθαι, τὸν τε πέπλον αὐτῆς ὑποκαταβαίοντα καὶ τῶν ἀρρέων τῶν ἀκαλυπτοῦ, μηδὲν τι μὲν αὐτῶν ἐκτεπληγμένον τὸ θανάτων, ἀλλ' ἐν μόνον ἀποπληθῆσαν, τῶν δὲ τῶν παίδων ἀποθανεῖν. ἐπεὶ δὲ ἦλθον εἰς τὸν πόπον εἰς τῶν δρῶν εἰώθασαν οἱ ὑπερῶν, τῶν δὲ τῶν παίδων τῶν Κρατησίκλειας ὀρώσης ἐσφατῶν εἶτα ἐκείνῳ, ἐν τῷ τῶν μόνον ἐπὶ τηλικούτοις φηγεσθαι μὲν πάθει, ὡς τέκνα ποῖ ἐμόλετε; ἢ δὲ τῶν Παντίως γυνή, τῶν δὲ τῶν ἀποδοκίμαστων ἐκείνην σιωπῆ καὶ μετ' ἡσυχίας ἐθεραπεύετο, καὶ τῶν δὲ τῶν ἐνδεχόμενων. τέλος δὲ μὲν πάσας ἑαυτῶν κρημνίσασα, καὶ κατακαρῶσα τῶν τῶν βαλῶν, καὶ μηδὲνα πρὸς ἐλθεῖν ἐὰν σιωπῆ μὲν εἶδεν ἄλλον ἢ τὸν ἐπὶ τῆς σφαγῆς τεταγμένον, ἠρωτικῶς κατέβρεψεν, ὡς φέρετο δεηθεῖσα χρημοῦτος καὶ τῶν ἀκαλυπτοῦτος μετὰ τῶν τελευτῶν. οὗτω παρέμεινε τῶν θανάτων ὁ χρησμῶν τῆς ψυχῆς, καὶ διεφύλαξεν ἑαυτῶν φρουρῶν τῶν σώματι τῶν δὲ τῶν. ἢ μὲν οὖν Λακεδαιμονίων ἐφαιμίλλως ἀγωνισθαι τῶν γυναικῶν δρῶματι πρὸς τὸ ἀνδρείον ἐν τοῖς ἐργάτοις χερσὶς, ἐπέδειξε τῶν δὲ τῶν ὑπερῶν ἀμύνην ἀδυναμῶν ὑπὸ τῆς τύχης. ὀλίγαις δὲ ὑπερῶν ἡμέραις, οἱ δὲ σῶμα τῶν Κλεομένων ἀνέστυρω μὲν τῶν ἀφυλάκτωντες, εἶδον δὲ μετὰ τῶν δρῶν τῶν κεφαλῶν τῶν ἀκαλυπτοῦ, καὶ ἀποκρῶν τῶν τῶν πρῶτον, ὡς τε μὲν ὄρνεον ἐφίπασσασα ἀκαρῶν. ἐκ δὲ τούτου δεισιδαιμονία πρὸς ἐπέσε τῶν βασιλεί, καὶ φόβος, ἄλλων κατὰ μὲν τῶν γυναικῶν ἐργῶν τῶν ἀκαλυπτοῦ, ὡς ἀνδρῶν ἀθηρημένου θεοφιλῶς, καὶ κρείττονος τῶν φύσιν οἱ δὲ Ἀλεξανδρεῖς καὶ τῶν δὲ τῶν, φοιτῶντες ἐπὶ τὸν πόπον, ἠρωα τὸν Κλεομένην καὶ τῶν παῖδα πρὸς ἀρῶντες ἀγρῶν οὐ κατέπαυσαν αὐτοῖς οἱ σφῶντες, δίδοντες λόγον, ὡς μελίτῆς μὲν βόες

σφῆρας ἵπποι καὶ τὰ σαπέντες ἔλαιουσι, κἀνθαροὶ δὲ, ὄντων
ὁ αὐτὸ παρὸντων ζωογενῆται πᾶσι ἀφ' ἑσθ' ἰσάματα, τῶν
πᾶσι τῶν μωλῶν ἰσθ' ἰσάματα καὶ σύρασι ἐν ἑαυτοῖς λα-
βόντων, ὅφρα αἰαδίδωσι καὶ τῶν κατὰ δόντες οἱ παλαιοὶ, μάλι-
στα τῶν δ' ἀράκωντα τοῖς ἥρωσι στυφκείωσαν.

A ex equis vespas putrescentibus germinare, scara-
beos ex asinis pullulare eodem deductis: humana
vero corpora tabe medullarum inter se compacta &
concreta edere angues. Qua re veteres animad-
uerfa, inter omnes animantes heroibus draconem
consecrauerunt.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ
ΤΙΒΕΡΙΟΣ ΚΑΙ ΓΑΙΟΣ
ΓΡΑΚΧΟΙ.

PLVTARCHI
TIBERIVS ET CAIVS
GRACCHI.

ΜΕΙΣ δὲ τὴν περὶ τὴν ἰσοπέταν ἀποδε-
δάκτες, ἐχόμενοι ἐκ ἐλαττονα παρὰ τῶν
τῶν ἐν τῇ Ρωμαϊκῇ συζυγίᾳ θεωρησά-
μενοι τὸν Τιβέριου καὶ Γαίου βίον ἀντιπαρα-
βάλλοντες. ἔπειτα Τιβέριου Γρακχοῦ παῖ-
δες ἦσαν, ὡς πρὸς τὴν Ρωμαϊκὴν ἀρετὴν,
καὶ οὐκ ἀπέτυσαν, καὶ ἀριστεροὶ δὴ οὐκ ἀκαρῆσι, λαμ-
πρότερον δὲ τὸ ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ἀξίωμα. ἔπειτα τὸ Σκιπίωνος
τῆς κατὰ πολέμου ἀντιπαραβάλλοντες Ἀννίβου θυγατέρα Κορνηλία, ἣν ὡν
φίλος, ἀλλὰ καὶ ἀγαθὸς τῶν ἀνδρῶν γενεῶν, λαβὼν ἠξιώ-
θη μὲν τὸ ἐκείνου τελευτή. λέγεται δὲ ποτε συλλαβεῖν αὐ-
τὸν ἐπὶ τῆς κλίνης ζώοντα δράκοντα. τοῖς δὲ μαύτοις σκα-
λαίοις ὁ τῆρας, ἀμφὸς μὲν οὐκ ἔστιν ἀειεῖν, ὁ δὲ ἀ-
φείναι, ὡς δὲ τὰ τέρατα διερεῖν, ὡς ὁ μὲν ἀρρῆναι τῶν Τιβέριου
Φέροντα ἀναρετῆς, ἡ δὲ θήλη τῇ Κορνηλίᾳ. τὸν δὲ
Τιβέριον καὶ φιλοῦντα τὴν γυναῖκα, καὶ μάλλον αὐτῆς παρῆ-
κεν ἐν τῇ παρῆσει τῆς ἡσυχίας, ἐπὶ νέας οὐσίας
ἐκείνης, τὸν μὲν ἀρρῆνα κτεῖναι τῶν δράκοντων, ἀφείναι δὲ
τὴν θήλην. εἴτα ὕστερον οὐ πολλῶν χρόνων τελευτήσας, δε-
κα δύο παῖδας ἐκ τῆς Κορνηλίας αὐτῆς γενεῶν καὶ ἀγα-
πῶντα. Κορνηλία δὲ ἀναλαβούσα τοὺς παῖδας καὶ τὸν οἶκον,
οὕτω σφραγιστὴν καὶ φιλοτέκνον καὶ μεγαλόψυχον αὐτῷ
παρέχει, ὥστε μὴ κακῶς δοῦσα βεβουλόσασθαι τὸν Τιβέ-
ριον, ἀπὸ ποιότητος ζωακῆς ἀποθανεῖν ἐλόμνον, ἢ καὶ
Πτολεμαίου τῆς βασιλέως κρηνομήνου ὁ ἀγαθὸς, καὶ
μικροῦ τὸν γάμον αὐτῆς, ἠρνήσατο, καὶ χηρῆν ἔσται, τοῖς μὲν
ἄλλοις ἀπέβαλε παῖδας, μίαν δὲ τῶν θυγατέρων, ἢ Σκιπίων
τῆς νεωτέρου σιωπῆσε, καὶ δύο υἱοὺς, ὡς δὲ τὰς γενε-
αῖς, Τιβέριον καὶ Γαίον, ἀγαθὸν μὲν οὐκ ὡς οὐκ ὡς
ἐξ ἑσθ' ἰσάματα, ὡς τε πόρτων ἀφ' ἑσθ' ἰσάματα Ρωμαίων ὁμολοῦ-
σας γενεῶν, πεπαιδευθῆναι δοκεῖν βέλπον ἢ πεφυκέναι
παρῆς ἀρετῆς. ἐπεὶ δὲ ὡς ὡς ἢ τῶν πλασσομένων καὶ γρα-
φομένων Διοσκύρων ὁμοίότης ἔχει πᾶσι τῶν περὶ τῆς
τῶν ἀρομῶν ἔστι τῆς μορφῆς ἀφ' ἑσθ' ἰσάματα, ἔπειτα τῶν νεοῖσιν ἐκεί-
ναι ἐκ πολλῆς τῆς παρῆς ἀρετῆς καὶ σφραγιστῆς, ἐπὶ τῆς ἐλατ-
τοῦ καὶ λογιστῆς καὶ μεγαλόψυχου, ἐμφερῆ, μεγάλα
καὶ τὰ ἔργα καὶ τῆς πολιτείας οἷον ἐξήγησαν καὶ διεφάνησαν ἀ-
νομοίωτες ἢ χεῖρον εἶναι μοι δοκεῖ τῶν παρῆς ἀρετῆς.
τὸν μὲν οὖν ἰδέα παρῆς ἀρετῆς καὶ βλέμματι καὶ κινήματι παρῆς
καὶ κατασημακῆς ἢ ὁ Τιβέριος, ἐν τῶν ἢ σφραγιστῆς ὁ Γαίος,
ὡς τε καὶ ἀνημῆρεν, τῆς μὲν ἐν μιᾷ χώρᾳ βεβουλόσασθαι
τὸν δὲ Ρωμαίων παρῆς ἀρετῆς τῶν βήματος ἀπὸ τῆς
γενεῶν, καὶ ἀπὸ τῆς τῆς τῆς ἀρετῆς.

PRIMA explicata historia, haud minores habemus in romano pari contemplari calamitates, dum cum illis Tiberii & Caii vitam comparamus. Patre hi fuerunt Tiberio Graccho: qui censor Romae quum fuisset & bis consul, duobusque reportasset triumphos, dignitatem tamen quae fuit ex virtute maiorem. quapropter habitus dignus est, ut Scipionis, qui Annibalem debellauit, nulla coniunctus necessitudine, imo alienus ab eo, filiam Corneliam in matrimonium acciperet post illius obitum. Hunc fama est duos angues in cubili comprehendisse, atque aruspices perpenso prodigio ambos vetasse interfici vel dimitti: de altero asseuerasse, si necatus mas foret, funestum Tiberio esse: Corneliam, si femina: Tiberium vero, qui uxorem diligebat, ac sibi maturiorem mortem aetate priori, quam iuueni illi ducebat, draconem matrem tulisse emissam femina. inde non multo post fato functum duodecim liberos ex Cornelia susceptos reliquisse. Suscipiens liberos & rei familiaris curam, vitam exegit Cornelia in tanta castitate, tanta pietate, tanta denique animi magnitudine, ut non male visus sit consuluisse Tiberius, qui pro tali muliere animum induxit emori. nempe quae etiam regi Ptolemaeo nuptias eius ambiuit, & ad consortium eam vocanti regni, abnuuit: atque in viduitate manens reliquam amisit prolem, excepta vnica filia quae Scipioni Africano minori nupsit, & filius duobus, de quibus tractamus, superstibus, Tiberio & Caio. Hos tanta eduxit cura, ut quum in pube Romana essent citra controuersiam summa indole, praecelantius tamen instituti quam geniti viderentur ad virtutem. Quando vero ut in signis & picturis habet Castoris & Pollucis similitudo quoddam pugilis cum cursore figurae discrimen: ita illorum adolescentium in magna ad fortitudinem & moderationem, insuper ad liberalitatem, eloquentiam, animi celsitudinem, affinitate, grandes quasi effloruerunt & eluxerunt in actibus eorum & reipublicae procuratione disparitates: non ab re visum mihi est ante eas expedire. Primum vultu & obtutu & motu blandus erat & compositus Tiberius, acer Caius & vehemens. Itaque in concionando, ille modeste non se mouebat loco: hic, primus Romae in rostris deambulauit inter dicendum, & togam ex humero diuulsit,